

Projektas „Tęsk“

Nr. 09.2.1-ESFA-V-727-01-0001

PEDAGOGŲ KOMPETENCIJŲ VERTINIMO, JŲ PRIPAŽINIMO IR TAIKYMO PROFESINĖJE VEIKLOJE INSTRUMENTŲ PAKETAS

Parengė:

VšĮ „Šiuolaikinių didaktikų centras“ ekspertų grupė

Vilnius, 2021

Turinys

Paveikslų sąrašas	4
Lentelių sąrašas	5
Sąvokų žodynas	7
PEDAGOGO PROFESIJOS KOMPETENCIJŲ APRAŠAS	9
1. Bendrosios nuostatos	9
2. Profesinės kultūros srities kompetencijos	10
3. Profesinės ugdymo veiklos kompetencijos	10
4. Profesinės bendruomenės srities kompetencijos	11
5. Profesinio augimo kompetencijos	11
6. Pedagogo profesijos kompetencijų lygmenys	12
7. Pedagogo profesijos kompetencijų aprašo taikymas	13
8. Baigiamosios nuostatos	14
Aprašas Nr. 1: Profesinės kultūros srities kompetencijos	15
Aprašas Nr. 2: Profesinės ugdymo veiklos srities kompetencijos	16
Aprašas Nr. 3: Profesinės bendruomeninės veiklos srities kompetencijos	23
Aprašas Nr. 4: Profesinio augimo srities kompetencijos.....	26
PEDAGOGO PROFESIJOS KOMPETENCIJŲ VERTINIMO RINKINYS	29
1. Pedagogo profesijos kompetencijų vertinimo sistema	29
1.1. Pedagogo profesijos kompetencijų vertinimo tikslas, principai	29
1.2. Pedagogo profesijos kompetencijų sąranga ir pagrindinės pedagogų profesijos kompetencijų sritys ..	30
1.3. Pedagogo profesijos kompetencijų vertinimo ir karjeros sąsajos.....	34
1.4. Pedagogo profesijos kompetencijų vertinimo teisinės prielaidos.....	36
1.5. Pedagogo profesijos kompetencijų vertinimo modelis.....	39
1.5.1. <i>Pedagogo profesijos kompetencijų vertinimo modelio sudėtinės dalys</i>	41
1.5.2. <i>Pedagogo profesijos kompetencijų lygmenys</i>	42
1.5.3. <i>Pedagogų profesinių kompetencijų sąsajos su Pedagogų rengimo reglamentu</i>	46
2. Pedagogo profesijos kompetencijų vertinimo rodikliai ir kriterijai	48
2.1. Pedagogo profesinės kultūros sritis	50
2.2. Pedagogo profesinės ugdymo veiklos sritis	53
2.3. Pedagogo profesinės bendruomenės sritis.....	67
2.4. Pedagogo profesinio augimo sritis	72
2.5. Perėjimas iš I į II ir iš II į III lygmenis	78

3. Pedagogų profesijos kompetencijų vertinimo procedūros	92
3.1. Pedagogų profesijos kompetencijų vertinimo sistema	92
3.1.1. <i>Kasmetinis pedagogo įsivertinimas</i>	92
3.1.2. <i>Įsivertinamas siekiant pereiti į aukštesnį lygmenį</i>	93
3.1.3. <i>(I)si)vertinimas pasitvirtinant turimą lygmenį</i>	94
3.1.4. <i>Veiklos tyrimu grįstos ugdymo praktikos organizavimas</i>	95
3.2. Pedagogų profesijos kompetencijų vertinimo instrumentai	102
3.2.1. <i>Pedagogų profesijos kompetencijų įsivertinimo instrumento gairės</i>	102
3.2.2. <i>Pedagogų profesijos kompetencijų įsivertinimo instrumentas</i>	105
3.2.3. <i>Pedagogų profesinių kompetencijų aplangas</i>	111
3.3. Pedagogų profesijos kompetencijų kolegialaus vertinimo pavyzdžiai	112
3.3.1. <i>Metinis pokalbis (rekomendacijos vadovui)</i>	112
3.3.2. <i>Metų tobulėjimo plano gairės</i>	114
3.3.3. <i>Kolegialus grįžtamasis ryšys</i>	115
3.3.4. <i>Pedagoginės veiklos / pamokos stebėjimas</i>	117
3.3.5. <i>Kolegialaus grįžtamojo ryšio susitikimas</i>	120
3.4. Pedagogų profesinių kompetencijų raiška ir galimi kompetencijų įrodymai	122
Naudotos literatūros sąrašas	129
Pedagogų kompetencijų vertinimo instrumentų paketo taikymo rekomendacijos ir siūlymai vertinimo sistemos tobulinimui	135
Santrauka	138

Paveikslų sąrašas

1.2.1 pav. <i>Pedagogo kompetencijų ugdymas</i>	30
1.2.2 pav. <i>Pedagoginių kompetencijų sritys</i>	31
1.2.3 pav. <i>Atskirų pedagogo profesijos kompetencijų sričių tarpusavio sąveika</i>	31
1.2.4 pav. <i>Pedagoginio augimo trajektorijos ir kompetencijų lygmenų sąsajos</i>	34
1.4.1 pav. <i>Pedagogo profesijos kompetencijų (įsi)vertinimo modelis</i>	40
1.4.2 pav. <i>Kompetencijų (įsi)vertinimo sritys, lygmenys bei pagrindiniai požymiai</i>	41
1.4.3 pav. <i>Pedagoginių kompetencijų įsivertinimas ir vertinimas</i>	44
1.4.4 pav. <i>Perėjimas iš II lygmens į III lygmenį</i>	45
1.4.3 pav. <i>Pedagogų profesinių kompetencijų sąsajos su Pedagogų rengimo reglamentu (2018)</i>	46
2.1.1 pav. <i>Pedagogo profesijos kompetencijų lygmenys</i>	49
3.1.1 pav. <i>Kasmetinis pedagogo (įsi)vertinimas</i>	93
3.1.2 pav. <i>(Įsi)vertinimas siekiant pereiti į aukštesnį lygmenį</i>	94
3.1.3 pav. <i>(Įsi)vertinimas pasitvirtinant turimą lygmenį</i>	95

Lentelių sąrašas

2.1.1 lentelė. <i>Pedagogo profesinės kultūros srities kompetencijos sudėtinės dalys</i>	51
2.2.1 lentelė. <i>Pedagogo profesinės ugdymo veiklos srities kompetencijos sudėtinės dalys</i>	53
2.2.2 lentelė. <i>Ugdytinių skirtybių ir galimybių pažinimo kompetencija</i>	54
2.2.3 lentelė. <i>Ugdymo(si) aplinkos planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo kompetencija</i>	57
2.2.4 lentelė. <i>Ugdymo(si) aplinkos planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo kompetencija</i>	59
2.2.5 lentelė. <i>Ugdymo(si) aplinkos planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo kompetencija</i>	64
2.3.1 lentelė. <i>Profesinės bendruomenės srities kompetencijos sudėtinės dalys</i>	68
2.3.2 lentelė. <i>Bendravimo ir bendradarbiavimo su šeima / globėjais / rūpintojais kompetencija</i>	69
2.3.3 lentelė. <i>Darbo komandoje ir bendradarbiavimo su socialiniais partneriais ir švietimo ir socialinę pagalbą teikiančiomis institucijomis kompetencija</i>	70
2.4.1 lentelė. <i>Profesinio augimo srities kompetencijos sudėtinės dalys</i>	73
2.4.2 lentelė. <i>Profesinės veiklos vertinimo ir tobulinimo kompetencija</i>	74
2.4.3 lentelė. <i>Profesinės veiklos tyrimo kompetencija</i>	75
2.4.4 lentelė. <i>Kolegialaus mokymosi kompetencija</i>	77
2.5.1 lentelė. <i>Profesinės ugdymo veiklos srities kompetencijos: perėjimo į II lygmenį rodikliai ir II lygmens pedagogų vaidmenys</i>	79
2.5.2 lentelė. <i>Profesinės bendruomenės veiklos srities kompetencijos: perėjimo iš I į II lygmenį rodikliai ir II lygmens pedagogų vaidmenys</i>	83
2.5.3 lentelė. <i>Profesinio augimo srities kompetencijos: perėjimo iš I į II lygmenį rodikliai ir II lygmens pedagogų vaidmenys</i>	84
2.5.4. lentelė. <i>Profesinės ugdymo veiklos srities kompetencijos: perėjimo į III lygmenį rodikliai ir III lygmens pedagogų vaidmenys</i>	86
2.5.5 lentelė. <i>Profesinės bendruomenės veiklos srities kompetencijos: perėjimo į III lygmenį rodikliai ir III lygmens pedagogų vaidmenys</i>	89
2.5.6 lentelė. <i>Profesinio augimo srities kompetencijos: perėjimo į III lygmenį rodikliai ir III lygmens pedagogų vaidmenys</i>	90
3.1.1 lentelė. <i>Pasirengimo veiklos tyrimo atlikimui klausimynas</i>	96
3.1.2 lentelė. <i>Pasirengimo susitikimui darbotvarkės pavyzdys</i>	97
3.1.3 lentelė. <i>Anketos raštu klausimai apie mokytojų raštingumo plėtojimą prasme (skaitymą ir žodinę veiklą) suvokimą</i>	98
3.1.4 lentelė. <i>Grupinio interviu matrica</i>	98
3.1.5 lentelė. <i>Individualaus pedagogo žurnalo pavyzdys</i>	99
3.1.6 lentelė. <i>Grupės žurnalo pavyzdys</i>	99

3.1.7 lentelė. <i>Pusiau struktūruoto interviu pavyzdys</i>	100
3.2.1 lentelė. <i>Pedagogo profesijos kompetencijų įsivertinimo instrumento gairės</i>	102
3.2.2 lentelė. <i>Pedagogo profesijos kompetencijų kasmetinio įsivertinimo instrumentas (pavyzdys)</i> ...	106
3.3.1 lentelė. <i>Struktūruoto metų tobulėjimo plano forma (pavyzdys)</i>	115
3.4.1 lentelė <i>Pedagogo profesinės kultūros srities kompetencijos raiška ir galimi įrodymai</i>	123
3.4.2 lentelė. <i>Pedagogo profesinės ugdymo veiklos srities kompetencijos raiška ir galimi įrodymai</i> .	125
3.4.3 lentelė. <i>Profesinės bendruomenės srities kompetencijos raiška ir galimi įrodymai</i>	127
3.4.4 lentelė. <i>Profesinio augimo srities kompetencijos raiška ir galimi įrodymai</i>	128

Sąvokų žodynas

Įsivertinimas – (savęs vertinimas – tai procesas, kai asmuo, remdamasis savistaba ir savianalize, sprendžia apie savo daromą pažangą ir dabartinius pasiekimus, juos lygina su ankstesniaisiais, numato tolesnius mokymosi tikslus ir jų siekimo strategijas (Indrašienė ir Žibėnienė, 2014).

Įvertinimas – svarbi vertinimo proceso etapo dalis – sprendimas, nusakantis kokybę vertinimo metu, vertinimo proceso rezultatas, konkretus sprendimas dėl asmens pasiekimų ir padarytos pažangos (Indrašienė ir Žibėnienė, 2014).

Karjera – asmeniui ir visuomenei reikšminga jo mokymosi, saviraiškos ir darbo veiklų bei vaidmenų visuma per visą jo gyvenimą (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991).

Kompetencija – gebėjimas atlikti tam tikrą veiklą, remiantis įgytų žinių, mokėjimų, įgūdžių, vertybinių nuostatų visuma (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991).

Kompetencijų tobulinimas – paties pedagogo veikla siekiant įgyti naujų ar aukštesnių kompetencijų (Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koncepcija, 2012).

Kvalifikacijos tobulinimas – suvokiamas ir įgyvendinamas kaip organizacinių, finansinių ir pedagogų bendradarbiavimą skatinančių priemonių visuma, suteikianti kiekvienam pedagogui galimybes darbo metu įsivertinti profesinę veiklą, planuoti profesinį tobulinimąsi, įsisavinti naują medžiagą, kūrybiškai išbandyti naujus metodus bei įrangą (Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koncepcija, 2012).

Kvalifikacija – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstama asmens turimų kompetencijų arba profesinės patirties ir turimų kompetencijų, reikalingų tam tikrai veiklai, visuma (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991).

Lietuvos kvalifikacijų sandara – Lietuvos Respublikoje nustatytų kvalifikacijų, grindžiamų asmens veiklai reikalingomis kompetencijomis, lygių sistema (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991).

Mokykla – juridinis asmuo, valstybės narės juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys, įsteigtas Lietuvos Respublikoje teisės aktų nustatyta tvarka, kurio pagrindinė veikla yra formalusis arba (ir) neformalusis švietimas (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991).

Mokyklos bendruomenė – mokyklos mokytojai, mokiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai) ir kiti asmenys, vienijami mokymo santykių ir bendrų švietimo tikslų (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991).

Mokymas – mokytojo ugdomoji (auklėjamoji, lavinamoji) veikla, skatinanti mokinio mokymąsi ir pažangą (Bitinas, 2011).

Mokymasis – savarankiška arba mokytojo skatinama asmens veikla plėtojant jo dvasines, pažintines ir fizines galias (Bitinas, 2011).

Mokinys – asmuo, kuris mokosi (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991).

Mokytojas – asmuo, ugdantis mokinius pagal formaliojo arba neformaliojo švietimo programas (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991).

Neformalusis švietimas – švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, išskyrus formaliojo švietimo programas (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991).

Pedagogas – asmuo, įgijęs aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, arba specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą ir pedagogo kvalifikaciją (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991).

Pedagogo kvalifikacija – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstama asmens turimų kompetencijų arba profesinės patirties ir turimų kompetencijų, reikalingų mokiniams ugdyti, visuma (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991).

Profesinis augimas – nuolatinis kompetencijų tobulinimas ir plėtojimas, atliepiant asmeninius, institucinius bei nacionalinius poreikius, pagrįstas pedagogo veiklos įsivertinimu, siekiant nusistatyti sritis, kuriose nori profesionaliai augti ir įsivertinti stipriąsias puses, profesiniam augimui svarbius aspektus; profesinis augimas gali būti tiek horizontalus, tiek vertikalus, tačiau susietas su profesinio lauko aktualijomis (Education Support Professionals. Professional Growth Continuum, 2017).

Savišvieta – savarankiškas mokymasis, kuris remiasi asmens iš įvairių šaltinių gaunamomis žiniomis ir jo praktine patirtimi (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991).

Švietimas – žmogaus ir visuomenės tobulėjimo galių plėtra mokslo žinių ir ugdomosios patirties pagrindu (Bitinas, 2011).

Švietimo įstaiga – mokykla arba švietimo pagalbos įstaiga (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991).

Švietimo pagalba – mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams), mokytojams ir švietimo teikėjams specialistų teikiama pagalba, kurios tikslas – didinti švietimo veiksmingumą (TAR, 2016).

Švietimo pagalbos įstaiga – įstaiga, kurios pagrindinė veikla – švietimo pagalbos teikimas (TAR, 2016).

Ugdymas – kryptingas asmens galių plėtojimas kuriamosios sąveikos pagrindu (Bitinas, 2011).

Vaikas – žmogus, neturintis 18-os metų, jei pagal taikomą įstatymą jo pilnametystė nepripažinta anksčiau (Vaiko teisių konvencija, 1995).

Vertinimas – procesas, kurio metu gaunami, renkami, interpretuojami ir apibendrinami duomenys (Žibėnienė ir Indrašienė, 2017).

PEDAGOGO PROFESIJOS KOMPETENCIJŲ APRAŠAS

1. Bendrosios nuostatos

1. Pedagogo profesijos kompetencijų aprašas (toliau – aprašas) reglamentuoja pedagogų (toliau – pedagogų), kaip juos apibrėžia Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (Žin., 2011, Nr. 38-1804), profesinės veiklos kompetencijų sritis, lygmenis bei jų turinį.
2. Aprašo paskirtis – nustatyti pedagogo profesinio tobulėjimo gaires, padedančias pedagogui įsivertinti profesinę veiklą, numatyti ir tikslingai planuoti tolesnį profesinį augimą bei tobulėjimą.
3. Aprašas sudarytas vadovaujantis pedagoginio-praktinio ir mokslinio pagrįstumo principais, remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės programinėmis nuostatomis (XVIII Vyriausybės programa 2020 m. gruodžio 11 d. Nr. XIV-72), Geros mokyklos koncepcija (2015 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. V-1308), Pedagogų rengimo reglamentu (2018 m. gegužės 29 d. įsakymas Nr. V-501), pažangia Lietuvos ir užsienio šalių pedagogine-mokslinė patirtimi bei naujausiomis tendencijomis.
4. Pedagogo kompetencijų sritys ir jų turinys grindžiami Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (Žin., 1991, Nr. 38-1804) nuostatomis, Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 (Žin., 2010, Nr. 56-2761), Pedagogų etikos kodekso nuostatomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2018 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. V-561 (TAR, 2018, Nr. 9711), pagrindiniais Europos mokytojų kompetenciją ir kvalifikaciją aiškinančiais dokumentais.
5. Aprašas gali būti taikomas visiems pedagogo kvalifikaciją turintiems asmenims šiais atvejais:
 - 5.1. pedagogų profesinės veiklos įsivertinimui ir refleksijai;
 - 5.2. nusakant reikalavimus pedagogų profesinei veiklai;
 - 5.3. planuojant pedagogų karjeros galimybes;
 - 5.4. vertinant pedagogų profesines kompetencijas ir veiklos rezultatus;
 - 5.5. rengiant ir įgyvendinant pedagogų kompetencijų tobulinimo programas.
6. Pagrindinės apraše vartojamos sąvokos: kvalifikacija, kompetencija, pedagogas, pedagogo kvalifikacija, ugdymas vartojamos taip, kaip jos apibrėžiamos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 38-1804). Teisės aktuose neapibrėžtos sąvokos apraše yra vartojamos taip:
 - 6.1. mokymas – mokytojo ugdomoji (auklėjamoji, lavinamoji) veikla, skatinanti mokinio mokymąsi ir pažangą;
 - 6.2. mokymasis – savarankiška arba mokytojo skatinama asmens veikla plėtojant jo dvasines, pažintines ir fizines galias;
 - 6.3. mokyklos bendruomenė – mokytojai, mokiniai ir jų tėvai bei globėjai;

- 6.4. profesinis augimas – nuolatinis kompetencijų tobulinimas ir plėtojimas, atliepiant asmeninius, institucinius bei nacionalinius poreikius
7. Pedagogų kompetencijas sudaro:
- 7.1. profesinės kultūros srities kompetencijos;
 - 7.2. profesinės ugdymo veiklos kompetencijos;
 - 7.3. profesinės bendruomenės veiklos srities kompetencijos;
 - 7.4. profesinio augimo kompetencijos.
8. Pedagogų kompetencijos grindžiamos bendražmogiškomis, pilietinėmis ir tautinėmis vertybinėmis nuostatomis, kuriomis vadovaujasi visi pedagogai savo profesinėje veikloje:
- 8.1. pagarba žmogui;
 - 8.2. pareigingumu ir atsakingumu už savo veiklos rezultatus, jų poveikio bendražmogiškų vertybių, pilietinės visuomenės darnos, socialinės atsakomybės puoselėjimui;
 - 8.3. nuolatiniu asmeniniu profesiniu tobulėjimu;
 - 8.4. demokratinės ir humanistinės mokyklos puoselėjimu;
 - 8.5. paramos ir pagalbos mokiniams paskatinant ir įtraukiant į mokymosi, savęs pažinimo, socializacijos, asmenybinės brandos, kūrybinės raiškos, pilietiškumo, technologinio ir profesinio pasirengimo veiklas;
 - 8.6. bendradarbiavimu ir solidarumu besimokančioje bendruomenėje.

2. Profesinės kultūros srities kompetencijos

9. Profesinės kultūros sritis yra pamatinė be kurios yra neįmanoma tvari mokyklos veikla. Pedagogas lydi mokinius susipažįstant ir perimant kultūros pamatinius klodus – kalbą, vertybes ir t. t. – bei padeda besimokantiems suvokti kultūros prasmės ir vertės santykį. Šios srities kompetencijos yra bendros visiems pedagogams (ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo, neformaliojo ugdymo ir profesinio mokymo) ir švietimo pagalbos specialistams (išskyrus psichologus).
10. Profesinės kultūros srities kompetencijas sudaro:
- 10.1. kultūrinio identiteto ir pilietiškumo kompetencija;
 - 10.2. kalbinė kompetencija;
 - 10.3. profesinės etikos kompetencija;
 - 10.4. medijų ir skaitmeninio raštingumo kompetencija.

3. Profesinės ugdymo veiklos kompetencijos

11. Profesinės ugdymo veiklos kompetencijos yra susiję su pagrindine pedagogo ugdomąja veikla. Šios srities kompetencijos gali būti išskiriamos pagal pedagogų (ikimokyklinio, priešmokyklinio,

bendrojo ugdymo, neformaliojo ugdymo ir profesinio mokymo) ir švietimo pagalbos specialistų (išskyrus psichologus) profesinį ugdomosios veiklos lauką. Kompetencijos yra skirstomos pagal lygmenis (pradedantis pedagogas, I, II ir III lygmuo).

12. Profesinės ugdymo veiklos kompetencijas sudaro:

- 12.1. ugdytinių skirtybių ir galimybių pažinimo kompetencija;
- 12.2. ugdymo(si) aplinkos planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo kompetencija;
- 12.3. ugdymo proceso modeliavimo ir realizavimo kompetencija;
- 12.4. ugdytinių pažangos ir pasiekimų vertinimo kompetencija.

4. Profesinės bendruomenės srities kompetencijos

Profesinės bendruomenės srities kompetencijos susiję su pedagogo veikla mokyklos vidiniuose ir išoriniuose tinkluose bei su ugdytinio šeima / globėjais / rūpintojais, siekiant įgyvendinti ugdymo tikslus. Šios srities kompetencijos išryškina socialinio kapitalo reikšmę, kai mokytojo profesionalumas auga priklausant profesinei bendruomenei ir įvairiems jos tinklams, teikiant tarpusavio pagalbą, kartu sistemingai puoselėjant ir savo profesinį kapitalą. Šios srities kompetencijos yra bendros visiems pedagogams (ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo, neformaliojo ugdymo ir profesinio mokymo) ir švietimo pagalbos specialistams (išskyrus psichologus). Kompetencijos yra skirstomos pagal lygmenis (pradedantis pedagogas, I, II ir III lygmuo).

13. Profesinės bendruomenės srities kompetencijas sudaro:

- 13.1. bendradarbiavimo su šeima / globėjais / rūpintojais kompetencija;
- 13.2. darbo komandoje ir (ar) vadovavimo jai kompetencija;
- 13.3. konstruktyvaus bendravimo ir bendradarbiavimo su socialiniais partneriais ir švietimo ir socialinę pagalbą teikiančiomis institucijomis kompetencija.

5. Profesinio augimo kompetencijos

14. Profesinio augimo kompetencijos orientuoja į pedagogus kaip aktyvius besimokančiuosius, kurie planuoja, organizuoja ir vertina savo mokymosi procesą ir profesinį tobulėjimą. Šios srities kompetencijos yra bendros visiems pedagogams (ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo, neformaliojo ugdymo ir profesinio mokymo) ir švietimo pagalbos specialistams (išskyrus psichologus). Kompetencijos yra skirstomos pagal lygmenis (pradedantis pedagogas, I, II ir III lygmuo).

15. Profesinio augimo kompetencijas sudaro:

- 15.1. profesinės veiklos vertinimo ir tobulinimo kompetencija;

- 15.2. profesinės veiklos tyrimo kompetencija;
- 15.3. kolegialaus mokymosi kompetencija.

6. Pedagogo profesijos kompetencijų lygmenys

16. Pedagogo profesinis augimas vertinamas pagal jo turimas kompetencijas, kurių plėtojimas apibrėžiamas šiais lygmenimis:

- 16.1. **Pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmuo.** Šis lygmuo siejamas su pedagoginės veiklos pradžia ir profesinio identiteto formavimusi. Pedagogo kompetencijos atitinka pagrindinius profesinės veiklos reikalavimus ir mokytojo kvalifikacijai keliamus formaliuosius reikalavimus. Šio lygmens kompetencijas detalizuojantys gebėjimai įgyjami per formaliąsias studijas (juos patvirtina suteikta pedagogo kvalifikacija). Pradedančiojo mokytojo (stažuotojo) lygmuo atitinka 6-ąją Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygį. *Pradedantysis mokytojas dirba padedamas mentoriaus ir visos pedagoginės bendruomenės.*
- 16.2. **Pirmasis (I) pedagoginės veiklos lygmuo.** Pedagogas savo profesinėje veikloje taiko nuolat atnaujinamas profesines žinias, tobulina įgūdžius, jo veiklos rezultatuose atsispindi realios kompetencijų gilinimo veiklos. *Pedagogas dirba savarankiškai ir partnerystėje su kolegomis siekdamas kokybiško ugdymo klasėje / grupėje ir švietimo įstaigoje.* Pirmasis pedagoginės veiklos lygmuo atitinka 6-ąją Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygį, būtinas profesinis arba dalykinis bakalauro laipsnis (arba jo atitiktis teisės aktų nustatyta tvarka), būtina pedagogo kvalifikacija.
- 16.3. **Antrasis (II) pedagoginės veiklos lygmuo.** Pedagogas profesinėje veikloje taiko išsamias ir šiuolaikiškas žinias bei įgūdžius, profesinės veiklos rezultatus naudoja pedagoginės veiklos kokybei tobulinti, savo ir kolegų profesinės veiklos rezultatams gerinti; turima kompetencija dalijasi vykdydamas patirties sklaidą savoje ir kitose savivaldybių / regiono mokyklose, būdamas kitų kolegų mentoriumi, konsultantu; *tam tikros profesinės veiklos / srities ekspertu.* Antrasis pedagoginės veiklos lygmuo atitinka ne žemesnįjį kaip 6-ąją Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygį, būtinas profesinis arba dalykinis bakalauro laipsnis (arba jo atitiktis teisės aktų nustatyta tvarka), būtina pedagogo kvalifikacija.
- 16.4. **Trečiasis (III) pedagoginės veiklos lygmuo.** Pedagogo turimos žinios, įgūdžiai ir vertybės leidžia atlikti aktualius tyrimus, analizes, vertinti ir tobulinti asmeninę profesinę, kolegų bei savo ir kitų švietimo institucijų veiklą, kurti ir diegti naujus metodus, sprendimus ir priemones ugdamosios veiklos gerinimui. *Pedagogas veikia ne tik savo mokyklos, savivaldybės ar regiono lygmeniu, bet ir plačiu nacionaliniu ir (ar) tarptautiniu mastu.* Trečiasis pedagoginės veiklos lygmuo atitinka ne žemesnį kaip 7 Lietuvos kvalifikacijų

sandaros lygį, būtinas ugdymo mokslų magistro laipsnis (arba jo atitiktis teisės aktų nustatyta tvarka), būtina pedagogo kvalifikacija.

17. Pedagogo kompetencijų raiška vertinama sprendžiant apie turimas ir ugdomas kompetencijas pagal jų atitikimą šio aprašo 1–4 lentelėse pateikiamiems kompetencijų lygmenims, kriterijams ir jų apibūdinimams.
18. **Kiekvienas aukštesnis kompetencijų lygmuo apima visus ankstesnius kompetencijų lygmenis ir jų kriterijus. Pedagogas siekiantis aukštesnio kompetencijų lygmens turi tenkinti ir visus žemesnių kompetencijų lygmenų kriterijus.**
19. **Pedagogas nuosekliai pereina visus profesinės kompetencijos lygmenis.** Pradedančiuoju pedagogu (stažuotoju) dirbama dvejus metus ir po to pereinama į I lygmenį. Po trejų metų darbo I ir II lygmenyse (arba kitais teisės aktais numatyta tvarka) galima siekti aukštesnio kompetencijų lygmens pripažinimo ir patvirtinimo.

7. Pedagogo profesijos kompetencijų aprašo taikymas

20. Apraše apibrėžtos kompetencijos ir jų lygmenys pirmiausia skirti pedagoginės veiklos refleksijai, įsivertinant savo profesinės veiklos rezultatus, taip pat išsikeliant kompetencijų tobulinimo tikslus, planuojant karjeros galimybes. Pedagogai gali įsivertinti savo kompetencijų lygmenį, remdamiesi aprašų lentelėse nurodytais kriterijais.
21. Apraše apibrėžtos kompetencijos, jas detalizuojantys gebėjimai ir lygmenys gali būti naudojami priimant pedagogus į darbą ugdymo / mokymo įstaigoje. Mokyklos vadovai, priimantys į darbą pedagogus, gali kelti papildomus reikalavimus, atsižvelgdami į pareigybės aprašyme numatytas funkcijas.
22. Pedagogo veikloje kompetencijos vertinamos atsižvelgiant į pedagogo profesinę pareigybę ir ugdymo srities specifiką bei pedagoginės veiklos rezultatus, sprendžiant apie turimas (pasiektas) ar išsiugdytas kompetencijas, įvertinant jų pasireiškimą profesinėje veikloje remiantis aprašuose pateikiamais kompetencijų lygmenis apibūdinančiais kriterijais ir juos paaiškinančiu turiniu, o taip pat ir pateikiamais kompetencijų tobulinimo įrodymais.
23. Pedagogų kompetencijų tobulinimo programose turi būti nurodomos tobulinamos kompetencijos ir kokių lygmeniu numatoma jas tobulinti.

8. Baigiamosios nuostatos

24. Pedagogo profesija įpareigoja nuolat tobulinti turimas profesines kompetencijas visą aktyvios profesinės karjeros laikotarpį. Pedagogai yra asmeniškai atsakingi už aktyvų dalyvavimą kompetencijų tobulinimo veiklose.
25. Pedagogo karjeros etapai siejami su įgytomis ir tobulinamomis kompetencijomis per jų vertinimą. Tobulėdamas savo profesinėje veikloje pedagogas skirtingais lygmenimis tobulinasi konkrečias kompetencijas.
26. Konkrečioms pedagogų profesinėms pareigybėms gali būti nustatomos papildomos kompetencijos, svarbios jų karjeros augimui ir profesinės veiklos rezultatų gerinimui.
27. Atsižvelgiant į švietimo ir visuomenės kaitos keliamus reikalavimus ugdomajai veiklai aprašas gali būti atnaujinamas.

Aprašas Nr. 1: Profesinės kultūros srities kompetencijos

Kalbinė kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • sklandžiai bendrauja gimtąja ir valstybine kalba (-omis), yra visapusiškai kalbiškai raštingas; • geba komunikuoti užsienio kalba (-omis) savo profesinėje srityje.
Kultūrinio identiteto ir pilietiškumo kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • suvokia kultūros svarbą žmogaus ugdyme, skirtingų kultūrų įvairovę ugdymo realybėje ir visuomenėje vykstančius natūralius akulturacijos procesus; • suvokia save ir savo ugdytinius kaip konkrečios kultūros atstovą (-us) ir kuria jiems vienodas ugdymo(si) galimybes; • kuria erdvę savo ir ugdytinių kultūrinių tradicijų puoselėjimui bei prisideda prie savo ir ugdytinių autentiško gyvenimo stiliaus kūrimo ir yra tolerantiškas ugdytinių, jų šeimų, kitų bendruomenės narių įvairovei; • veikia atsakingai ir yra aktyvus bendruomenės narys, demonstruoja asmeninį pavyzdį kuriant pilietinę visuomenę; • suvokia žmogaus teisių ir pareigų vienovę, puoselėja demokratinės visuomenės vertybes.
Profesinės etikos kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • vadovaujasi bendražmogiškais ir pamatinėmis švietimą įprasminančiomis vertybėmis; • vadovaujasi profesinės etikos kodekse nurodytais elgesio principais.
Medijų ir skaitmeninio raštingumo kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • bendrauja ir bendradarbiauja IKT pagalba; • moka naudotis šiuolaikinėmis technologijomis ir kuria skaitmeninį turinį; • saugiai elgiasi elektroninėje erdvėje ir geba apsaugoti jautrų skaitmeninį turinį, konfidencialią informaciją apie ugdytinius, jų pasiekimus, korektiškai taiko privatumo ir autorinių teisių taisykles, tinkamai nurodo skaitmeninių išteklių autorystę; • geba kritiškai vertinti įvairiomis technologinėmis formomis perteiktą medijų tekstų turinį atsižvelgdamas į jų sukūrimo socialinį, istorinį, kultūrinį kontekstą, kūrėjų tikslus ir tikslinę auditoriją.

Aprašas Nr. 2: Profesinės ugdymo veiklos srities kompetencijos

Kompetencija Lygmuo	Pradedantysis pedagogas (stažuotojas) BA Profesinis / dalykinis	I BA Profesinis / dalykinis	II BA Profesinis / dalykinis MA dalyko ar ugdymo mokslų	III MA ugdymo mokslų
UGDYTINIŲ SKIRTYBIŲ IR GALIMYBIŲ PAŽINIMAS				
<p>Atpažįsta ugdytinių skirtybes pasitelkdamas žinias apie fizinę, emocinę, socialinę, intelektualinę ir kalbos ugdytinių raidą.</p> <p>Taiko įvairias ugdymo / mokymo strategijas atsižvelgdamas į skirtingus ugdytinių poreikius.</p> <p>Identifikuoja galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai</p>	<p>Turi būtinų žinių apie fizinę, emocinę, socialinę, intelektualinę, kalbos raidą bei mokymosi stilius, praktikas.</p> <p>Atpažįsta, įvardina ir atsižvelgia į individualius poreikius, polinkius, gebėjimus, lūkesčius bei mokymosi praktikas, konsultuodamasis su mentoriumi.</p> <p>Su mentoriaus ir (ar) specialistų pagalba identifikuoja galimas</p>	<p>Nuolat atnaušina ir taiko žinias apie ugdytinių pažinimo priemones ir metodus.</p> <p>Atsižvelgia į individualius raidos ypatumus, diferencijuodamas, individualizuodamas ir suasmenindamas mokymą / švietimo pagalbą.</p> <p>Savarankiškai identifikuoja galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai.</p>	<p>Konsultuoja savo švietimo įstaigos bei savivaldybės (-ių) kolegas* ugdytinių pažinimo bei mokymo diferencijavimo, individualizavimo ir suasmeninimo ir (ar) švietimo pagalbos klausimais.</p> <p>Padedą kolegoms* identifikuoti galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai.</p>	<p>Vertina, tobulina bei kuria naujas ugdytinių pažinimo priemones ir metodus; organizuoja ir vykdo mokymus kaip jomis naudotis.</p> <p>Tyrinėja ugdytinių skirtybes, taikomų strategijų efektyvumą, galimas grėsmes sveikatai ir psichosocialinei raidai. Tyrimais dalijasi plačioje profesinėje bendruomenėje</p>

	grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai.	Organizuoja veiklas kuriant ir išbandant naujus metodus , tobulinant ugdymo(si) procesą ir (ar) švietimo pagalbą skatinant aktyvų mokinių dalyvavimą.		nacionaliniu / tarptautiniu mastu.
UGDYMO(SI) APLINKOS (planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo)				
Kuria ir palaiko palankią ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką (fizinė, socialinė, emocinė, atvira, saugi, stimuliuojanti, dinamiška, ir funkcionali ir kt.).	Apgalvoja, kuria ir palaiko palankią, bendradarbiavimu grįstą, ugdymosi aplinką visiems ir kiekvienam viso ugdymo proceso metu. Padedamas mentoriaus numato ir įgyvendina skirtingų grupių bei visos klasės valdymo būdus ir priemones siekiant įtraukties ir produktyvaus darbo. Tikslingai ir savalaikiai konsultuojasi su mentoriumi ir kolegomis pozityvios aplinkos kūrimo bei klasės / grupės valdymo klausimais.	Savarankiškai apgalvoja, kuria ir palaiko palankią , bendradarbiavimu grįstą, ugdymosi aplinką, visiems ir kiekvienam viso ugdymo proceso ir (ar) švietimo pagalbos teikimo metu. Prognozuoja galimus ugdymo aplinkos pokyčius , lanksčiai į juos reaguoja, teikia siūlymus dėl ugdymo aplinkos tobulinimo. Numato ir taiko tikslingus ir prasmingus klasės / grupės valdymo būdus bei priemones siekiant įtraukties ir produktyvaus darbo; poreikiui esant juos koreguoja ugdymo proceso eigoje. Dalyvauja palankios ugdymui aplinkos tobulinimo	Konsultuoja savo švietimo įstaigos bei savivaldybės (-ių) kolegas* palankio ugdymo(si) / mokymo (si) aplinkos kūrimo, tobulinimo bei palaikymo klasės / grupės valdymo klausimais. Dalyvauja palankios ugdymui aplinkos tobulinimo projektuose bei programose bei konsultuoja pagal savo profesinės veiklos tikslus.	Inicijuoja palankios ugdymui aplinkos tobulinimo projektus bei programas pagal savo profesinės veiklos tikslus nacionaliniu / tarptautiniu mastu. Tiria plačias, įvairias konteksto ugdymo(si) aplinkas bei teikia rekomendacijas jų tobulinimui.

		projektuose bei programose pagal savo profesinės veiklos tikslus.		
Kuria inovacijomis grįstą ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką, pasitelkiant įvairias priemones ir technologijas	Naudojasi ir kūrybingai taiko inovatyvias ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos priemones bei technologijas. Konsultuojasi dėl priemonių tikslingo parinkimo ir taikymo konkrečiame ugdymo kontekste ir ar atsižvelgiant į vaiko / vaikų grupės poreikius.	Savarankiškai, tikslingai ir kūrybingai taiko inovatyvias ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos priemones bei technologijas. Dalijasi su kolegomis savo bendruomenėje inovatyvių ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos priemonių bei technologijų taikymo patirtimi.	Konsultuoja savo švietimo įstaigos bei savivaldybės (-ių) kolegas* inovatyvių technologinių sprendimų, priemonių taikymo klausimais.	Tiria, vertina esamas ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos priemones ir kuria naujas nacionaliniu / tarptautiniu mastu

UGDYMO PROCESO MODELIAVIMO IR REALIZAVIMO KOMPETENCIJA

Rengia ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos programas / modulius / planus.	Konsultuojasi su mentoriumi rengdamas ugdymo ar švietimo pagalbos programas / modulius / planus.	Savarankiškai rengia ugdymo ar švietimo pagalbos programas / modulius / planus.	Konsultuoja savo švietimo įstaigos bei savivaldybės (-ių) kolegas* kaip metodiškai rengti ugdymo ar švietimo pagalbos programas / modulius / planus.	Inicijuoja ir koordinuoja ugdymo ar švietimo pagalbos programų / modulių / planų rengimą nacionaliniu/tarptautiniu mastu . Atlieka aktualius tyrimus, siekdamas ugdymo ar švietimo pagalbos programų / modulių / planų turinio atnaujinimo bei tobulinimo nacionaliniu / tarptautiniu mastu .
--	---	--	---	--

<p>Organizuoja ir valdo ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos procesą (tikslingą, optimalų, apimančią diferencijavimą, individualizavimą, personalizavimą, tikslingai taikant įvairius mokymo(si) metodus, strategijas, priemones ir pan.).</p>	<p>Kuria mokymo ir mokymosi situacijas, kai atsižvelgiama į dalyko programos ir (ar) švietimo pagalbos turinio logiką, mokinių jau turimus gebėjimus, žinias ir jų išankstines nuostatas.</p> <p>Konsultuojasi su mentoriumi ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos strategijų pasirinkimo, veiklos diferencijavimo ir individualizavimo, personalizavimo klausimais.</p>	<p>Savarankiškai kuria mokymo ir mokymosi situacijas, kai atsižvelgiama į dalyko programos ir (ar) švietimo pagalbos turinio logiką, mokinių jau turimus gebėjimus, žinias ir jų išankstines nuostatas.</p> <p>Savarankiškai renkasi ir pritaiko pažangiausias, moksliniais tyrimais grįstas, ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos strategijas atsižvelgdamas į ugdomų kompetencijų pobūdį, užduoties sudėtingumą, turimą laiką ir mokinių pasiekimų lygį.</p>	<p>Konsultuoja savo švietimo įstaigos bei savivaldybės (-ių) kolegas* mokymo ir mokymosi situacijų kūrimo klausimais, kai atsižvelgiama į dalyko programos ir (ar) švietimo pagalbos turinio logiką, mokinių jau turimus gebėjimus, žinias ir jų išankstines nuostatas.</p> <p>Konsultuoja pažangiausių, moksliniais tyrimais grįstų, ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos strategijų taikymo ugdymo procese, veiklos diferencijavimo ir individualizavimo klausimais.</p>	<p>Imasi iniciatyvos, lyderystės, padeda kitiems kuriant mokymo ir mokymosi situacijas, kai atsižvelgiama į dalyko programos ir (ar) švietimo pagalbos turinio logiką, mokinių jau turimus gebėjimus, žinias ir jų išankstines nuostatas.</p> <p>Inicijuoja ir atlieka tyrimus ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos strategijų taikymo, veiklos diferencijavimo, individualizavimo ir personalizavimo srityse nacionaliniu / tarptautiniu mastu.</p>
<p>Teikia pagalbą ugdytiniams atsižvelgiant į individualius poreikius ir mokymosi ypatumus bei užtikrina įtrauktį (atsižvelgiant į individualius poreikius ir pasirinkimus, grįstus asmenine patirtimi, siekiais, prasmės suvokimu; atsižvelgiant į specifines mokinių, pasižyminčių</p>	<p>Teikia individualizuotą pagalbą konsultuojantis su mentoriumi.</p>	<p>Savarankiškai dirbdamas ugdytiniams teikia individualizuotą pagalbą</p>	<p>Konsultuoja savo švietimo įstaigos bei savivaldybės (-ių) kolegas* dėl mokinių pagalbos būdų</p>	<p>Tiria, vertina esamas pagalbos sistemas ir kuria naujas nacionaliniu / tarptautiniu mastu.</p>

skirtingu mokymosi potencialu, mokymosi prielaidas, pagalbos teikimas ir pan.).				
Geba valdyti klasę / grupę (laiko planavimas, pamokos ar kitos veiklos eigos modeliavimas, tikslinga, metodiškai pagrįsta pamokos ar kitos veiklos eigos, savalaikis trikdžių sprendimas ir pan.).	Konsultuodamasis su mentoriumi, taiko efektyvias klases / grupės valdymo strategijas.	Savarankiškai parenka ir taiko efektyvias klases / grupės valdymo strategijas.	Konsultuoja savo švietimo įstaigos bei savivaldybės (-ių) kolegas* , kaip taikyti efektyvias klases / grupės valdymo strategijas	Konsultuoja kolegas , kaip taikyti efektyvias klases / grupės valdymo strategijas nacionaliniu / tarptautiniu lygmeniu.
Numato ir kūrybiškai panaudoja metodinius išteklius, įrangą, svarbiems ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos tikslams pasiekti.	Naudoja ir (ar) kuria metodines priemones, įrangą, išteklius, būtinus ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procese, reikalui esant konsultuojasi su mentoriumi jų tikslingumo klausimais.	Savarankiškai naudoja ir (ar) kuria metodines priemones, įrangą, išteklius, būtinus ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procese.	Konsultuoja savo švietimo įstaigos bei savivaldybės (-ių) kolegas* metodinių priemonių, įrangos pasirinkimo ir taikymo klausimais.	Inicijuoja tyrimus dėl metodinių priemonių ir išteklių naudojimo ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procese, kuria metodines priemones naudojamas visos šalies ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procese.
UGDYTINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS (planavimas, įgyvendinimas ir tobulinimas)				
Išmano ir taiko mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo metodiką (įvairių vertinimo tipų, metodų tikslingas pasirinkimas, jų pritaikymas individualiems mokinių poreikiams;	Tikslingai taiko lanksčius pažangos ir pasiekimų vertinimo tipus ir metodus, konsultuojasi jų taikymo klausimais su mentoriumi.	Savarankiškai ir tikslingai parenka , metodiškai taiko pažangos ir pasiekimų vertinimo metodus, atitinkančius ugdymo(si) ir	Konsultuoja savo švietimo įstaigos bei savivaldybės (-ių) kolegas* pažangos ir pasiekimų vertinimo strategijų taikymo klausimais	Tobulina pažangos ir pasiekimų vertinimo strategijas ir konsultuoja* kolegas šiais klausimais nacionaliniu / tarptautiniu lygmeniu.

efektyvaus, skirtingų tipų grįžtamojo ryšio organizavimas ir užtikrinimas).		(ar) švietimo pagalbos tikslus. Tobulina pažangos ir pasiekimų vertinimo strategijas.		
	Atsižvelgia į individualius ugdytinių ypatumus, teikia konstruktyvų grįžtamąjį ryšį ir konsultuojasi jo teikimo klausimais.	Atsižvelgiant į ugdymo kontekstą ir individualius ugdytinių ypatumus, savarankiškai ir metodiškai teikia konstruktyvų grįžtamąjį ryšį taikant adekvačias grįžtamojo ryšio formas ir metodus.	Konsultuoja savo švietimo įstaigos bei savivaldybės (-ių) kolegas* konstruktyvaus ir efektyvaus grįžtamojo ryšio organizavimo, vertinimo tipų, formų, metodų pasirinkimo klausimais	Vertina ir tobulina konstruktyvaus ir efektyvaus grįžtamojo ryšio praktikas įvairiais lygmenimis ir įvairiuose kontekstuose nacionaliniu / tarptautiniu lygmeniu.
Kuria ir taiko pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą (dalykinis lygmuo, integralus institucinis ir pan.).	Konsultuodamasis, įgyvendina ugdytinių pažangos ir pasiekimų stebėseną.	Savarankiškai kuria ir taiko (palaiko) ugdytinių pažangos ir pasiekimų sistemą profesinės veiklos lygmeniu, atsižvelgdamas į individualius vaiko poreikius. Dalyvauja kuriant pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą ugdymo institucijoje.	Konsultuoja savo švietimo įstaigos bei savivaldybės (-ių) kolegas* ugdytinių pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemos klausimais ir padeda spręsti kylančias problemas.	Tyrinėja, vertina, tobulina ir kuria ugdytinių pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemos funkcionavimą nacionaliniu / tarptautiniu lygmeniu.

<p>Kuria ir palaiko vertinimo ugdant kultūrą mokykloje (ir mokinių įsivertinimo ir reflektavimo kultūros puoselėjimas).</p>	<p>Konsultuodamasis tikslingai parenka ir taiko įsivertinimo ir refleksijos metodus, skatina ugdytinius reflektuoti savo pažangą ir pasiekimus.</p>	<p>Savarankiškai ir tikslingai parenka bei organizuoja įsivertinimo ir refleksijos metodų taikymą.</p> <p>Įtraukia ugdytinius į ugdymo proceso, pasiekimų įsivertinimą ir pažangos stebėjimą pamokoje ar kitoje veikloje.</p> <p>Skatina ugdytinį apmąstyti savo ugdymosi rezultatus numatant tolimesnius žingsnius ir teikia pagalbą jų įgyvendinimui.</p> <p>Kuria ir tobulina vertinimo ugdant kultūrą mokykloje.</p>	<p>Konsultuoja savo švietimo įstaigos bei savivaldybės (-ių) kolegas* įsivertinimo ir refleksijos metodų taikymo, vertinimo ugdant kultūros kūrimo klausimais.</p>	<p>Tyrinėja, vertina ir teikia rekomendacijas vertinimo ugdant kultūros klausimais savivaldos ir nacionaliniu lygmeniu.</p>
--	---	---	---	--

* Šios dalies įsivertinimo ir vertinimo įrodymai traktuojami ir kaip profesinės veiklos išmanymas, ir kaip profesinio augimo liudijimas. Įrodymai kaupiami vienoje – profesinio augimo srityje.

Aprašas Nr. 3: Profesinės bendruomeninės veiklos srities kompetencijos

<p>Kompetencija</p> <p>Lygmuo</p>	<p>Pradedantysis pedagogas (stažuotojas) BA</p> <p>Profesinis / dalykinis</p>	<p>I</p> <p>BA Profesinis / dalykinis</p>	<p>II</p> <p>BA Profesinis / dalykinis MA dalyko ar ugdymo mokslų</p>	<p>III</p> <p>MA ugdymo mokslų</p>
<p>BENDRAVIMO IR BENDRADARBIAVIMO SU ŠEIMA / GLOBĖJAIS / RŪPINTOJ AIS KOMPETENCIJA</p>				
<p>Bendraudamas ir bendradarbiaudamas su tėvais taiko skirtingus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus bei formas, skatindamas mokinių mokymosi pažangą ir gerovę.</p>	<p>Padedamas mentoriaus, bendrauja ir bendradarbiauja su šeima, atsižvelgdamas į jos poreikius ir konkrečių kontekstą.</p>	<p>Bendraudamas ir bendradarbiaudamas su tėvais bei atsižvelgdamas į konkrečius poreikius bei kontekstą, savarankiškai ir tikslingai taiko skirtingus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus bei formas, skatindamas mokinių mokymosi pažangą ir gerovę.</p>	<p>Konsultuoja savo švietimo įstaigos bei savivaldybės (-ių) kolegas skirtingų pagalbos ir bendradarbiavimo būdų bei formų taikymo su tėvais klausimais</p>	<p>Konsultuoja dėl skirtingų pagalbos ir bendradarbiavimo su tėvais būdų bei formų nacionaliniu lygiu.</p> <p>Atlieka tyrimus ir teikia rekomendacijas dėl bendravimo ir bendradarbiavimo su tėvais tobulinimo regioniniu / nacionaliniu lygmeniu.</p>

<p>Įtraukia tėvus į mokyklos tobulinimo veiklas (projektus, pamokas ar kitas veiklas) pagal savo veiklos sritį.</p>	<p>Padedant mentoriui organizuoja ugdomąsias veiklas, įtraukdamas visą klasės / mokyklos bendruomenę.</p>	<p>Organizuoja ugdomąsias veiklas, įtraukdamas visą klasės bendruomenę.</p> <p>Teikia tėvams grįžtamąjį ryšį apie mokyklos gyvenimą ir plėtros planus.</p>	<p>Įtraukia tėvus į mokyklos tobulinimo veiklas (mokyklinius projektus ir kitas mokyklos bendruomenės veiklas).</p> <p>Analizuoja ir vertina tėvų išitraukimą į mokyklos bendruomenės veiklas siekdamas tobulinti mokyklos ir tėvų bendradarbiavimą.</p> <p>Teikia siūlymus dėl mokyklos ir tėvų bendradarbiavimo tobulinimo, mokyklos kultūros kaitos.</p>	<p>Atlieka tyrimus ir teikia rekomendacijas dėl bendravimo ir bendradarbiavimo su tėvais tobulinimo regioniniu / nacionaliniu lygmeniu.</p>
<p>DARBO KOMANDOJE IR BENDRADARBIAVIMO SU SOCIALINIAIS PARTNERIAIS IR ŠVIETIMO BEI SOCIALINĘ PAGALBĄ TEIKIANČIOMIS INSTITUCIJOMIS KOMPETENCIJA</p>				
<p>Dalyvauja profesinio bendradarbiavimo veiklose ir teikia pagalbą kolegoms profesinės veiklos klausimais.</p>	<p>Siekdamas pažinti mokyklos bendruomenėje vykstančias bendradarbiavimo praktikas ir tikslingai įsitraukti į jų veiklą, stebi mokykloje vykstančias profesinio bendradarbiavimo veiklas, komandų, darbo grupių veiklos specifiką.</p>	<p>Dalyvauja mokyklos komandose, darbo grupėse, siekdamas mokinių mokymosi pažangos ir gerovės ir (ar) koordinuoja švietimo pagalbos ugdytiniais teikimą.</p>	<p>Imasi lyderystės kuriant, tobulinant ir įgyvendinant mokymo programas ir (ar) švietimo pagalbą mokykloje.</p> <p>Teikia pagalbą kolegoms profesinės veiklos klausimais: dalijasi informacija, idėjomis, patirtimi, teikia profesinę paramą mokyklos lygmeniu.</p>	<p>Vadovauja komandoms ir darbo grupėms siekdamas tobulinti profesinę ugdymo praktiką ir (ar) švietimo pagalbą savivaldos ar nacionaliniu lygmeniu.</p> <p>Įsitraukia į profesinio bendradarbiavimo veiklas (darbo grupės, projektai) nacionaliniu ir</p>

			<p>Įsitraukia į mentorystės veiklas mokykloje / kitose savivaldybės (-ių) mokyklose</p>	<p>(ar) tarptautiniu lygmenimis.</p> <p>Įsitraukia į mentorių rengimo programas, dalijasi su kolegomis mentorystės patirtimi ir skatina jos kultūrą savivaldos / nacionaliniu lygmeniu.</p>
<p>Plėtoja socialinės partnerystės tinklus.</p>	<p>Siekdamas pažinti mokyklos bendruomenės socialinės partnerystės praktikas ir tikslingai įsitraukti į jų veiklą stebi ir susipažįsta su mokyklos bendruomenės socialinės partnerystės tinklų veiklą, vykdomais projektais.</p>	<p>Siekdamas ugdymo tikslų, užmezga ir palaiko konstruktyvius santykius su socialiniais partneriais, darbdaviais ir švietimo bei socialinę pagalbą teikiančiomis institucijomis.</p>	<p>Tikslingai, atsižvelgiant į mokyklos ir mokinio poreikius, formuoja partnerystės tinklus mokyklos ir (ar) savivaldybės (-ių) lygmeniu.</p> <p>Atstovauja mokyklą įvairiuose tinkluose ir projektinėse veiklose.</p> <p>Į(si)vertina tinklaveikos naudą ir sąnaudas.</p>	<p>Formuoja partnerystės tinklus nacionaliniu ir (ar) tarptautiniu lygmeniu ir jiems vadovauja.</p>

Aprašas Nr. 4: Profesinio augimo srities kompetencijos

<p>Kompetencija</p> <p>Lygmuo</p>	<p>Pradedantysis pedagogas (stažuotojas) BA</p> <p>Profesinis / dalykinis</p>	<p>I</p> <p>BA</p> <p>Profesinis / dalykinis</p>	<p>II</p> <p>BA</p> <p>Profesinis / dalykinis</p> <p>MA</p> <p>dalyko ar ugdymo mokslų</p>	<p>III</p> <p>MA</p> <p>ugdymo mokslų</p>
PROFESINĖS VEIKLOS VERTINIMO IR TOBULINIMO KOMPETENCIJA				
<p>Reflektuoja savo profesinę veiklą ir savirefleksiją taiko kompetencijoms įsivertinti, stipriesiems bei tobulintiniems profesinės veiklos aspektams išskirti.</p>	<p>Padedamas mentoriaus reflektuoja bei apmąsto savo profesinę patirtį ir veiklos rezultatus; įsivertindamas savo kompetencijas; išskiria stipriuosius bei tobulintinus profesinės veiklos aspektus.</p>	<p>Reflektuoja savo profesinę veiklą, apmąsto patirtį ir veiklos rezultatus.</p> <p>Savirefleksiją taiko kompetencijoms įsivertinti ir stipriesiems bei tobulintiniems profesinės veiklos aspektams išskirti.</p>	<p>Reflektuoja ir vertina kitų pedagogų veiklą mokyklos ir savivaldybės (-ių) lygmeniu.</p>	<p>Reflektuoja ir vertina kitų pedagogų veiklą nacionaliniu / tarptautiniu lygmenimis.</p>
<p>Profesinės veiklos įsivertinimą susieja su sistemingu, nuolatinu mokymusi ir tikslingai planuoja profesinio</p>	<p>Remdamasis veiklos įsivertinimu tikslingai planuoja profesinio tobulėjimo kryptį ir priemones.</p>	<p>Profesinės veiklos įsivertinimą susieja su sistemingu, nuolatinu mokymusi ir tikslingai planuoja profesinio</p>	<p>Mokslu grįstais įrodymais tikslingai formuoja / kuria profesinio tobulėjimo priemones mokyklos ir</p>	<p>Mokslu grįstais įrodymais tikslingai formuoja / kuria profesinio tobulėjimo priemones nacionaliniu / tarptautiniu lygmenimis.</p>

tobulėjimo kryptį ir priemones.		tobulėjimo kryptį ir priemones.	savivaldybės (-ių) lygmeniu.	
Nuosekliai ir sistemingai tobulina savo profesinės veiklos gebėjimus.	Padedamas mentoriaus nusistato tobulintinas kompetencijas ir jas nuosekliai bei sistemingai tobulina.	Savarankiškai ir tikslingai, nuosekliai ir sistemingai tobulina profesines kompetencijas.	Teikia rekomendacijas dėl profesinio tobulėjimo mokyklos ir savivaldybės (-ių) lygmeniu.	Vertina profesinio tobulėjimo sistemos efektyvumą ir teikia rekomendacijas jos tobulinimui nacionaliniu / tarptautiniu lygmenimis.
PROFESINĖS VEIKLOS TYRIMO KOMPETENCIJA				
Nuolat stiprina gebėjimą analizuoti ir tirti savo paties veiklą.	Padedamas mentoriaus stebi ir vertina ugdymo(si) procesą ir pasiektus tikslus; renka, analizuoja ir interpretuoja duomenimis grįstus įrodymus.	Analizuoja ir vertina savo profesinės veiklos rezultatus, siekdamas nustatyti kylančių sunkumų priežastis ir rasti sprendimų būdus.	Analizuoja ir vertina kitų mokytojų profesinę veiklą mokyklos ir savivaldybės (-ių) lygmeniu.	Analizuoja ir vertina kitų mokytojų profesinę veiklą nacionaliniu / tarptautiniu lygmenimis.
Domisi, kritiškai vertina ir pritaiko savo praktinėje veikloje ugdymo mokslo tyrimų rezultatus, gerąją praktiką ir edukacines inovacijas.	Taiko ugdymo mokslo tyrimų rezultatus, gerąją praktiką ir edukacines inovacijas; aptaria jas su mentoriumi.	Taiko naujausius ugdymo mokslo tyrimų rezultatus, edukacines inovacijas savo profesinėje veikloje.	Sprendžia kylančias pedagogines problemas mokyklos, savivaldybės (-ių) lygmenyse, pasinaudodamas naujausiais mokslo pasiekimais, gerąją patirtimi.	Sprendžia kylančias pedagogines problemas, pasinaudodamas naujausiais mokslo pasiekimais, gerąją patirtimi nacionaliniu / tarptautiniu lygmenimis.

<p>Atlieka profesinės veiklos tyrimą ir jo rezultatais remiantis tobulina savo profesinę veiklą.</p>	<p>Padedamas mentoriaus parenka tyrimo metodiką, atlieka tyrimą ir jo rezultatus pristato mokyklos bendruomenei.</p>	<p>Atlieka profesinės veiklos tyrimą: pasirenka ir taiko profesinės veiklos tyrimo metodus, atsižvelgdamas į problemos ar situacijos pobūdį, ir juos taikyti.</p>	<p>Inicijuoja, vykdo profesinės veiklos, mokyklos bendruomenės ir (ar) savivaldybės (-ių) mokyklų bendruomenių tyrimus, siekdamas efektyvinti ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procesą.</p>	<p>Inicijuoja ir įgyvendina kompleksinius pedagoginės praktikos tyrimus, siekdamas pateikti mokslinius ugdymo proceso vertinimo ir problemų sprendimo būdus, gerinti ugdymo praktiką ir įgyvendinti ugdymo proceso inovacijas nacionaliniu / tarptautiniu lygmenimis.</p>
KOLEGIALAUS MOKYMOŠI KOMPETENCIJA				
<p>Bendrauja ir bendradarbiauja, tobulindamas profesinę veiklą mokyklos komandoje ir (ar) profesinėse bendruomenėse.</p>	<p>Bendrauja ir bendradarbiauja su savo mentoriumi (-iais), metodinės grupės nariais, mokyklos vadovais, tobulindamas savo profesinę veiklą.</p>	<p>Bendrauja ir bendradarbiauja mokyklos grupėse (metodinės grupės / problemų sprendimo / pokyčių valdymo), tobulindamas savo profesinę veiklą.</p>	<p>Bendrauja ir bendradarbiauja kitų savivaldybės (-ių) mokyklų komandose tobulindamas profesinę veiklą.</p>	<p>Inicijuoja bendravimo ir bendradarbiavimo veiklas tobulinant tiek savo, tiek ir kolegų profesinę veiklą, jomis dalinasi nacionaliniu / tarptautiniu lygmenimis.</p>
<p>Taiko kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas (pamokos studiją, kolegų konsultavimą, profesines bendruomenes), siekdamas savo profesinio tobulėjimo.</p>	<p>Priima mentoriaus teikiamą pagalbą rinkdamasis tinkamas kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas, siekdamas savo profesinio tobulėjimo.</p>	<p>Savarankiškai pasirenka tinkamas kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas, siekdamas savo profesinio tobulėjimo.</p>	<p>Inicijuoja ir taiko įvairias kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas mokyklos ir savivaldybės (-ių) lygmenimis. Mentorauja mažesnę pedagoginę patirtį turintiems kolegoms.</p>	<p>Inicijuoja ir taiko įvairias kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas, nacionaliniu ir (ar) tarptautiniu lygmenimis.</p>

PEDAGOGO PROFESIJOS KOMPETENCIJŲ VERTINIMO RINKINYS

1. Pedagogo profesijos kompetencijų vertinimo sistema

1.1. Pedagogo profesijos kompetencijų vertinimo tikslas, principai

Pedagogo profesijos kompetencijų vertinimo sistemos *tikslas* – sudaryti sąlygas pedagogams *sistemiškai tobulinti savo profesines kompetencijas, kiekvienais metais jas į(si)vertinant*.

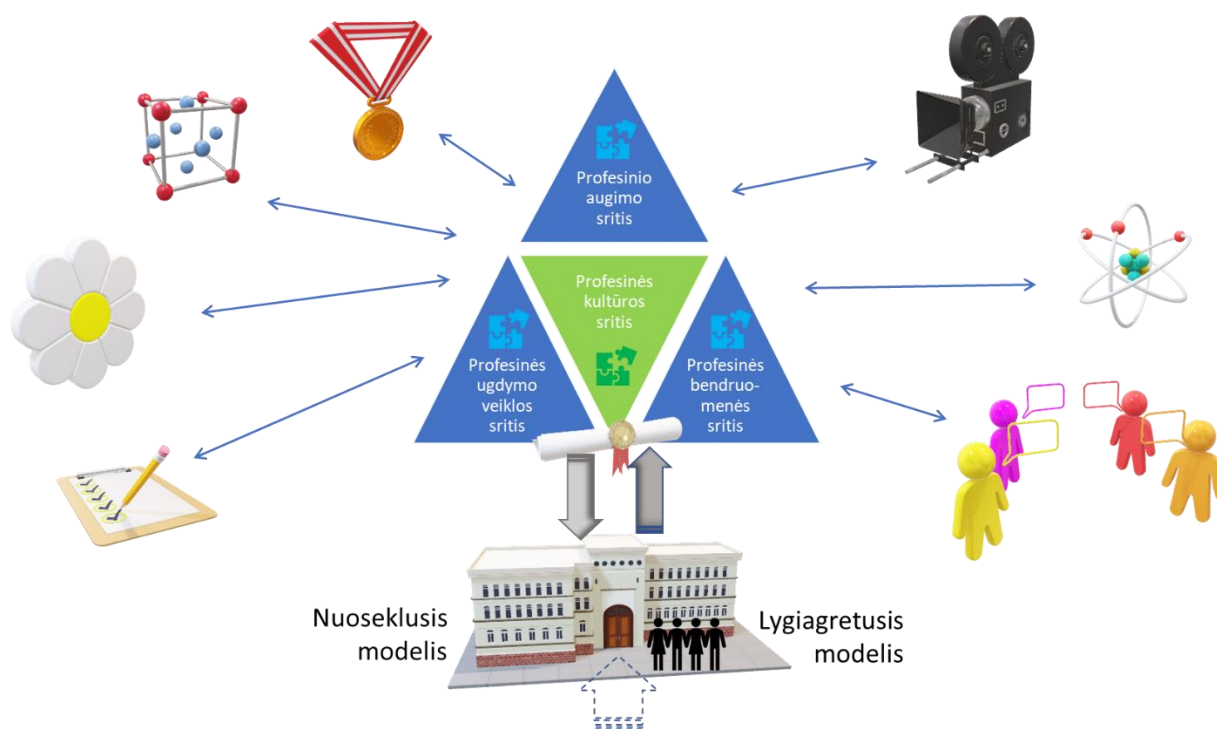
Pedagogo profesijos vertinimo sistema yra grindžiama esmine sąlyga / prielaida, kad *pedagogo kompetencijos nėra statiškos, joms reikalingas nuolatinis į(si)vertinimas ir tobulinimas*. Todėl pedagogo kompetencijų *vertinimo sistema turi sietis su pedagogo profesiniu tobulėjimu ir mokymusi* ir atliepti šiuos *pagrindinius principus*:

1. Pedagogo profesinis tobulėjimas / mokymasis yra *tikslingas*, kai jam būdingos nuolatinės ir sąmoningos mokytojo pastangos, kuriomis siekiama realios savo veiklos kaitos dėl aukštesnės mokinių mokymosi pažangos ir jų gerovės. Pedagogas kryptingai sau kelia aiškius ir vertingus profesinio tobulėjimo tikslus, mokosi ir naujai įgytas žinias, įgūdžius taiko savo profesinėje veikloje.
2. Pedagogo profesinis tobulėjimas / mokymasis yra *nuoseklus*, tai yra suplanuotas kompetencijų (įsi)vertinimas, turintis savo logiką, terminus ir tvarką. Kompetencijos (įsi)vertinamos nuolat visos profesinės karjeros etapuose, siekiant jas stiprinti ir plėtoti.
3. Pedagogo profesinis tobulėjimas / mokymasis yra *konstruktivus*, nes jis, kaip besimokantysis, aktyviai konstruoja savo žinias ir suvokimą, grįsdamas jas jau turimomis žiniomis ir bendradarbiaudamas su kolegomis.
4. Pedagogo profesinis tobulėjimas / mokymasis yra *dinamiškas*, nes apima pedagogo darbo plotnę kiekvieną dieną. Nuolat kylantys įvairūs iššūkiai, atsirandančios naujos žinios reikalauja iš mokytojo nuolatinio mokymosi proceso ir suteikia galimybes reflektuoti / apmąstyti savo profesinę veiklą, išbandyti ir tikrinti inovacijas.
5. Pedagogo profesinis tobulėjimas / mokymasis yra *sistemiškas*, kai pokyčiai yra vykdomi ilgesnį laikotarpį ir bendradarbiaujant visai mokyklos bendruomenei. Tokiu būdu profesinis tobulėjimas daro aiškiają įtaką tiek asmeniniu, tiek organizacijos lygmeniu.

Taigi, pedagogų ir pagalbos mokiniui specialistų kompetencijų (įsi)vertinimas yra suprantamas kaip tęstinis, nuoseklus, kryptingas ir sąmoningas profesinio augimo planavimas, įgyvendinimas ir stebėseną.

1.2. Pedagogo profesijos kompetencijų sąranga ir pagrindinės pedagogų profesijos kompetencijų sritys

Pedagoginio tapimo procese dėmesys turi būti skiriamas ne tik formaliajam kompetencijų ugdymui. Lietuvoje egzistuoja keletas pedagogo tapimo modelių (žr. 1.2.1 pav.).

1.2.1 pav. *Pedagogo kompetencijų ugdymas*

Tradiciškai formaliųjų aukštojo mokslo studijų metu yra taikomi du modeliai – nuoseklusis ir lygiagretusis. Remiantis nuosekliauoju pedagogų rengimo modeliu pirmiausia yra ugdomos dalykinės būsimo mokytojo kompetencijos, o po to pagrindinis dėmesys nukreipiamas į pedagoginių kompetencijų ugdymą (nuosekliai, etapiškai vienos kompetencijos ugdomos po kitų). Realizuojant lygiagretųjį modelį yra derinamas būsimo pedagogo dalykinių ir pedagoginių kompetencijų ugdymas (vienu metu ugdomos būsimo pedagogo dalykinės ir pedagoginės kompetencijos). Akivaizdu, kad tiek vieno, tiek ir kito pedagogų rengimo modelio galutinis rezultatas – išugdytos bazinės pedagoginės kompetencijos. Pedagogų kompetencijų grupės suskirstytos į tam tikras, sąlygiškai atskiras, tačiau tarpusavyje sąveikaujančias keturias sritis: profesinės kultūros, profesinės ugdymo veiklos, profesinės bendruomenės ir profesinio augimo (žr. 1.2.2 pav.).

1.2.2 pav. *Pedagoginių kompetencijų sritys*

Nepriklausomai nuo pasirinkto pedagogų rengimo modelio centrinė, nelaipsniuojama yra profesinės kultūros (kultūrinis identitetas ir pilietiškumas, kalba, profesinė etika, medijų ir skaitmeninis raštingumas) kompetencijų sritis. Visos likusios pedagoginės kompetencijos (priskirtos profesinei ugdymo veiklos sričiai, profesinės bendruomenės sričiai ir profesinio augimo sričiai) yra tolygiai augančios ir tobulinamos visą pedagoginės karjeros kelią. Minėtoji profesinės kultūros kompetencijų sritis yra pamatinė (žr. 1.2.3 pav.) – tai pagrindas visų likusių kompetencijų ugdymui(si).

1.2.3 pav. *Atskirų pedagogo profesijos kompetencijų sričių tarpusavio sąveika*

Pamatine pedagogų kompetencijų sritimi įvardinta pedagogų *Profesinės kultūros sritis*, nes švietimas yra kultūros dalis, o kultūra savo ruožtu yra ugdymo pagrindas. Ugdymo sampratos turinyje yra fiksuojamas kryptingas asmens visuminių galių plėtojimas, todėl šiame procese ypatinga svarba tenka pedagogui kaip profesionalui, gebančiam būti ne tik savo didaktinio profesinio lauko specialistu, bet ir puoselėjančiam kultūrą, suvokiančiam jos svarbą bei raiškos ypatumus, kurie yra svarbūs siekiant ugdymo tikslų. Ši kompetencijų sritis yra svarbi ne tik pedagogui, bet ir visai pedagoginei bendruomenei, švietimo įstaigai. Pedagogas lydi mokinius susipažįstant ir perimant kultūros pamatinius klodus – kalbą, vertybes bei padeda vaikams sukurti kultūros prasmės ir vertės santykį, o pedagoginė bendruomenė kuria visos švietimo įstaigos kultūrą.

Pedagogo profesinės kultūros srities turinys ir vertinimas yra sąlygotas pedagogų bendruomenėje esančių susitarimų dėl vertybių (Pedagogų etikos kodeksas, 2018) bei naujausių mokslinių tyrimų, susijusių su kultūros dimensija švietime. Akivaizdu, kad stebint ugdymo teorijų ir paradigimų virsmą (Barkauskaitė ir kt., 2015; Bruzgelevičienė, 2017; ir kt.), skirtingų kartų teorijų mokslinius tyrimus (Targamadžė ir kt., 2015), pedagogo kasdieniam darbui svarbu gebėti bendrauti ir bendradarbiauti naudojant įvairias informacines ir komunikacines technologijas.

Profesinės (ugdymo) veiklos srities turinys atliepia Lietuvos strateginiuose dokumentuose minimas ugdymo aktualijas, Geros mokyklos koncepcijoje (2015) įvardijamus prioritetus, R. Bruzgelevičienės (2017) išryškinamus paradigminius ugdymo kaitos aspektus bei šiuolaikinės pedagogo veiklos aktualijas (Janiūnaitė, 2019; Visvizi, Lytras & Daniela, 2019). Į profesinės (ugdymo) veiklos srities sampratą integruoti įvairių šalių pažangūs susitarimai ir patirtys (Education Support Professionals. Professional Growth Continuum, 2017; Australian Professional Standards for Teachers, 2011; OECD, 2016; TKCOM, 2018).

Taip pat, kaip ir kitų sričių turinį, profesinę ugdymo veiklą lėmė Europos Sąjungos dokumentų aktualijos (OECD, 2019; European Commission, 2013; Commonwealth Secretariat, 2016).

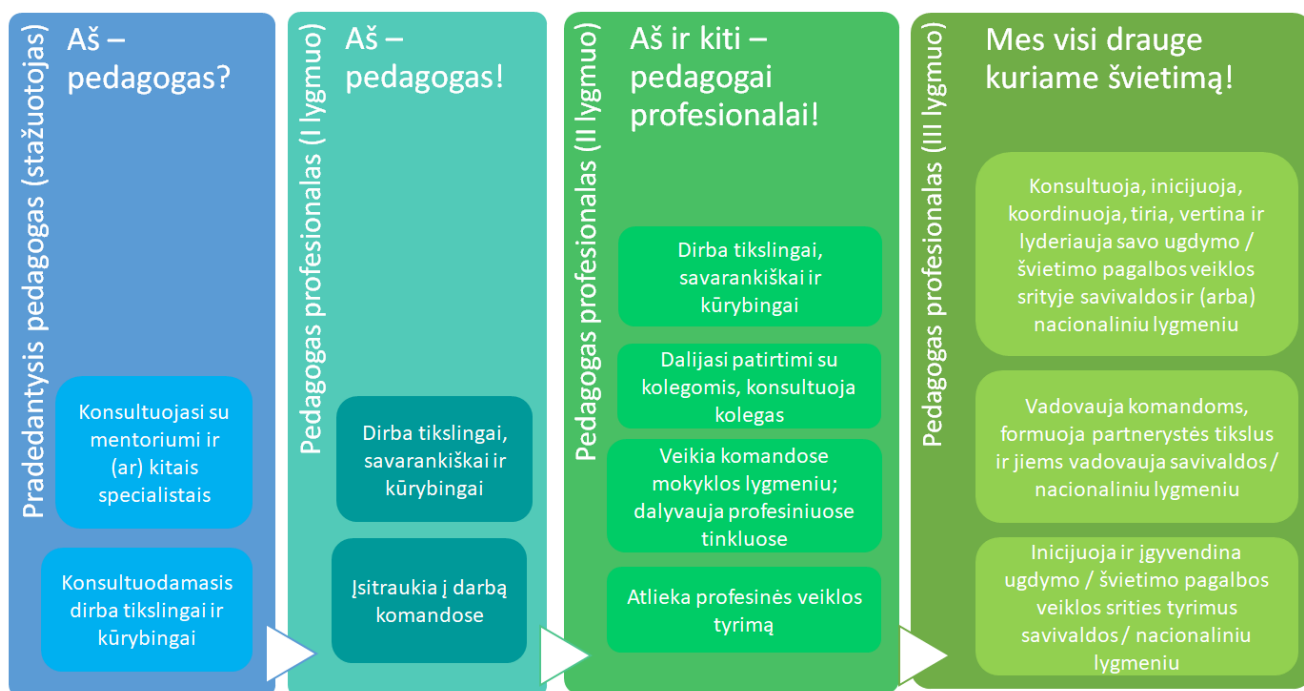
Profesinės bendruomenės kompetencijų sritis apima pedagogo veiklą su ugdytinio šeima, globėjais, rūpintojais bei veiklą mokyklos vidiniuose ir išoriniuose tinkluose, siekiant tobulinti ir keisti savo profesinę praktiką bei save toje praktikoje. Profesinio bendradarbiavimo procesuose akcentuojama profesinių mokymosi bendruomenių svarba, kai pedagogai dalijasi savo veiklų tyrimo rezultatais, gerąją praktiką savo mokyklose, regione, šalyje ar už jos ribų (Kearney, Maher & Pham, 2020; Enríquez et al., 2019; Skrypnyk et al., 2020). Pažymima tėvų, mokyklos partnerių įsitraukimo į mokyklos veiklą svarba ir sąsajos su vaikų mokymosi pasiekimais, ugdymo(si) kokybe bei mokyklos kultūros kaita (Schuwey et al., 2020; Makrooni, 2019; Woofter, 2019).

Taigi, pedagogų profesinių kompetencijų apibrėžtis ir turinys yra atnaujinamas, remiantis mokytojų profesinio kapitalo samprata (Hargreaves ir Fulan, 2019), kitų šalių mokytojų kompetencijų vertinimo patirtimi (pvz., Referentiel de competencies professionnelles, 2020; Australian Professional

Standards for Teachers, 2011; OECD, 2016; TKCOM, 2018), Europos Sąjungos dokumentais (OECD, 2019; European Commission, 2013; Commonwealth Secretariat, 2016).

Profesinio augimo srities pedagogo kompetencijos yra susijusios su jo profesiniu tobulėjimu. Kaip teigia A. Hargreaves ir M. Fulan (2019), šiandien mūsų mokyklų bendruomenėms esmingai reikia nuolatinio mokymosi ir bendradarbiavimo procesų, kad kiekvienas jos narys gebėtų puikiai atlikti savo darbą, nes „grupės, komandos ir bendruomenės yra kur kas pajėgesnės nei atskiri asmenys“ (Hargreaves ir Fulan 2019, p. 21). Moksliniai tyrimai rodo kolegialaus mokymosi reikšmę, pvz., S. Burgess su bendraautoriais (2019) nustatė, kad vieniems mokytojams stebint kitų mokytojų darbą, naudą patiria abiejų mokytojų mokiniai, nes jų rezultatai gerėja. Taip pat kolegialus mokymasis yra susijęs su mokytojų aukštesniu darbo pasitenkinimu ir saviefektyvumu (OECD, 2020). Taigi, mokymąsi vieniems iš kitų bendradarbiaujant galima įvardyti kaip vieną iš efektyviausių mokytojų profesinio tobulėjimo veiksmų (Campbell, 2019).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad formaliųjų aukštojo mokslo studijų metu įgytos kompetencijos sudaro pedagoginės karjeros branduolį, kuris vėlesnėje pedagoginėje karjeroje gali būti ugdomas(is) dar įvairesniais būdais. Siekiant tobulinti savo pedagogines kompetencijas, pvz., pedagoginės profesinės karjeros tikslais, pedagogas gali savo profesinių pedagoginių kompetencijų tobulinimą formalizuoti (institucionalizuoti) sugrįždamas į konkrečias, jo profesinio augimo kelyje atsiradusias svarbias institucijas (pvz., aukštosios mokyklos, švietimo centrai, kiti švietimo paslaugų teikėjai). Tačiau ne mažiau svarbūs šiame procese veiksniai – asmeniniai pedagogo ontologiniai, aksiologiniai ar epistemologiniai ieškojimai; saviraiškos, savirealizacijos bei saviaktualizacijos būdai ir galimybės (žr. 1.2.1 pav.). Ugdant savo pedagogines kompetencijas svarbus visuminis pedagogo matymas ir vertinimas. Kompetencijų ugdymo(si) procese svarbūs kiekvieno pedagogo individualūs pasiekimai (meniniai, moksliniai ir pan.), interesų laukai ir t. t. Visa tai tiesiogiai siejasi su profesinei ugdymo veiklos sričiai, profesinės bendruomenės sričiai ir profesinio augimo sričiai priskirtų konkrečių kompetencijų tobulinimu. Šių konkrečių sričių kompetencijų tobulinimas tiesiogiai susijęs ir su bendra pedagogo augimo trajektorija (žr. 1.2.4 pav.).

1.2.4 pav. *Pedagoginio augimo trajektorijos ir kompetencijų lygmenų sąsajos*

Pabaigus formaliąsias studijas ir įsiliejant į profesinę pedagogų bendruomenę, pradedantysis pedagogas (stažuotojas) neretai susiduria su ontologiniais svarstymais ir apmąstymais, abejonėmis, kurios pedagoginėje bendruomenėje įveikiamos suvokiant save kaip pedagogą, konkrečios pedagogų bendruomenės narį. Vėliau šiame profesinio pedagoginio augimo kelyje pradedantysis pedagogas (stažuotojas) pastebi esąs ne vienas, jis suvokia save kaip svarbų bendruomenės narį, kuris ne tik konsultuojasi ir mokosi, bet jau ir geba dalytis su kitais savo augančia pedagogine patirtimi, dalyvauja įvairiais lygmenimis besidarbuojančiose komandose tiek siekiant kokybiško ugdymo savo klasėje, tiek ir mokykloje. Galiausiai pedagogo asmeniniai atradimai leidžia taip išstbulinti savo kompetencijas, kad jis gali tapti svarbiu ne tik savo mokyklai, bet ir regionui, šaliai, nes jo turimos kompetencijos tampa svarbiu indėliu į bendros švietimo gerovės kūrimą.

1.3. Pedagogų profesijos kompetencijų vertinimo ir karjeros sąsajos

Tradicinės karjeros paradigmos atstovų nuomone, asmens karjera apsiriboja tik profesine veikla organizacijoje, kurios sėkmei įtakos turi asmens ir organizacijos santykis, pagrįstas asmens ilgalaikiu įsipareigojimu atlikti nustatytas pareigas organizacijoje, o už tai gauti tam tikrą atlygį: saugumą, finansinį atlygį, organizacijos nustatytą kilimą „karjeros laiptais“ (Korsakienė ir Smaliukienė, 2014). Šiuolaikinė karjeros paradigma karjerą traktuoja kaip visą gyvenimą trunkantį asmens augimo procesą, susijusį tiek su profesine (darbo) patirtimi, tiek su asmenine ūgtimi, kompetencijų plėtojimu kituose

vaidmenyse (P. Kanten, S. Kanten & Yesiltas, 2015). Šiame kontekste karjeros sąvoka yra daugiaprasmė ir platesnė už veiklos, profesijos ar darbo sąvokas. Profesinė veikla, dažniausiai, yra tik kontekstas, kuriame vystosi individo karjera. Pagrindinėmis šiuolaikinės karjeros sampratos charakteristikomis laikytinos savireguliacija ir orientacija į vertybes. Savireguliacija reiškia, kad asmuo prisiima atsakomybę ir turi galią formuoti savo karjeros tikslus, jų siekimo būdus ir formas. Orientacija į vertybes suprantama kaip atsakomybė ir jėga, kurios veikia asmens siekius (Arnold, 2011). Taigi, šiandieninis karjeros sampratos traktavimas netapatinamas su profesine sėkme ar nesėkme bei hierarchine pareigybių kaita. Karjera – tai tikslų įgyvendinimas, pasitenkinimas atliekama veikla, sukaupta profesinė patirtis ir įgūdžiai bei kūrybiško jų taikymo rezultatai, kurie yra vertingi tiek pačiam asmeniui, tiek organizacijai, tiek visuomenei (Lamanauskas ir Augienė, 2015).

Požiūrio į karjeros sampratą kaita suponuoja ir karjeros modelių įvairovę. Jei tradicinės karjeros samprata dažniausiai siejama su vertikaliuoju karjeros modeliu, tai šiuolaikinės karjeros kontekste analizuojamas ne tik vertikalusis, bet ir horizontalusis karjeros vystymo modeliai. Vertikalusis karjeros vystymo modelis grindžiamas pareigybių kaitos augimo progresija, nuolat konkuruojant su kitais, nes kylant aukštyn yra vis mažiau pozicijų. Vertikalus augimas grindžiamas analize, kur link einama, ko siekiama ir siejamas su siauresnėmis karjeros vystymo trajektorijomis (Benko & Anderson, 2010).

Kaip alternatyva vertikaliam karjeros modeliui šiuolaikinės karjeros sampratos kontekste analizuojamas horizontalusis karjeros modelis. Horizontalusis karjeros modelis grindžiamas galimybe rinktis karjeros vystymo kryptį, kai yra dirbama ir tobulėjama toje pačioje pozicijoje, įvaldomi nauji darbo metodai ar funkcijos. Esminis elementas yra kompetencijos, kurios įgyjamos ir plėtojamos per visą darbinę patirtį. Svarbu ne tai, kaip aukštai karjeros laipteliais užlipama, o tai, kokį kompetencijų rinkinį pavyksta sukaupti. Horizontalusis ir vertikalusis karjeros modeliai praktikoje analizuotini ne kaip priešprieša, bet kaip vienas kito papildymas. Abiejų požiūrių integravimas kuria karjeros valdymo sistemą, grįstą motyvacija, bendradarbiavimu ir abipuse nauda organizacijai ir darbuotojams, kai darbuotojas įdeda visas žinias, gebėjimus, laiką ir pastangas, o už tai gauna ne tik piniginį atlygį, bet ir ilgalaikę naudą – galimybę augti ir plėtoti kompetencijas priimtinausiu jam būdu, formomis ir tempu (Dumitru & Voinea, 2015).

Pedagogo karjera apibrėžiama kaip įvairių socialiai reikšmingų pedagogo vaidmenų seka, susijusi su saviraiška ir individualiu profesiniu augimu bei atspindinti asmenybės karjeros viziją. Pedagogų karjeros valdymas suprantamas kaip nuoseklus asmens pažintinės ir profesinės veiklos sprendimų išdėstymas laike, siekiant profesinio augimo tikslų bei numatant būtinus išteklius ir aplinkybes (Pedagogo karjeros aprašo projektas, 2015). Pedagogų karjeros valdymo sistemos efektyvumas sietinas su ugdymo įstaigos veiklos rezultatų augimu, pedagogų motyvacija, įsitraukimu ir išlikimu profesijoje (Crehan, 2016; Natale et al., 2013). Galimas tiek vertikalusis, tiek horizontalusis pedagogų karjeros modelis. Vertikalusis pedagogų karjeros modelis akcentuoja oficialių pareigų ar vaidmenų, sietinų su

laipsniškai didėjančia atsakomybe klasėje ir mokykloje, atlikimu. Tai yra hierarchiniai karjeros etapai, kuriais grindžiamas didesnės apimties reikalavimais pedagogo patirčiai ir kompetencijoms. Dažnu atveju toks karjeros vystymas siejamas su augančiu finansiniu atlygiu. Horizontalusis pedagogo karjeros modelis siejamas su galimybių pedagogams prisiimti atsakomybę konkrečioje kompetencijos srityje klasėje ar už jos ribų, suteikimu. Toks pedagogo karjeros vystymo kelias įgalina pedagogą ieškoti jam priimtinausios profesinio augimo krypties nejudant tik hierarchine seka išdėliotais etapais, bet rinktis įvairiakryptį judumą, specializuojantis pasirinktame pedagogo profesijos аспекte.

Pristatomas keturių lygmenų pedagogų kompetencijų modelis yra grįstas horizontalia pedagogo karjera su integruotais vertikalios karjeros elementais. Horizontali karjera reiškiasi per pedagogo ūgtį plėtojant kompetencijas bei atsakomybių konkrečioje kompetencijos srityje prisiėmimu klasėje ar už jos ribų. Vertikalios karjeros elementais grindžiamas perėjimas iš pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmens į I lygmenį, iš I į II ir iš II į III. Kiekviename lygmenyje keliami aukštesni reikalavimai pedagogo patirčiai ir funkcijų plėtrai pereinant iš mokyklos į regioninį ir (ar) nacionalinį, ir (ar) tarptautinį lygmenį. Vertikalaus ir horizontalaus judumo integravimas pedagogo karjeros valdymo atveju įgalina formuoti labiau pažangią, motyvuojančią, individualizuotą, tiek vidiniu, tiek išoriniu pripažinimu grįstą pedagogo karjeros sistemą (OECD, 2019).

1.4. Pedagogų profesijos kompetencijų vertinimo teisinės prielaidos

Pedagogų profesijos kompetencijų vertinimo modelio kūrimo teisinis pagrindas – Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (1991), Geros mokyklos koncepcija (2015), Pedagogų rengimo reglamentas (2018), Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas (2021). Kuriant pedagogų profesijos kompetencijų vertinimo modelį, atsižvelgta ir į tarptautinę praktiką ir galiojančias atskirose šalyse teisines reglamentacijas.

Pedagogų kompetencijų sritys ir jų turinys grindžiami Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (1991) nuostatomis, Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 (2010), Pedagogų etikos kodekso nuostatomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2018 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. V-561 (2018), pagrindiniais Europos mokytojų kompetencijų ir kvalifikaciją aiškinančiais dokumentais (European Commission, 2013; Referentiel de competences professionnelles, 2020).

Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (1991) yra akcentuojama, kad mokytojas privalo turėti kompetencijas, kurios yra reikalingos mokinių ugdymui. Taip pat įstatyme nurodoma, kad *ne rečiau kaip kartą per ketverius metus pedagoginiai darbuotojai privalo tobulinti kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje*. Atskiras įstatymo straipsnis yra skirtas kvalifikacijos ir kompetencijos klausimams apibrėžti.

39¹ straipsnis. Kvalifikacijų sistemos paskirtis ir sandara, kvalifikacijų sudarymas ir tvarkymas, kompetencijų įvertinimas ir kvalifikacijos suteikimas

1. Kvalifikacijų sistemos paskirtis – užtikrinti aukštojo mokslo ir profesinio mokymo kvalifikacijų atitiktį šalies ūkio reikmėms, jų skaidrumą, palyginamumą, mokymosi tęstinumą, asmenų profesinį ir teritorinį judumą. Kvalifikacijų sistema taip pat apima procesų, susijusių su kokybės užtikrinimu, kvalifikacijos vertinimu ir suteikimu, plėtojimą ir įgyvendinimą.
2. Kvalifikacijų sistema yra grindžiama socialinių partnerių, valstybės, aukštųjų mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų bendradarbiavimu.
3. Kvalifikacijų sistema apima kvalifikacijų sudarymą ir tvarkymą, asmens įgytų kompetencijų vertinimą, pripažinimą ir kvalifikacijos suteikimą.
4. Kvalifikacijų sistemą tvarko švietimo ir mokslo ministro įgaliota institucija (toliau – kvalifikacijų tvarkymo institucija).
5. Kvalifikacija yra grindžiama kompetencijomis. Kvalifikacijai įgyti reikalingas kompetencijas nustato profesinis standartas.
6. Kvalifikacijas tvarko kvalifikacijų tvarkymo institucija, vadovaudamasi Vyriausybės nustatyta Lietuvos kvalifikacijų sandara ir Lietuvos profesijų klasifikatoriumi.
7. Kvalifikacijų tvarkymo institucija strateginiams kvalifikacijų sistemos formavimo klausimams koordinuoti iš valstybės, savivaldybių institucijų, įstaigų ir socialinių partnerių atstovų sudaro sektorinius profesinius komitetus.
8. Reikalavimus kompetencijų vertinimo ir pripažinimo institucijoms ir jų akreditacijos tvarką nustato švietimo ir mokslo ministras, suderinęs su ūkio ministru.
9. Asmens įgytų kompetencijų įvertinimą ir pripažinimą organizuoja kvalifikacijų tvarkymo institucija, vadovaudamasi švietimo ir mokslo ministro nustatyta ir su ūkio ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka.
10. Kvalifikacija suteikiama asmeniui, įgijusiam visas kvalifikacijai įgyti reikalingas kompetencijas, nustatytas atitinkamo profesinio standarto apraše.
11. Asmeniui kvalifikaciją (ar jos dalį) suteikia profesinio mokymo teikėjas arba aukštoji mokykla, gavę kompetencijų įvertinimo rezultatus.
12. Kvalifikacijų įvertinimo ir suteikimo priežiūrą organizuoja kvalifikacijų tvarkymo institucija švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (1991) 49 straipsnyje „Mokytojo teisės ir pareigos“ nurodyta, kad mokytojas turi teisę *ne mažiau kaip 5 dienas per metus dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo renginiuose; būti atestuotas ir įgyti kvalifikacinę kategoriją švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.* Tame pačiame straipsnyje yra nurodyta, kad mokytojas privalo: *tobulinti savo kvalifikaciją, socialines ir emocines kompetencijas; ugdyti remdamasis mokinių gebėjimais ir polinkiais, stiprinti mokymosi motyvaciją ir pasitikėjimą savo gebėjimais, suteikti pagalbą mokiniams, turintiems ugdymosi, mokymosi sunkumų ir specialiųjų ugdymosi poreikių, pritaikyti jiems dalyko programą, turinį, metodus; nešališkai vertinti mokinių mokymosi pasiekimus ir nuolat juos informuoti apie mokymosi pažangą; mokyklos nustatyta tvarka informuoti tėvus (globėjus, rūpintojus) apie jų vaiko būklę, ugdymo ir ugdymosi poreikius, pažangą, mokyklos lankymą ir elgesį, taip pat informuoti švietimo įstaigos vadovą apie pastebėtą smurto atvejį; bendradarbiauti su kitais mokytojais, kad būtų pasiekti mokymo tikslai; gerbti mokinį kaip asmenį, nepažeisti jo teisių ir teisėtų interesų ir t. t.*

Strateginiame Lietuvos švietimo dokumente – Geros mokyklos koncepcijoje (2015) – taip pat akcentuojama, kad siekiant strateginių tikslų yra svarbi mokyklos darbuotojų kompetencija: pedagogų

profesionalumas suvokiamas ne tik kaip vienos ar kitos srities dalyko išmanymas, bet ir *profesijai būtinų kompetencijų turėjimas*. Taip pat dokumente teigiama, kad *mokykla įdomi ir įvairiapusė tiek, kiek įvairūs joje dirbantys žmonės: įvairaus amžiaus, moterys ir vyrai, skirtingų kompetencijų ir gyvenimo patirties, skirtingus ugdymo stilius pripažįstantys, įdomios asmenybės. Visus mokykloje dirbančius asmenis sieja nuostatų pozityvumas, t. y. aukšta savivertė, pasitikėjimas ir rūpinimasis mokiniais, aukšta darbo motyvacija, nuoširdus domėjimasis dėstomu dalyku, pilietinė atsakomybė. Mokyklos darbuotojai – savo sričių profesionalai, kurie rūpinasi nuolatiniu asmeniniu tobulėjimu, plečia ne tik profesinį, bet ir bendrą kultūrinį akiratį. Jie atviri naujovėms, nebijo tyrinėti ir bandyti, mokosi iš kolegų ir mokinių, nepuola į neviltį nepavykus.*

Pedagogų rengimo reglamente (2018) nurodoma, kad pedagogų rengimas yra sisteminis, kuomet pedagogas, studijų metu įgijęs pedagogo kvalifikaciją savo tolimesniame darbe koncentruojasi į savo *profesinį augimą, kuris prasideda pedagogine stažuote ir tęsiasi visą aktyvios pedagoginės veiklos laikotarpį, gilinant ir plėtojant profesines kompetencijas*.

Pedagogų profesijos kompetencijų klausimą aktualizuoja ir tai, kad Aštuonioliktoji Lietuvos Respublikos Vyriausybė savo programos nuostatų įgyvendinimo plane (2021) yra numačiusi konkrečias veiklas, susijusias su atskirų pedagogų grupių kompetencijų tobulinimu.

Žvelgiant į pedagogų profesinį augimą ir jų kompetencijų tobulinimą konstatuotina, kad tai nėra lokalus, išskirtinai nacionalinio reikšmingumo klausimas. Tarptautiniai dokumentai ir praktikos taip pat pagrindžia pedagoginių kompetencijų tobulinimo būtinybę. Aktyvus kiekvieno asmens mokymasis, paremtas tiek ugdytinio, tiek ugdytojo metakognicija, yra vienas iš aktualiausių ne tik Lietuvos, bet ir užsienio šiuolaikinio ugdymo principų. Atliekant mokslinius tyrimus bet kuriame ugdymo realybės lauke svarstomos sąlygos ir veiksniai, lemiantys naujovių diegimą ir sklaidą visoje ugdymo bendruomenėje arba sistemoje, pateikiamos rekomendacijos, kaip pradėti inovacijų kūrimo procesą. Pažymėtina, kad dėl daugelio pavyzdžių, prieigos būdų diskutuojama ne tik su besimokančiais, bet ir su pedagogais-praktikais, mokslininkais. Pastaruoju metu užsienio šalių pedagogų kompetencijų augimo praktika grindžiama tarpdisciplininių tyrimų, apimančių dalykines, bendrąsias ir pedagoginės veiklos sritis, taikymu ugdymo realybėje. Kartu dirbdami kelių skirtingų mokslo sričių atstovai drauge su pedagogais praktikais tiria įvairaus amžiaus mokinių įvairaus raštingumo (plačiąja prasme – kalbinio, matematinio, gamtamokslinio, socialinio, vizualinio, muzikinio, sveikatos ir kt.) ugdymo ir vertinimo problemas; kuria teoriškai ir metodologiškai pagrįstus mokinių raštingumo įvairiose ugdymo srityse tyrimo instrumentus ir juos išbando tirdami mokinių pasiekimus (Guin, & Delahaye, 2013; Quality Teaching in the European Schools, 2016; Référentiel de compétences professionnelles, 2020).

Vis didesnis dėmesys skiriamas integruoto ugdymo klausimams, kelių sričių integruotam turinio kūrimui, kai vienu metu ugdomi keli mokinio gebėjimai. Pastaruoju metu, tiriant ugdymo praktikas, kontekstus, išlieka svarbi ir reikšminga kokybinių tyrimų prieiga. Ugdymo turinio kūrimas klasėje

reikalauja labai aukštos kompetencijos, kurią galima išsiugdyti tik nuolat kryptingai tobulinantis, todėl tikimasi, kad pedagoginį darbą rinksis išsilavinę, plačios kompetencijos ir erudicijos asmenys, todėl „protų pritraukimo“ politika turėtų būti lanksti. Panašias aktualiausias problemas, susijusias su sistemos lankstumo stoka, nurodo ir Kanada bei Europos Komisija (European Commission / EACEA / Eurydice, 2019), įvardydamą talentų pritraukimo ir tęstinio mokymo problemas. Inovatyvios praktikos laikomos ne tik išbandymu, bet ir kasdienio gyvenimo forma, tampančia tradicine praktika.

Labai svarbu siekti integracijos ir atvirumo, nes ugdymo įstaiga yra burianti bendruomenę, kurianti draugišką ir įkvepiančią, atvirą įvairovei (amžius, kultūra) aplinką, kurioje tėvai ir visa bendruomenė dalyvauja bendradarbiaudama su mokytojais. Reikalingas išsipareigojimas ir skatinimas: kalbame apie didesnės galios, pagrįstos pasitikėjimo kultūra, suteikimą mokiniams ir mokytojams.

1.5. Pedagogų profesijos kompetencijų vertinimo modelis

Pedagogų ir pagalbos mokiniui specialistų kompetencijų (įsi)vertinimas yra grindžiamas **asmeniniu poreikiu įsivertinti** turimas kompetencijas – stipriąsias bei tobulintinas sritis, o taip pat ir nusimatyti tolimesnio tobulėjimo žingsnius. Asmeninis poreikis randasi iš:

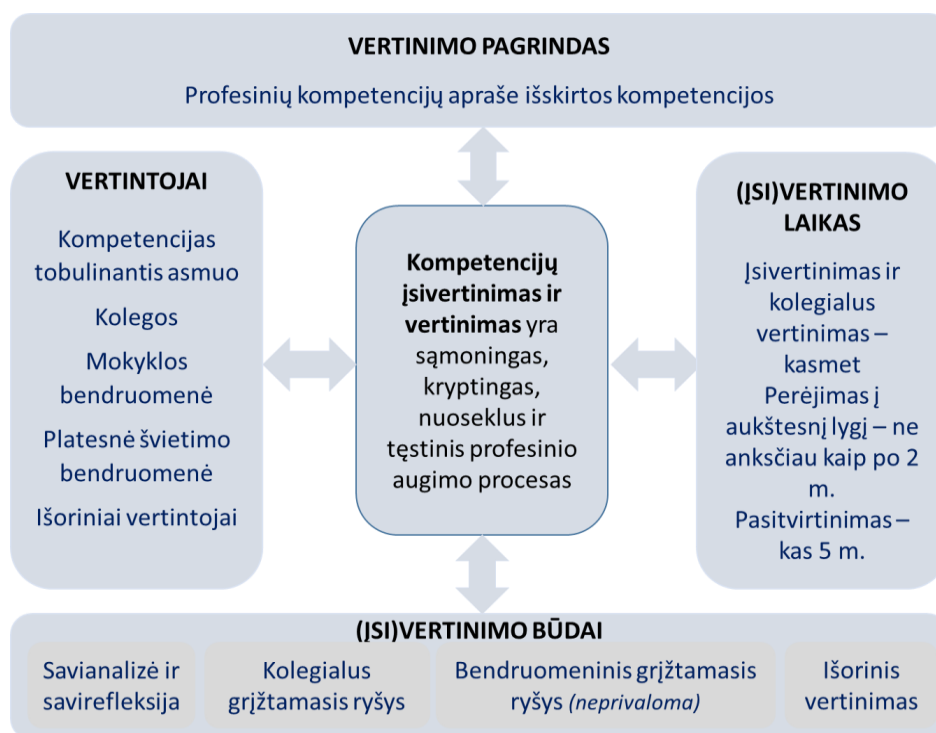
- a) natūralaus žmogiškojo tobulėjimo siekio;
- b) būtinybės atliepti ugdytinių poreikius;
- c) mokyklos / švietimo įstaigos strateginių ir veiklos tikslų įgyvendinimo poreikių;
- d) būtinybės atliepti besikeičiančius ugdymo ir visos švietimo sistemos poreikius, strateginius dokumentus.

Todėl (įsi)vertinimas visų pirma remiasi **asmeniniu profesinio tobulėjimo planu**, kuriame individualūs poreikiai natūraliai dera su mokinių / vaikų ugdymosi pažanga; mokyklos / švietimo įstaigos strateginiais, veiklos bei profesinio tobulėjimo planais; švietimo sistemos poreikiais. Profesinio tobulėjimo planas sudaromas, įgyvendinamas, analizuojamas, stebimas, vertinamas kiekviename profesinės karjeros etape, esant poreikiui ir (ar) būtinybei yra jo sudarytojo koreguojamas bet kuriuo profesinės veiklos metu. Profesinių kompetencijų (įsi)vertinimas apima savianalizę ir savirefleksiją, kolegialų atgalinį ryšį, bendruomeninį ir išorinį vertinimą:

- Savianalizė ir savirefleksija suprantama kaip individualus įsivertinimas, analizuojant bei apmąstant profesinę veiklą nustatytose kompetencijų srityse ir atitinkamuose lygmenyse. Ji vyksta nuolat, sistemingai ir kryptingai apmąstant profesinę veiklą.
- Kolegialus atgalinis ryšys suprantamas kaip kolegų, mokyklos / švietimo įstaigos bendruomenės narių atsakas apie pedagogo / pagalbos specialisto vykdomą profesinę veiklą. Jis teikiamas reguliariai – ne rečiau kaip kartą per akademinis metus. Kolegialus ryšys teikiamas remiantis stebėta ir (ar) drauge atlikta veikla.

- Bendruomeninis vertimas suprantamas kaip kompetencijų vertinimas, atliekamas sąsajoje su institucijos (mokyklos / švietimo įstaigos / savivaldybės) strateginiais ir veiklos tikslais. Jis atliekamas remiantis įsivertinimu, stebėta ir (ar) drauge atlikta veikla, turimais dokumentais, ataskaitomis, atsiliepimais ir pan.
- Išorinis vertinimas suprantamas kaip kompetencijų atitikties kompetencijų apraše išskirtiems lygmenims patvirtinimas. Jis atliekamas remiantis įsivertinimu, bendruomeniniu vertinimu ir kitais turimais dokumentais.

Aukščiau įvardinti modeliavimo principai bei (įsi)vertinimo būdai atsispindi žemiau pateiktame paveiksle (žr. 1.5.1 pav.). Jie yra centrinė kompetencijų vertinimo modelio ašis, išryškinanti vertinimo siekius, priemones, laiką bei etapus. (Įsi)vertinimo būdai – savianalizė ir savirefleksija, kolegialus ir bendruomeninis grįžtamasis ryšys, išorinis vertinimas taip pat yra ir duomenų šaltiniai, kurie pasireiškia konkrečiomis priemonėmis (pvz.: asmeniniu tobulėjimo planu, pažangos applanke, kolegų atsiliepimais ir pan.).

1.5.1 pav. *Pedagogo profesijos kompetencijų (įsi)vertinimo modelis*

(Įsi)vertinimo pagrindą sudaro apraše išskirtos kompetencijos. Pedagogai ir pagalbos mokiniui specialistai pasirenka jo lygmenį atitinkančias kompetencijas ir jas įsivertina. Vertinami tiesioginiai ir netiesioginiai kompetencijų lygmenį atspindintys įrodymai, sukaupti profesinio tobulėjimo applanke. Juos analizuoja, apmąsto ir įsivertina kiekvienas asmeniškai.

Pagrindiniu vertintoju yra pats kompetencijas tobulinantis asmuo. Kiti vertintojai – kolegos, mokyklos bendruomenė, platesnė švietimo bendruomenė, išoriniai vertintojai.

(Įsi)vertinimo būdas ir laikas. (Įsi)vertinimo būdai – savianalizė ir savirefleksija, kolegialus ir bendruomeninis grįžtamasis ryšys, išorinis vertinimas taip pat yra ir duomenų šaltiniai, kurie pasireiškia konkrečiomis priemonėmis (pvz.: asmeniniu tobulėjimo planu, pažangos aplanku, kolegų atsiliepimais ir pan.).

Kompetencijų (įsi)vertinimo procesas, susidedantis iš individualaus, kolegialaus, bendruomeninio ar išorinio vertinimo, yra integrali institucijos veiklos vertinimo ir visos profesinės bendruomenės tobulėjimo dalis. Todėl (įsi)vertinimo procesas yra paremtas bendravimu ir bendradarbiavimu – sutelkta bei pasidalyta profesinio tobulėjimo vizija, parama bei palaikymu, konstruktyviu grįžtamoju ryšiu.

1.5.1. Pedagogo profesijos kompetencijų vertinimo modelio sudėtinės dalys

Kompetencijų apraše išskirtos kompetencijos suskirstytos į keturias pagrindines sritis – profesinės kultūros kompetencijas, profesinės ugdymo veiklos, profesinės bendruomenės veiklos ir profesinio augimo (žr. 1.5.2 pav.).

	Pradedantysis mokytojas (stažuotojas) BA (profesinis / dalykinis)	I LYGMUO BA (profesinis / dalykinis)	II LYGMUO BA arba MA (dalyko ar ugdymo mokslų)	III LYGMUO MA (ugdymo mokslų)
PROFESINĖS KULTŪROS SR. KOMPETENCIJOS	Kompetencijų raiška visuose lygmenyse yra vienoda			
PROFESINĖS UGDYMO VEIKLOS SR. KOMPETENCIJOS	Konsultuojasi su mentoriumi ir (ar) kitais specialistais	Dirba tikslingai, savarankiškai ir kūrybingai, dalijasi patirtimi su kolegomis	Konsultuoja kolegas mokyklos / savivaldos lygmeniu	Inicijuoja, koordinuoja, tiria, vertina ir lyderiauja savo ugdymo / švietimo pagalbos veiklos srityje nacionaliniu lygmeniu
PROFESINĖS BENDRUOMENĖS SR. KOMPETENCIJOS	Konsultuojasi su mentoriumi ir (ar) kitais specialistais	Dalyvauja komandose, profesiniuose tinkluose mokyklos lygmeniu	Formuoja partnerystės tinklus, dalyvauja komandose savivaldos lygmeniu	Vadovauja komandoms, formuoja partnerystės tinklus ir jiems vadovauja savivaldos / nacionaliniu lygmeniu
PROFESINIO AUGIMO SR. KOMPETENCIJOS	Konsultuojasi su mentoriumi ir (ar) kitais specialistais	Atlieka profesinės veiklos tyrimą, bendradarbiauja mokyklos grupėse	Inicijuoja ir vykdo tyrimus mokyklos / savivaldos lygmeniu, mentoriauja	Inicijuoja ir įgyvendina ugdymo / švietimo pagalbos veiklos sr. tyrimus savivaldos / nacionaliniu lygmeniu

1.5.2 pav. **Kompetencijų (įsi)vertinimo sritys, lygmenys bei pagrindiniai požymiai**

Kompetencijų raiška apibrėžiama veiklos klasėje, ugdytinių grupėje ar asmeniname santykiyje su ugdytiniu, o taip pat ir profesinėje bendruomenėje požymiais. Kompetencijų skirtis reiškiasi profesinio savarankiškumo, profesinės veiklos apimties ir veikimo erdvės aspektais. Kompetencijų lygmenys taip pat susiejami su akademinu išsilavinimu.

1.5.2. *Pedagogo profesijos kompetencijų lygmenys*

Pedagogo profesinis augimas vertinamas pagal jo turimas kompetencijas, kurių plėtojimas apibrėžiamas šiais lygmenimis:

Pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmuo – pradedančiojo profesinę veiklą pedagogo kompetencijų lygmuo. Šiame lygmenyje pedagogo kompetencijos atitinka pagrindinius profesinės veiklos reikalavimus ir pedagogo kvalifikacijai keliamus formaliuosius reikalavimus. Šio lygmens kompetencijas detalizuojantys gebėjimai įgyjami per formaliąsias studijas (juos patvirtina suteikta pedagogo kvalifikacija). Pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmuo atitinka 6-ąjį Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygį. Pradedantysis pedagogas (stažuotojas) / pagalbos specialistas įgyvendina individualų profesinio augimo (stažuotės) planą, tiesiogiai susijusį su ugdymo veikla, profesinės bendruomenės veikla ir profesiniu augimu. Individualų planą įgyvendinti padeda jam priskirti mentoriai, kiti specialistai. Pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) / pagalbos specialisto pagrindinė veikimo erdvė – jo ugdymo / švietimo institucija. Pradedantysis pedagogas (stažuotojas) turi profesinio ar dalykinio bakalauro laipsnį. Šiame karjeros etape pradedantysis pedagogas (stažuotojas) atsako sau į klausimą apie profesinį tapatumą (*Aš pedagogas?*), įgyja profesinės patirties, įsitvirtina profesinėje bendruomenėje ir pradeda identifikuoti save su pedagogo profesija.

I lygmuo – profesinės patirties įgijusio ir toliau profesines kompetencijas tobulinančio bei gilinančio, taip pat ir jomis besidalinančio, pedagogo kompetencijų lygmuo. Jis atitinka 6-ąjį Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygį, kuriam būtinas profesinis arba dalykinis bakalauro laipsnis (arba jo atitiktis teisės aktų nustatyta tvarka), būtina pedagogo kvalifikacija. Pedagogas / pagalbos specialistas nusimato profesinio augimo kryptis bei sritis ir įgyvendina profesinio tobulėjimo planą, tiesiogiai susijusį su ugdymo veikla, profesinės bendruomenės veikla ir asmeniniu profesiniu augimu. Būdamas savarankiškas profesionalas, pažįstantis savo stipriąsias puses, savo žinojimu ir patirtimi dalijasi su kitais kolegomis, dalyvauja darbo grupėse ir komandose. Siekdamas ugdymo kokybės ir profesinio tobulėjimo, drauge su kolegomis atlieka profesinės veiklos tyrimus, dalyvauja tiksliniuose projektuose bei programose. Pagrindinė veikimo erdvė – jo ugdymo / švietimo institucija. Šiame karjeros etape pedagogas / pagalbos specialistas įsitvirtina kaip profesionalas (*Aš pedagogas!*).

II lygmuo – toliau profesines kompetencijas tobulinančio bei gilinančio, taip pat ir jomis besidalijančio, pedagogo kompetencijų lygmuo. Jis atitinka 6-ąjį Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygį, kuriam būtinas profesinis arba dalykinis bakalauro laipsnis (arba jo atitiktis teisės aktų nustatyta tvarka), būtina pedagogo kvalifikacija. Taip pat šiame lygmenyje siekiama įgyti dalykinį arba ugdymo mokslų magistro laipsnį, o tai atitinka 7-ąjį Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygį. Pedagogas / pagalbos specialistas nusimato profesinio augimo kryptis bei sritis ir įgyvendina profesinio tobulėjimo planą, tiesiogiai susijusį su ugdymo veikla, profesinės bendruomenės veikla ir asmeniniu profesiniu augimu.

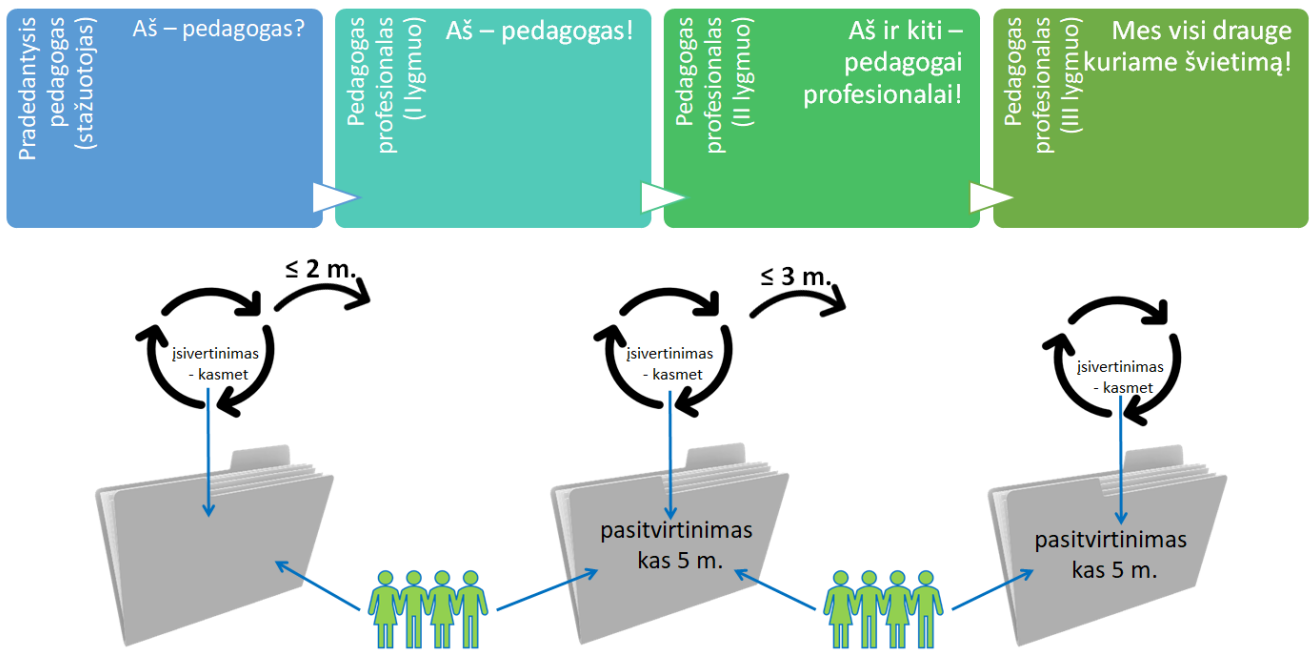
Būdamas savarankiškas profesionalas, pažįstantis savo stipriąsias puses, savo žinojimu ir patirtimi dalijasi su kitais kolegomis, konsultuoja mažiau patyrusius, dalyvauja profesiniuose tinkluose. Veikia kaip kitų kolegų mentorius, konsultantas, tam tikros profesinės veiklos / srities ekspertas. Siekdamas ugdymo kokybės ir profesinio tobulėjimo, drauge su kolegomis atlieka profesinės veiklos tyrimus, dalyvauja tiksliniuose projektuose bei programose. Veikimo erdvė – ne tik ugdymo / švietimo institucija, kurioje dirba, bet ir kitos savivaldybių, regionų mokyklos. Pedagogas / pagalbos specialistas įsitraukia į regionines, savivaldybių veiklas, gerinančias ugdymo sąlygas, kokybę, mokinių pažangą ir pasiekimus, ugdymo įstaigos kultūrą. Šiame karjeros etape pedagogas / pagalbos specialistas įsitvirtina kaip profesinės bendruomenės narys (*Aš ir kiti – pedagogai profesionalai!*).

III lygmuo – profesinės patirties sklaidos ir įprasminimo plačioje profesinėje erdvėje lygmuo. Pedagoginės veiklos lygmuo atitinka ne žemesnį kaip 7-ąjį Lietuvos kvalifikacijų sandaros lygį, būtinas ugdymo mokslų magistro arba daktaro laipsnis (arba jo atitiktis teisės aktų nustatyta tvarka). Pedagogas / pagalbos specialistas veikia ne tik mokyklos, bet ir regiono, nacionalinėje, tarptautinėje erdvėje, siekdamas visos švietimo sistemos ir (ar) jos grandžių / sričių tobulinimo. Savo patirtimi dalijasi plačiuose profesiniuose tinkluose, vadovauja profesinėms grupėms, inicijuoja ir (ar) dalyvauja švietimo tyrimuose, vertina kitų pedagogų kompetencijas. Šiame karjeros etape pedagogas / pagalbos specialistas pasireiškia kaip konkrečios srities ekspertas bei kūrėjas (*Mes visi drauge kuriame švietimą!*). Pedagogas / pagalbos specialistas turi ne mažesnę nei ugdymo magistro laipsnį.

Pedagogo kompetencijų tobulinimo rezultatai vertinami sprendžiant apie turimas ir ugdomas kompetencijas pagal jų atitikimą apraše pateikiamiems kompetencijų lygmenims, kriterijams ir jų apibūdinimams.

Kiekvienas aukštesnis kompetencijų lygmuo apima visus ankstesnius kompetencijų lygmenis ir jų kriterijus. Pedagogas, siekiantis aukštesnio kompetencijų lygmens, turi tenkinti ir visus žemesnių kompetencijų lygmenų kriterijus.

Pedagogo profesinės karjeros kelyje natūraliai pereinant iš vieno lygmens į kitą, svarus yra perėjimo giluminis savo veiklos ir įgytų bei tobulintinų kompetencijų apmąstymas (žr. 1.5.3 pav.).

1.5.3 pav. *Pedagoginių kompetencijų įsivertinimas ir vertinimas*

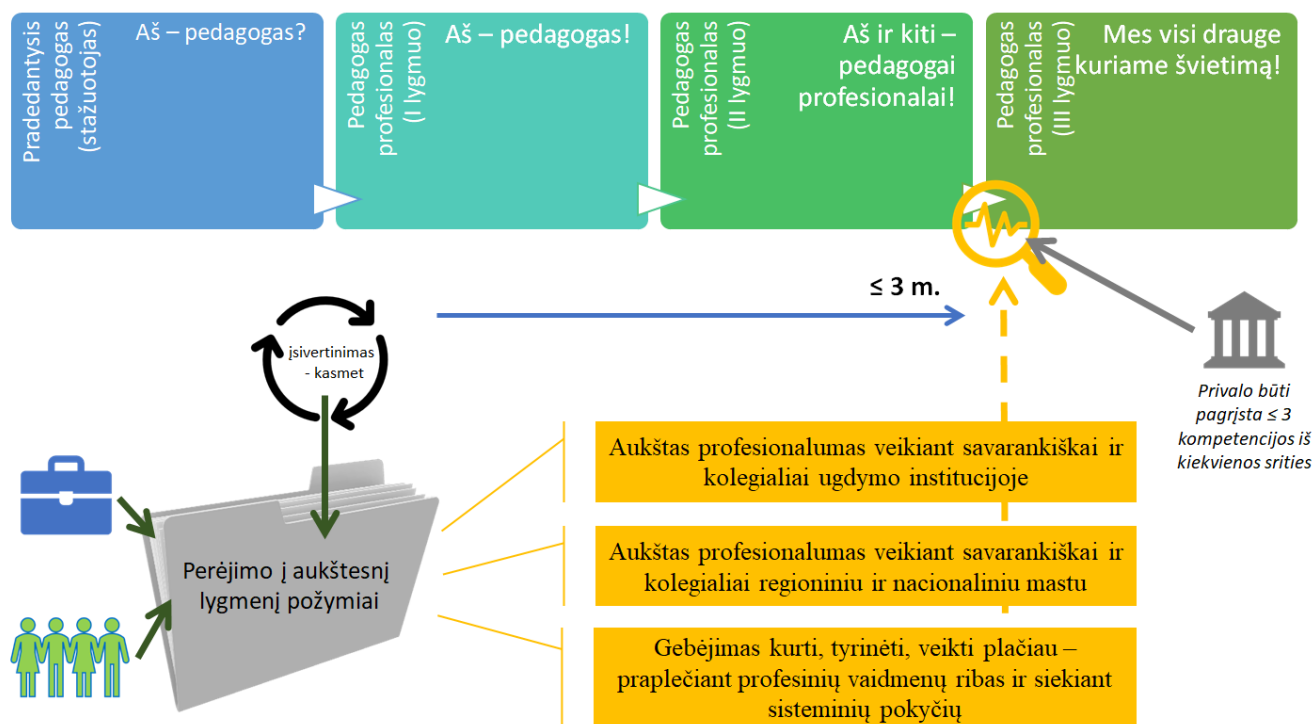
Siekiant tolygumo ir nuoseklumo, perėjime iš lygmens į lygmenį yra keletas organizacinių formalumų.

Prieš tapdamas *pradedančiuoju pedagogu* (stažuotoju), asmuo parengia pedagoginių studijų baigiamąjį darbą ir kompetencijų aplanką (kuris vėliau profesinės pedagoginės karjeros kelyje nuolatos pildomas ir reflektuojamas); savo turimas ir tobulintinas kompetencijas reflektuoja ir pristato savo aukštosios mokyklos kvalifikacinei edukologijos mokslininkų ir praktikų komisijai. Visa tai atliekama formaliųjų studijų baigiamajame etape.

Tampant *pedagogu profesionalu*, reflektuojama savo keletu metų profesinė apibendrinta patirtis, ji pristatoma mokyklos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui. Perėjimas iš pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmens į I lygmenį yra galimas po dvejų metų; kompetencijų aplankas rengiamas orientuojantis į pagrindines pedagogo profesines kompetencijas apimant visas sritis, vadovaujantis kasmetiniais savo profesinių kompetencijų įsivertinimais, mentorius išvalgomis, kolegų vertinimais ir t. t.

Pereinant iš I į II lygmenį, kompetencijų vertinimo procedūros yra sudėtingesnės, galimos tik tuomet, kai pedagogas tiesiogiai vienoje ugdymo institucijoje yra išdirbęs ne mažiau kaip trejus metus. Pedagogas, tęsdamas kasmetinį kompetencijų įsivertinimą, toliau kaupia savo profesinių kompetencijų atskirų sričių įrodymus, remdamasis kolegialiū savo mokyklos bendruomenės narių vertinimu, objektyviais kitais rodikliais (pvz., išorinio vertinimo duomenimis, mokykloje atliekamų kitų formaliųjų ir neformaliųjų vertinimų, tyrimų rezultatų, jų analizių duomenimis ir t. t.).

Pereinant iš II į III lygmenį, kompetencijų vertinimo procedūros yra sudėtingesnės, galimos tik tuomet, kai pedagogas tiesiogiai vienoje ugdymo institucijoje yra išdirbęs ne mažiau kaip trejus metus, nes aukščiausiam lygmenyje pedagogui tenka ir kiek didesnės atsakomybės (žr. 1.5.4 pav.). Pedagogas, tęsdamas kasmetinį kompetencijų įsivertinimą, toliau kaupia savo profesinių kompetencijų atskirų sričių įrodymus, remdamasis kolegialiu savo mokyklos bendruomenės narių vertinimu, objektyviais kitais rodikliais (pvz., išorinio vertinimo duomenimis, mokykloje atliekamų kitų formalių ir neformalių vertinimų, tyrimų rezultatų, jų analizių duomenimis ir t. t.). Pereinant į III lygmenį, yra svarbu, kad kiekvienas pedagogas iš kiekvienos kompetencijų srities (žr. 1.2.2 pav.) pagrįstų ne mažiau kaip po tris kompetencijas, liudijančias apie aukštą profesionalumą veikiant savarankiškai ir kolegialiai ugdymo institucijoje, regioniniu ir nacionaliniu mastu, gebėjimą kurti, tyrinėti, veikti plačiau – praplečiant profesinių vaidmenų ribas ir siekiant sisteminių pokyčių. Pereinant iš II į III lygmenį vertinimo procedūroje privalomai dalyvauja nacionalinio lygmens kompetentingos institucijos deleguoti atstovai.

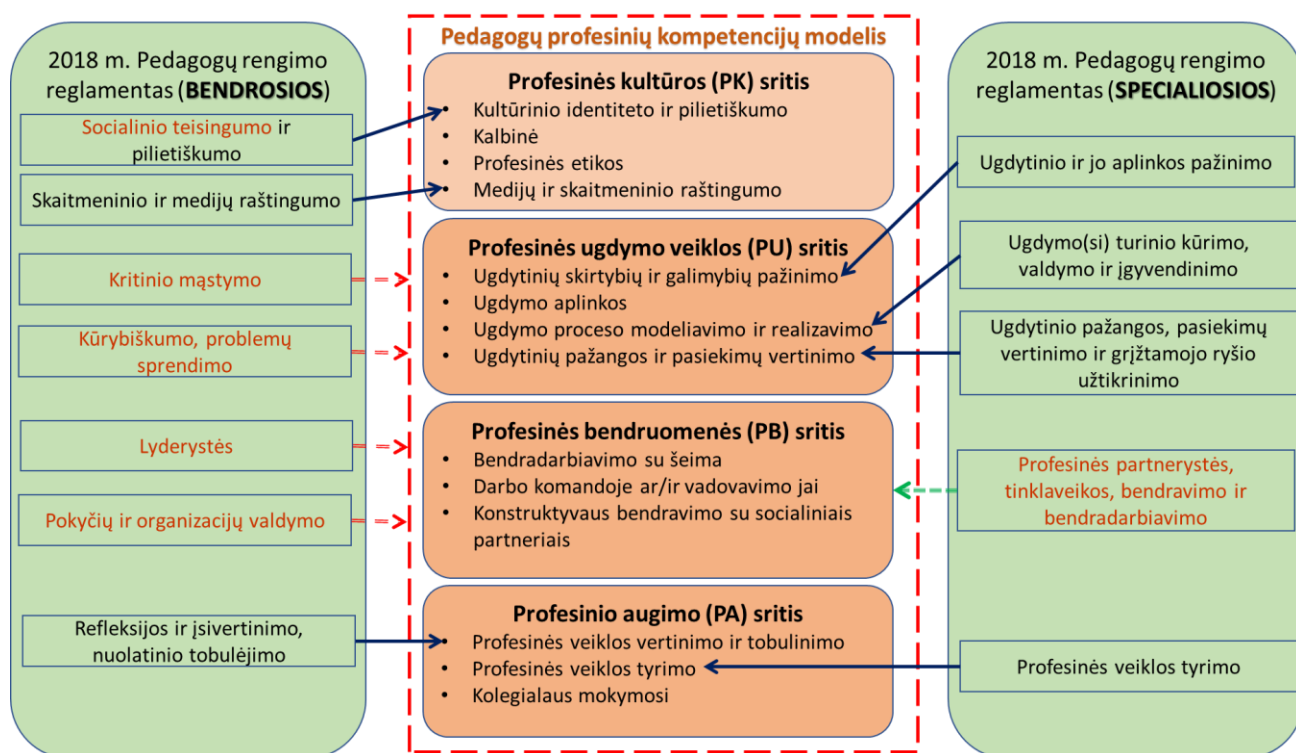
1.5.4 pav. *Perėjimas iš II lygmens į III lygmenį*

Pedagogui, kuris nesiekia vertikalios profesinės pedagoginės karjeros, o tik savo asmeninio horizontalaus karjeros augimo yra privaloma, kaip ir kiekvienam pedagogui, kasmet atlikti savo metinės veiklos įsivertinimą, tačiau norint matyti ne fragmentuotą, o visuminį kiekvieno pedagogo veiklos ir profesinio pedagoginio augimo kelią yra būtina ne rečiau, kaip kas penkeri metai atlikti turimų kompetencijų apibendrinamąjį vertinimą ir kompetencijų pasivertinimą (žr. 1.5.3 pav.). Kas penkerius metus atliekamas turimų kompetencijų atitikties lygmeniui (I, II arba III) vertinimas. Turimo lygmens

(I arba II) pasitvirtinimas atliekamas savo ugdymo įstaigoje. Šiame procese privalo dalyvauti ugdymo įstaigos vadovas arba jo įgaliotas asmuo. Vertinant ir pasitvirtinant turimas profesines pedagogines kompetencijas pedagogui, kuris yra III lygmenyje, dar turėtų dalyvauti ir nacionalinio lygmens kompetentingos institucijos deleguoti atstovai.

1.5.3. Pedagogų profesinių kompetencijų sąsajos su Pedagogų rengimo reglamentu

Pedagogų rengimo reglamente (2018) išskirtos bendrosios ir specialiosios kompetencijos yra integruojamos į naujojo modelio rekomenduojamą kompetencijų sąrangą (žr. 1.5.5 pav.).

1.5.5 pav. *Pedagogų profesinių kompetencijų sąsajos su Pedagogų rengimo reglamentu (2018)*

Pedagogų rengimo reglamente (2018) išskirtos Bendrosios kompetencijos naujame modelyje pasiskirsto keturiuose profesinėse srityse ir pasireiškia taip:

- *Lyderystės* kompetencija yra integrali Profesinės ugdymo veiklos, Profesinės bendruomenės ir Profesinio augimo sričių kompetencija, pasireiškianti rūpesčiu savo bei kitų profesiniu augimu, iniciatyvomis bei vadovavimu mažesnėms ar didesnėms profesinėms bendruomenėms.
- *Kūrybiškumo, problemų sprendimo* kompetencija yra integrali Profesinės ugdymo veiklos, Profesinės bendruomenės ir Profesinio augimo sričių kompetencija, pasireiškianti

kasdienėje profesinėje veikloje, bendraujant su mokiniais, kolegomis, socialiniais partneriais, modeliuojant ir įgyvendinant ugdymo turinį, asmeninį profesinį augimą.

- *Kritinio mąstymo* kompetencija naujame modelyje yra įvardinta Profesinės kultūros srityje, kaip sudėtinė medijų ir skaitmeninio raštingumo dalis. Kritinio mąstymo kompetencija taip pat yra integrali Profesinės ugdymo veiklos, Profesinės bendruomenės ir Profesinio augimo sričių kompetencija, pasireiškianti kritiniu problemų ir veiksmingų sprendimų paieška bei priėmimu, kritine refleksija, savirefleksija ir savikorekcija.
- *Socialinio teisingumo ir pilietiškumo* kompetencija naujame modelyje yra įvardinta Profesinės kultūros srityje. Socialinio teisingumo kompetencija taip pat yra integrali Profesinės ugdymo veiklos, Profesinės bendruomenės sričių kompetencija, pasireiškianti įtraukiojo ugdymo principų bei socialinės partnerystės puoselėjimu.
- *Refleksijos ir įsivertinimo, nuolatinio tobulėjimo* kompetencija naujame modelyje yra įvardinta Profesinio augimo srityje. Ši kompetencija yra atpažįstama iš naujame modelyje įvardintų požymių bei vertinama pagal numatytus kriterijus.
- *Pokyčių ir organizacijų valdymo* kompetencija yra integrali Profesinės ugdymo veiklos, Profesinės bendruomenės ir Profesinio augimo sričių kompetencija, pasireiškianti gebėjimu valdyti pokyčius asmeniname, klasės, mokyklos bendruomenės lygmenyse. Ši kompetencija yra atpažįstama iš naujame modelyje įvardintų požymių bei vertinama pagal numatytus kriterijus.
- *Socialinės emociinės* kompetencijos naujame modelyje yra dalis profesinės etikos, priskirtos Profesinės kultūros sričiai. Socialinės emociinės kompetencijos taip pat yra integralios Profesinės ugdymo veiklos, Profesinės bendruomenės sričių kompetencijos, pasireiškiančios kolegialiu, empatišku santykiu su ugdytiniais ir jų tėvais, platesne mokyklos bendruomene.
- *Skaitmeninio ir medijų raštingumo* kompetencija naujame modelyje yra įvardinta Profesinės kultūros srityje. Skaitmeninio ir medijų raštingumo kompetencija taip pat yra integrali Profesinės ugdymo veiklos, Profesinės bendruomenės ir Profesinio augimo sričių kompetencija, pasireiškianti išmaniu, tikslingu priemonių parinkimu bei turinio valdymu ugdymo procese, bendraujant su kolegomis bei socialiniais partneriais.

Pedagogų rengimo reglamente (2018) išskirtos Specialiosios kompetencijos naujame modelyje suprantamos kaip specialiųjų profesinių (dalykinių bei didaktinių) visuma, atspindinti Profesinio augimo, Profesinės ugdymo veiklos, Profesinės bendruomenės sričių veiklose:

- *Ugdytinio ir jo aplinkos pažinimo* kompetencija yra integrali Profesinės ugdymo veiklos srities dalis, naujame modelyje apimanti ugdytinių skirtybių ir galimybių pažinimą, ugdymo(si) aplinkos planavimą, įgyvendinimą ir tobulinimą. Ši kompetencija yra

atpažįstama iš naujame modelyje įvardintų požymių bei vertinama pagal numatytus kriterijus.

- *Ugdymo(si) turinio kūrimo, valdymo ir įgyvendinimo* kompetencija yra integrali Profesinės ugdymo veiklos srities dalis, naujame modelyje apimanti ugdymo proceso modeliavimo ir realizavimo kompetencijas. Ši kompetencija yra atpažįstama iš naujame modelyje įvardintų požymių bei vertinama pagal numatytus kriterijus.
- *Ugdytinio pažangos, pasiekimų vertinimo ir grįžtamojo ryšio užtikrinimo* kompetencija yra integrali Profesinės ugdymo veiklos srities dalis, naujame modelyje apimanti ugdytinių pažangos ir pasiekimų vertinimo kompetencijas. Ši kompetencija yra atpažįstama iš naujame modelyje įvardintų požymių bei vertinama pagal numatytus kriterijus.
- *Profesinės veiklos tyrimo* kompetencija naujame modelyje priskiriama Profesinio augimo kompetencijų sričiai. Ši kompetencija yra atpažįstama iš naujame modelyje įvardintų požymių bei vertinama pagal numatytus kriterijus.
- *Profesinės partnerystės, tinklaveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo* kompetencija naujame modelyje priskiriama Profesinės bendruomenės veiklos kompetencijų sričiai ir reiškiasi bendradarbiavimu su kolegomis, šeima / globėjais, socialiniais partneriais. Taip pat ši kompetencija yra integrali Profesinio augimo bei Profesinės ugdymo veiklos sričių dalis, pasireiškianti mokymusi iš kitų, profesiniu tobulėjimu, dalyvaujant įvairaus lygmens profesiniuose tinkluose, kolegialiu pagalbos teikimu pradedantiems mokytojams (stažuotojams). Profesinės partnerystės, tinklaveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo kompetencija yra atpažįstama iš naujame modelyje įvardintų požymių bei vertinama pagal numatytus kriterijus.

2. Pedagogo profesijos kompetencijų vertinimo rodikliai ir kriterijai

Pedagogo profesijos kompetencijos yra suskirstytos į keturias sritis:

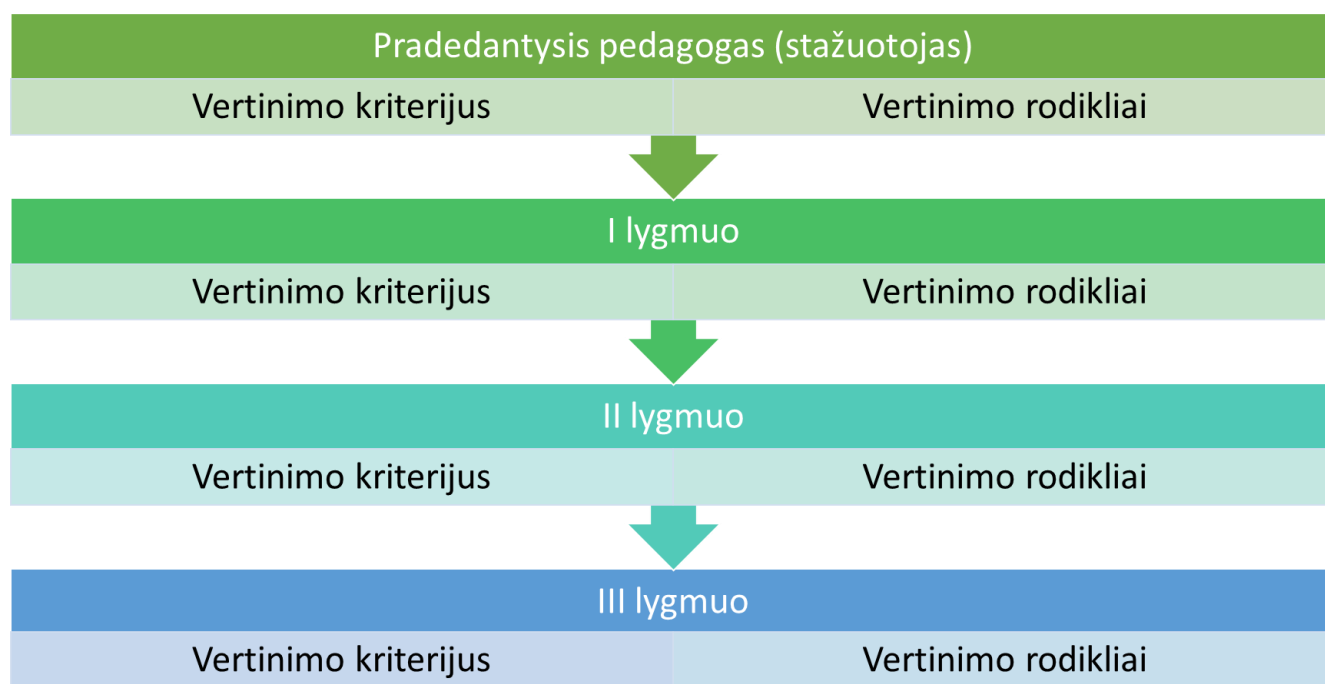
- profesinės kultūros;
- profesinės ugdymo veiklos;
- profesinės bendruomenės veiklos;
- profesinio augimo.

Pedagogų kompetencijos grindžiamos bendražmogiškomis, pilietinėmis ir tautinėmis vertybinėmis nuostatomis, kuriomis vadovaujasi visi pedagogai savo profesinėje veikloje:

- pagarba žmogui;

- pareigingumu ir atsakingumu už savo veiklos rezultatus, jų poveikio bendražmogiškų vertybių, pilietinės visuomenės darnos, socialinės atsakomybės puoselėjimui;
- nuolatiniu asmeniniu profesiniu tobulėjimu;
- demokratinės ir humanistinės mokyklos puoselėjimu;
- paramos ir pagalbos mokiniams, skatinant ir įtraukiant į mokymosi, savęs pažinimo, socializacijos, asmenybinės brandos, kūrybinės raiškos, pilietiškumo, technologinio ir profesinio pasirengimo veiklas;
- bendradarbiavimu ir solidarumu besimokančioje bendruomenėje.

Pedagogo profesijos kompetencijų **išskyrimo į lygmenis pagrindiniai kriterijai** – profesinės veiklos **savarankiškumas** arba autonomiškumas, **profesinio veikimo laukas** arba erdvė ir **atliekamos funkcijos** arba prisiimtos atsakomybės (žr. 2.1.1 pav.).

2.1.1 pav. *Pedagogo profesijos kompetencijų lygmenys*

Pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje pedagogai veikia padedami mentoriaus ir (ar) konsultuojami kitų kolegų; pagrindinė profesinio veikimo erdvė – klasė, mokyklos bendruomenė; atliekamos funkcijos – pradedančiojo pedagogo, įgyvendinančio stažuotės planą.

I lygmenyje pedagogai veikia savarankiškai ir partnerystėje su kolegomis, nuolat atnaujindami profesines žinias, tobulindami įgūdžius, gilindami kompetencijas; pagrindinė profesinio veikimo erdvė – klasė, mokyklos bendruomenė; atliekamos funkcijos – tiesioginė profesinė ugdymo ir profesinė bendruomenės veikla, siekiant savo veiklos tobulinimo, mokinių pažangos.

II lygmenyje pedagogai veikia savarankiškai, bendradarbiauja su kolegomis, konsultuoja mažiau patyrusius kolegas; pagrindinė profesinio veikimo erdvė – klasė, mokyklos bendruomenė, tačiau veikia ir savivaldybės ir (ar) regiono mastu, siekdami savo ir kolegų veiklos tobulinimo, mokinių pažangos; atliekamos funkcijos – tiesioginė profesinė ugdymo ir profesinė bendruomenės veikla, papildomos ugdymo (pvz.: vadovavimas neformaliomis ugdymo veikloms, mokinių grupėms; klasės auklėtojo veikla) ir bendruomeninės veiklos (mentoriavimas, vadovavimas projektams, metodinėms grupėms).

III lygmenyje pedagogai veikia savarankiškai, bendradarbiauja su kolegomis, konsultuoja mažiau patyrusius kolegas; išplėsta profesinio veikimo erdvė – ne tik klasė, mokyklos bendruomenė, tačiau ir visa plati (regiono, šalies, tarptautinė) švietimo bendruomenė; atliekamos funkcijos – tiesioginė profesinė ugdymo ir profesinė bendruomenės veikla bei papildomos veiklos (pvz.: tyrimų iniciavimas ir įgyvendinimas, metodinių, mokomųjų priemonių rengimas, nacionalinių programų įgyvendinimas ir pan.).

Galimas dar vienas kriterijus – akademinio išsilavinimo laipsnio: pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje – profesinio ar dalykinio bakalauro; I lygmenyje taip pat profesinio ar dalykinio bakalauro; II lygmenyje – profesinio ar dalykinio bakalauro, o taip pat ir dalykinio ar ugdymo mokslų magistro; III lygmenyje – ne žemesnis, kaip ugdymo mokslų magistro laipsnis.

Pedagogo profesijos **kompetencijų vertinimo kriterijais** laikomos keturiose srityse nurodytos kompetencijos, o **vertinimo rodikliais** – įvardinti kompetencijų raiškos požymiai, t. y. iš ko, kokiais požymiais remiantis, pedagogas atpažįsta turimas kompetencijas ir priskiria save vienam ar kitam kompetencijų lygmeniui.

2.1. Pedagogo profesinės kultūros sritis

Pedagogo profesinės kultūros sritis yra pamatinė, be kurios yra neįmanoma tvari mokyklos veikla. Pedagogas lydi mokinius, susipažįstant ir perimant kultūros pamatinius klodus – kalbą, vertybes, bei padeda vaikams suvokti kultūros prasmės ir vertės santykį. Šios srities kompetencijos yra bendros visiems pedagogams (ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo, neformaliojo ugdymo, profesinio mokymo) ir švietimo pagalbos specialistams (išskyrus psichologus).

Pedagogo profesinės kultūros srities kompetencijas sudaro keturios kompetencijos (žr. 2.1.1 lentelę):

1. kultūrinio identiteto ir pilietiškumo kompetencija;
2. kalbinė kompetencija;
3. profesinės etikos kompetencija;
4. medijų ir skaitmeninio raštingumo kompetencija.

2.1.1 lentelė. *Pedagogo profesinės kultūros srities kompetencijos sudėtinės dalys*

KOMPETENCIJA (KRITERIJUS)	RAIŠKOS POŽYMIAI (RODIKLIAI)
Kalbinė kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Sklandžiai bendrauja gimtąja ir valstybine kalba (-omis), yra visapusiškai kalbiškai raštingas. • Geba komunikuoti užsienio kalba (-omis) savo profesinėje srityje.
Kultūrinio identiteto ir pilietiškumo kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Suvokia kultūros svarbą žmogaus ugdyme, skirtingų kultūrų įvairovę ugdymo realybėje ir visuomenėje vykstančius natūralius akulturacijos procesus. • Suvokia save ir savo ugdytinius, kaip konkrečios kultūros atstovą (-us) ir kuria jiems vienodas ugdymo(si) galimybes. • Kuria erdvę savo ir ugdytinių kultūrinių tradicijų puoselėjimui bei prisideda prie savo ir ugdytinių autentiško gyvenimo stiliaus kūrimo ir yra tolerantiškas ugdytinių, jų šeimų, kitų bendruomenės narių įvairovei. • Veikia atsakingai ir yra aktyvus bendruomenės narys, demonstruoja asmeninį pavyzdį kuriant pilietinę visuomenę. • Suvokia žmogaus teisių ir pareigų vienovę, puoselėja demokratinės visuomenės vertybes.
Profesinės etikos kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Vadovaujasi bendražmogiškais ir pamatinėmis švietimą įprasminančiomis vertybėmis. • Vadovaujasi profesinės etikos kodekse nurodytais elgesio principais.
Medijų ir skaitmeninio raštingumo kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Bendrauja ir bendradarbiauja IKT pagalba. • Moka naudotis šiuolaikinėmis technologijomis ir kuria skaitmeninį turinį. • Saugiai elgiasi elektroninėje erdvėje ir geba apsaugoti jautrų skaitmeninį turinį, konfidencialią informaciją apie ugdytinius, jų pasiekimus, korektiškai taiko privatumo ir autorinių teisių taisykles, tinkamai nurodo skaitmeninių išteklių autorystę. • Geba kritiškai vertinti įvairiomis technologinėmis formomis perteiktą medijų tekstų turinį, atsižvelgdamas į jų sukūrimo socialinį, istorinį, kultūrinį kontekstą, kūrėjų tikslus ir tikslinę auditoriją.

Pedagogo profesinės kultūros srities *kalbinė kompetencija* yra atpažįstama ir vertinama pagal tai, kaip pedagogas geba bendrauti savo gimtąja ir valstybine kalba, koks yra pedagogo kalbinis raštingumas. Šalia ypatingo dėmesio kiekvieno pedagogo gimtajai ir valstybinei kalbai, ne mažiau svarbus yra gebėjimas komunikuoti bent viena užsienio kalba. Gebėjimas komunikuoti užsienio kalba vertinamas atsižvelgiant į komunikavimo užsienio kalba poreikį ir galimybes konkrečiame profesiniame lauke – bendraujant su kolegomis, skaitant profesinę literatūrą, vykdant projektus ir pan.

Pedagogo profesinės kultūros srities **kultūrinio identiteto ir pilietiškumo kompetencija** yra kompleksinė. Švietimas yra neatskiriama kultūros dalis. Pedagoginiame procese kiekvienam pedagogui svarbu būti ne tik puikiu savo srities specialistu, bet ir apskritai suvokti kultūros svarbą žmogaus ugdyme, atpažinti egzistuojančią skirtingų kultūrų įvairovę ugdymo realybėje ir visuomenėje vykstančius natūralius akulturacijos procesus. Tik suvokdamas save ir savo ugdytinius, kaip konkrečios kultūros atstovus, pedagogas galės kurti visiems vienodas ugdymo(si) galimybes. Adekvačiai suvokdamas ir vertindamas realią kontekstinę informaciją, pedagogas gebės kurti erdvę ne tik savo, bet ir ugdytinių kultūrinių tradicijų puoselėjimui, prisidės prie savo ir ugdytinių autentiško gyvenimo stiliaus kūrimo ir bus tolerantiškas ugdytinių, jų šeimų, kitų bendruomenės narių įvairovei. Pedagogo kultūrinio identiteto ir pilietiškumo kompetenciją indikuos ir tai, kaip jis veiks savo bendruomenėje – kiek bus atsakingas ir aktyvus, kiek demonstruos asmeninį pavyzdį kitiems, kuriant pilietinę visuomenę. Visi minėti požymiai leis įvertinti ir tai, kaip pedagogas suvokia žmogaus teises ir pareigas kaip tokias ir kaip jomis vadovaujasi puoselėdamas demokratinės visuomenės vertybes.

Pedagogo profesinės kultūros srities **profesinės etikos kompetencijos vertinimas** tiesiogiai siejasi su Pedagogų etikos kodekse (2018) įtvirtintomis nuostatomis. Be teisės akte įtvirtintų vertybių ir principų išmanymo ir vadovavimosi jais, profesinės etikos kompetenciją demonstruos ir pedagogo vadovavimasis kitomis bendražmogiškomis ir pamatinėmis švietimą įprasminančiomis vertybėmis, apibrėžtomis kituose švietimo dokumentuose.

Pedagogo profesinės kultūros srities **medijų ir skaitmeninio raštingumo kompetencija** yra itin aktualizuota pastarojo laikmečio įvykių ir globalių visuomenės transformacijos procesų. Stebint ugdymo teorijų ir paradigų virsmą (Barkauskaitė ir kt., 2015; Bruzgelevičienė, 2017; ir kt.), skirtingų kartų teorijų mokslinius tyrimus (Targamadžė ir kt., 2015), pedagogo kasdieniam darbui svarbu gebėti bendrauti ir bendradarbiauti naudojant įvairias informacines ir komunikacines technologijas. Reikšmingas šios kompetencijos požymis yra tai, kaip pedagogas moka naudotis šiuolaikinėmis technologijomis, kaip geba kurti ugdymui reikalingą skaitmeninį turinį (Dudaitė ir Prakapas, 2016). Kita vertus, visuomenės saugumo specialistai neretai atkreipia dėmesį į įvairias su skaitmenizacijos ir virtualizacijos procesais susijusias grėsmes, todėl pedagogui svarbu gebėti saugiai elgtis elektroninėje erdvėje ir apsaugoti jautrų skaitmeninį turinį, konfidencialią informaciją apie ugdytinius, jų pasiekimus. Dar viena svarbi šių dienų aktualija – autorinės teisės. Jų išmanymas išryškėja stebint, kaip pedagoginiame darbe yra taikomos privatumo ir autoriinių teisių taisyklės, kaip nurodoma skaitmeninių išteklių autorystė. Virtualioje erdvėje nesunkiai galima aptikti įvairius šaltinius ir išteklius, tinkamus savo kasdinei profesinei veiklai ir ugdymo turinio kūrimui. Šioje vietoje svarbu gebėti kritiškai vertinti įvairiomis technologinėmis formomis perteiktą medijų tekstų turinį, atsižvelgiant į jų sukūrimo socialinį, istorinį, kultūrinį kontekstą, kūrėjų tikslus ir tikslinę auditoriją.

2.2. Pedagogų profesinės ugdymo veiklos sritys

Pedagogų profesinės ugdymo veiklos kompetencijos yra susijusios su pagrindine pedagogų ugdomąja veikla. Šios sritys kompetencijos gali būti išskiriamos pagal pedagogų (ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo, neformaliojo ugdymo ir profesinio mokymo) ir švietimo pagalbos specialistų (išskyrus psichologus) profesinį ugdomosios veiklos lauką. Kompetencijos yra skirstomos pagal lygmenis (pradedantysis pedagogas (stažuotojas), I, II ir III lygmuo).

Profesinės ugdymo veiklos kompetencijos sudėtinės dalys (žr. 2.2.1 lentelę):

1. ugdytinių skirtybių ir galimybių pažinimo kompetencija;
2. ugdymo(si) aplinkos planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo kompetencija;
3. ugdymo proceso modeliavimo ir realizavimo kompetencija;
4. ugdytinių pažangos ir pasiekimų vertinimo kompetencija.

2.2.1 lentelė. *Pedagogų profesinės ugdymo veiklos sritys kompetencijos sudėtinės dalys*

KOMPETENCIJA (KRITERIJUS)	RAIŠKOS POŽYMIAI (RODIKLIAI)
Ugdytinių skirtybių ir galimybių pažinimo kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta ugdytinių skirtybes, pasitelkdamas žinias apie ugdytinių fizinę, emocinę, socialinę, intelektualinę ir kalbos raidą. • Taiko įvairias ugdymo / mokymo strategijas, atsižvelgdamas į skirtingus ugdytinių poreikius. • Identifikuoja galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai.
Ugdymo(si) aplinkos planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Kuria ir palaiko palankią ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką (fizinę, socialinę, emocinę, atvira, saugi, stimuliuojanti, dinamiška, funkcionali ir kt.). • Kuria inovacijomis grįstą ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką, pasitelkdamas įvairias priemones ir technologijas.
Ugdymo proceso modeliavimo ir realizavimo kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Rengia ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos programas / modulius / planus. • Organizuoja ir valdo ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos procesą (tikslingas, optimalus, apimantis diferencijavimą, individualizavimą, personalizavimą, tikslingai taikant įvairius mokymo(si) metodus, strategijas, priemones ir pan.). • Teikia pagalbą ugdytiniais, atsižvelgdamas į individualius poreikius ir mokymosi ypatumus bei užtikrina įtrauktį (atsižvelgiant į individualius poreikius ir pasirinkimus, grįstus asmenine patirtimi, siekiais, prasmės suvokimu; atsižvelgiant į specifines mokinių, pasižyminčių skirtingu mokymosi potencialu, mokymosi prielaidas).

	<ul style="list-style-type: none"> • Geba valdyti klasę / grupę (laiko planavimas, pamokos ar kitos veiklos eigos modeliavimas, tikslinga, metodiškai pagrįsta pamokos ar kitos veiklos eiga, savalaikis trikdžių sprendimas ir pan.). • Numato ir kūrybiškai panaudoja metodinius išteklius, įrangą, svarbiems ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos tikslams pasiekti.
Ugdytinių pažangos ir pasiekimų vertinimo kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Taiko mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo metodiką (įvairių vertinimo tipų, metodų tikslingas pasirinkimas, jų pritaikymas individualiems mokinių poreikiams; efektyvus, skirtingų tipų grįžtamojo ryšio organizavimas ir užtikrinimas). • Kuria ir taiko pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą (dalykinis lygmuo, integralus institucinis ir pan.). • Kuria ir palaiko vertinimo ugdant kultūrą mokykloje (mokinių įsivertinimo, reflektavimo kultūros puoselėjimas).

Ugdytinių skirtybių ir galimybių pažinimo kompetencija reiškiasi trimis požymiais: 1) ugdytinių skirtybių atpažinimu, pasitelkiant žinias apie ugdytinių fizinę, emocinę, socialinę, intelektualinę ir kalbos raidą; 2) įvairių ugdymo / mokymo strategijų taikymu, atsižvelgiant į skirtingus ugdytinių poreikius; 3) galimų grėsmių ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai identifikavimu (žr. 2.2.2 lentelę).

2.2.2 lentelė. *Ugdytinių skirtybių ir galimybių pažinimo kompetencija*

Požymiai (rodikliai) Lygmuo	Pradedantysis pedagogas (stažuotojas)	I lygmuo	II lygmuo	III lygmuo
Atpažįsta ugdytinių skirtybes, pasitelkdamas žinias apie ugdytinių fizinę, emocinę, socialinę, intelektualinę ir kalbos raidą.	Turi būtinų žinių apie fizinę, emocinę, socialinę, intelektualinę, kalbos raidą bei mokymosi stilius, praktikas.	Taiko žinias apie ugdytinių pažinimo priemones ir metodus.	Nuolat atnaujina ir taiko žinias apie ugdytinių pažinimo priemones ir metodus.	Nuolat kuria / vertina žinias apie ugdytinių pažinimo priemones ir metodus.
Taiko įvairias ugdymo / mokymo strategijas, atsižvelgdamas į skirtingus ugdytinių poreikius.	Atpažįsta, įvardija ir atsižvelgia į individualius poreikius, polinkius, gebėjimus, lūkesčius bei mokymosi praktikas,	Atpažįsta, įvardija ir atsižvelgia į individualius poreikius, polinkius, gebėjimus, lūkesčius bei mokymosi	Atsižvelgia į individualius raidos ypatumus, diferencijuodamas, individualizuodamas ir suasmenindamas	Vertina, tobulina bei kuria naujas ugdytinių pažinimo priemones ir metodus; organizuoja ir vykdo mokymus,

	konsultuodamasis su mentoriumi.	praktikas, diferencijuoja, individualizuoja ir suasmenina mokymą / švietimo pagalbą.	<p>mokymą / švietimo pagalbą.</p> <p>Savarankiškai identifikuoja galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai.</p> <p>Organizuoja veiklas, kurdamas ir išbandydamas naujus metodus, tobulindamas ugdyimo(si) procesą ir (ar) švietimo pagalbą, skatindamas aktyvų mokinių dalyvavimą.</p> <p>Konsultuoja kolegas* ugdytinių pažinimo bei mokymo diferencijavimo, individualizavimo ir suasmeninimo ir (ar) švietimo pagalbos klausimais.</p>	kaip jomis naudotis.
Identifikuoja galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai.	Su mentoriaus ir (ar) specialistų pagalba identifikuoja galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai.	Savarankiškai identifikuoja galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai.	<p>Padedą kolegoms* identifikuoti galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai.</p>	<p>Tyrinėja ugdytinių skirtybes, taikomų strategijų efektyvumą, galimas grėsmes sveikatai ir psichosocialinei raidai.</p> <p>Tyrimais dalijasi plačioje profesinėje bendruomenėje (nacionaliniu /</p>

				tarptautiniu lygiu).
--	--	--	--	----------------------

* Šios dalies įsivertinimo ir vertinimo įrodymai traktuojami ir kaip profesinės veiklos išmanymas, ir kaip profesinio augimo liudijimas. Įrodymai kaupiami vienoje – profesinio augimo srityje.

Gebėjimas *atpažinti ugdytinių skirtybes pasitelkiant žinias apie fizinę, emocinę, socialinę, intelektualinę ir kalbos ugdytinių raidą* pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje reiškiasi įgytomis žiniomis apie fizinę, emocinę, socialinę, intelektinę, kalbos raidą bei mokymosi stilius, praktikas, o kitais lygmenimis – nuolatinio žinių apie ugdytinių pažinimo priemones ir metodus atnaujinimu ir taikymu.

Gebėjimas taikyti įvairias ugdymo / mokymo strategijas, atsižvelgiant į skirtingus ugdytinių poreikius pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje reiškiasi tuo, kad pedagogas atpažįsta, įvardija ir atsižvelgia į individualius poreikius, polinkius, gebėjimus, lūkesčius bei mokymosi praktikas, konsultuodamasis su mentoriumi. I ir II lygmenyje pedagogas turi atskleisti, kaip atsižvelgia į individualius raidos ypatumus, diferencijuodamas, individualizuodamas ir suasmenindamas mokymą / švietimo pagalbą. Tačiau pažymima, kad II lygmens veiklos lauke ypatingai svarbus bendradarbiavimas su kolegomis, todėl svarbu kolegialiai bendradarbiauti ir pademonstruoti veiklos įrodymus, susijusius su kolegų konsultavimu ugdytinių pažinimo bei mokymo diferencijavimo, individualizavimo ir suasmeninimo ir (ar) švietimo pagalbos klausimais; taip pat pademonstruoti, kaip organizuoja veiklas, kurdamas ir išbandydamas naujus metodus, tobulindamas ugdymo(si) procesą ir (ar) švietimo pagalbą, skatindamas aktyvų mokinių dalyvavimą. III lygmenyje ypatingai svarbi ekspertinė, inovacijomis paremta metodinė, kūrybinė veikla, nacionalinio lygmens veikla, todėl svarbu atskleisti, kaip pedagogas vertina, tobulina bei kuria naujas ugdytinių pažinimo priemones ir metodus, organizuoja ir vykdo mokymus, kaip jomis naudotis.

Gebėjimas identifikuoti galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai – pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje dar nėra būtina savarankiška veikla, neretai ypač svarbus bendradarbiavimas su mentoriumi, todėl aktualu atskleisti, kaip su mentoriaus ir (ar) specialistų pagalba identifikuoja galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai. I ir II lygmenyje svarbus savarankiško identifikavimo aspektas, o III lygmenyje – tyrinėjimo aspektas.

Ugdymo(si) aplinkos planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo kompetencija reiškiasi 2 esminiais požymiais: 1) *kuria ir palaiko palankią ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką (fizinę, socialinę, emocinę, atvira, saugi, stimuliuojanti, dinamiška, funkcionali ir kt.)*; 2) *kuria inovacijomis grįstą ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką, pasitelkdamas įvairias priemones ir technologijas* (žr. 2.2.3 lentelę).

2.2.3 lentelė. *Ugdymo(si) aplinkos planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo kompetencija*

Požymiai (rodikliai) Lygmuo	Pradedantysis pedagogas (stažuotojas)	I lygmuo	II lygmuo	III lygmuo
<p>Kuria ir palaiko palankią ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką (fizinę, socialinę, emocinę, atvira, saugi, stimuliuojanti, dinamiška, funkcionali ir kt.).</p>	<p>Apgalvoja, kuria ir palaiko palankią, bendradarbiavimu grįstą, ugdymo(si) aplinką visiems ir kiekvienam viso ugdymo proceso metu.</p> <p>Padedamas mentoriaus, numato ir įgyvendina skirtingų grupių bei visos klasės valdymo būdus ir priemones, siekiant įtraukties ir produktyvaus darbo.</p> <p>Tikslingai ir savalaikiai konsultuojasi su mentoriumi ir kolegomis pozityvios aplinkos kūrimo bei klasės / grupės valdymo klausimais.</p>	<p>Apgalvoja, kuria ir palaiko palankią, bendradarbiavimu grįstą, ugdymo(si) aplinką visiems ir kiekvienam viso ugdymo proceso metu.</p> <p>Numato ir įgyvendina skirtingų grupių bei visos klasės valdymo būdus ir priemones, siekiant įtraukties ir produktyvaus darbo.</p>	<p>Savarankiškai apgalvoja, kuria ir palaiko palankią, bendradarbiavimu grįstą, ugdymo(si) aplinką visiems ir kiekvienam viso ugdymo proceso ir (ar) švietimo pagalbos teikimo metu.</p> <p>Prognozuoja galimus ugdymo aplinkos pokyčius, lanksčiai į juos reaguoja, teikia siūlymus dėl ugdymo aplinkos tobulinimo.</p> <p>Numato ir taiko tikslingus ir prasmingus klasės / grupės valdymo būdus bei priemones siekdamas įtraukties ir produktyvaus darbo; poreikiui esant juos koreguoja ugdymo proceso eigoje.</p> <p>Dalyvauja palankios ugdymui aplinkos tobulinimo projektuose bei programose pagal</p>	<p>Inicijuoja palankios ugdymui aplinkos tobulinimo projektus bei programas pagal savo profesinės veiklos tikslus.</p> <p>Tiria ugdymo(si) aplinkas bei teikia rekomendacijas jų tobulinimui.</p>

			savo profesinės veiklos tikslus.	
Kuria inovacijomis grįstą ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką, pasitelkdamas įvairias priemones ir technologijas.	Naudojasi ir kūrybingai taiko inovatyvias ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos priemones bei technologijas. Konsultuojasi dėl priemonių tikslingo parinkimo ir taikymo konkrečiame ugdymo kontekste ir (ar) atsižvelgiant į vaiko (-ų) grupės poreikius.	Naudojasi ir kūrybingai taiko inovatyvias ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos priemones bei technologijas.	Savarankiškai, tikslingai ir kūrybingai taiko inovatyvias ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos priemones bei technologijas. Dalijasi su kolegomis inovatyvių ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos priemonių bei technologijų taikymo patirtimi.	Tiria, vertina esamas ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos priemones ir kuria naujas.

Kuria ir palaiko palankią ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką (fizinė, socialinė, emocinė, atvira, saugi, stimuliuojanti, dinamiška, funkcionali ir kt.). Šio požymio raiška pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje siejama su bendradarbiavimu su mentoriumi: padedamas mentoriaus, numato ir įgyvendina skirtingų grupių bei visos klasės valdymo būdus ir priemones, siekiant įtrauktis ir produktyvaus darbo; tikslingai ir savalaikiai konsultuojasi su mentoriumi ir kolegomis pozityvios aplinkos kūrimo bei klasės / grupės valdymo klausimais. Tačiau jau I lygmenyje pedagogui svarbu savarankiškai apgalvoti, kurti ir palaikyti palankią, bendradarbiavimu grįstą, ugdymo(si) aplinką visiems ir kiekvienam viso ugdymo proceso metu. II lygmens veiklos siejamos su pedagogo savarankiška veikla. Gali būti labai įvairūs veiklos įrodymai, raiška, tačiau svarbiausia atskleisti, kad pedagogas: savarankiškai apgalvoja, kuria ir palaiko palankią, bendradarbiavimu grįstą, ugdymo(si) aplinką, visiems ir kiekvienam viso ugdymo proceso ir (ar) švietimo pagalbos teikimo metu; prognozuoja galimus ugdymo aplinkos pokyčius, lanksčiai į juos reaguoja, teikia siūlymus dėl ugdymo aplinkos tobulinimo; numato ir taiko tikslingus ir prasmingus klasės / grupės valdymo būdus bei priemones siekiant įtrauktis ir produktyvaus darbo; poreikiui esant juos koreguoja ugdymo proceso eigoje; dalyvauja palankios ugdymui aplinkos tobulinimo projektuose bei programose pagal savo profesinės veiklos tikslus. III lygmens veikla jau išeina už klasės ir mokyklos ribų, yra iniciatyvi, tiriamoji, projektinė, konsultacinė-ekspertinė, todėl prisideda tokie svarbūs veiklos aspektai, kaip palankios ugdymui aplinkos tobulinimo projektų bei programų pagal savo profesinės veiklos tikslus inicijavimas, ugdymo(si) aplinkų tyrimas bei rekomendacijų jų tobulinimui teikimas.

Kuria inovacijomis grįstą ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką, pasitelkdamas įvairias priemones ir technologijas. Šio požymio raiška jau pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje būtų ta, kad pedagogas geba naudotis ir kūrybingai taikyti inovatyvias ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos priemones bei technologijas. Tačiau, kadangi tai veiklos pradžia, tikslinga bendradarbiauti su mentoriumi, mokyklos bendruomene ir konsultuotis dėl priemonių tikslingo parinkimo ir taikymo konkrečiame ugdymo kontekste ir atsižvelgiant į vaiko (-ų) grupės poreikius. I lygmens veiklos raiška paremta šiais esminiais aspektais, fokusuojantis į veiklos savarankiškumą, bendradarbiavimą, o II lygmens atveju daugiau dalijamasi su kolegomis: savarankiškai, tikslingai ir kūrybingai taiko inovatyvias ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos priemones bei technologijas; dalijasi su kolegomis inovatyvių ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos priemonių bei technologijų taikymo patirtimi. III lygmenyje papildomai svarbu atlikti tiriamąją veiklą, t. y. tirti, vertinti esamas ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos priemones ir kurti naujas.

Ugdymo proceso modeliavimo ir realizavimo kompetencija reiškiasi 5 esminiais požymiais: 1) *rengia ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos programas / modulius / planus;* 2) *organizuoja ir valdo ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos procesą (tikslingas, optimalus, apimantis diferencijavimą, individualizavimą, personalizavimą, tikslingai taikant įvairius mokymo(si) metodus, strategijas, priemones ir pan.);* 3) *teikia pagalbą ugdytiniams, atsižvelgdamas į individualius poreikius ir mokymosi ypatumus bei užtikrina įtrauktį (atsižvelgiant į individualius poreikius ir pasirinkimus, grįstus asmenine patirtimi, siekiais, prasmės suvokimu; pagalbos teikimas, atsižvelgiant į specifines mokinių, pasižymintčių skirtingu mokymosi potencialu, mokymosi prielaidas ir pan.);* 4) *geba valdyti klasę / grupę (laiko planavimas, pamokos ar kitos veiklos eigos modeliavimas, tikslingas, metodiškai pagrįstas pamokos ar kitos veiklos eigos planavimas, savalaikis trikdžių sprendimas ir pan.);* 5) *numato ir kūrybiškai panaudoja metodinius išteklius, įrangą, svarbiems ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos tikslams pasiekti (žr. 2.2.4 lentelę).*

2.2.4 lentelė. *Ugdymo(si) aplinkos planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo kompetencija*

Požymiai (rodikliai) Lygmuo	Pradedantysis pedagogas (stažuotojas)	I lygmuo	II lygmuo	III lygmuo
Rengia ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos programas / modulius / planus.	Konsultuojasi su mentoriui, rengdamas ugdymo ar švietimo pagalbos programas / modulius / planus.	Savarankiškai rengia ugdymo ar švietimo pagalbos programas / modulius / planus.	Savarankiškai rengia ugdymo ar švietimo pagalbos programas / modulius / planus. Konsultuoja kitus, kaip metodiškai rengti ugdymo ar švietimo pagalbos	Inicijuoja ir koordinuoja ugdymo ar švietimo pagalbos programų / modulių / planų rengimą. Atlieka aktualius

			programas / modulius / planus.	tyrimus, siekdamas ugdymo ar švietimo pagalbos programų / modulių / planų turinio atnaujinimo bei tobulinimo.
Organizuoja ir valdo ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos procesą (tikslingas, optimalus, apimantis diferencijavimą, individualizavimą, personalizavimą, tikslingai taikant įvairius mokymo(si) metodus, strategijas, priemones ir pan.).	<p>Kuria mokymo ir mokymosi situacijas, kai atsižvelgiama į dalyko programos ir (ar) švietimo pagalbos turinio logiką, mokinių jau turimus gebėjimus, žinias ir jų išankstines nuostatas.</p> <p>Konsultuojasi su mentoriumi ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos strategijų pasirinkimo, veiklos diferencijavimo ir individualizavimo, personalizavimo klausimais.</p>	<p>Savarankiškai kuria mokymo ir mokymosi situacijas, kai atsižvelgiama į dalyko programos ir (ar) švietimo pagalbos turinio logiką, mokinių jau turimus gebėjimus, žinias ir jų išankstines nuostatas.</p> <p>Savarankiškai renkasi ir pritaiko pažangiausias, moksliniais tyrimais grįstas, ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos strategijas atsižvelgdamas į ugdomų kompetencijų pobūdį, užduoties sudėtingumą, turimą laiką ir mokinių pasiekimų lygį.</p>	<p>Savarankiškai kuria mokymo ir mokymosi situacijas, kai atsižvelgiama į dalyko programos ir (ar) švietimo pagalbos turinio logiką, mokinių jau turimus gebėjimus, žinias ir jų išankstines nuostatas.</p> <p>Savarankiškai renkasi ir pritaiko pažangiausias, moksliniais tyrimais grįstas, ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos strategijas atsižvelgdamas į ugdomų kompetencijų pobūdį, užduoties sudėtingumą, turimą laiką ir mokinių pasiekimų lygį.</p> <p>Konsultuoja* kitus mokymo ir mokymosi situacijų kūrimo klausimais, kai atsižvelgiama į dalyko programos ir (ar) švietimo pagalbos turinio logiką, mokinių jau turimus gebėjimus, žinias ir jų</p>	<p>Imasi iniciatyvos, lyderystės, padeda kitiems, kuriant mokymo ir mokymosi situacijas, kai atsižvelgiama į dalyko programos ir (ar) švietimo pagalbos turinio logiką, mokinių jau turimus gebėjimus, žinias ir jų išankstines nuostatas.</p> <p>Inicijuoja ir atlieka tyrimus ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos strategijų taikymo, veiklos diferencijavimo, individualizavimo ir personalizavimo srityse.</p>

			<p>išankstines nuostatas.</p> <p>Konsultuoja* kitus dėl pažangiausių, moksliniais tyrimais pagrįstų, ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos strategijų taikymo ugdymo procese; veiklos diferencijavimo ir individualizavimo.</p>	
<p>Teikia pagalbą ugdytiniam, atsižvelgiant į individualius poreikius ir mokymosi ypatumus bei užtikrina įtrauktį (atsižvelgiant į individualius poreikius ir pasirinkimus, grįstus asmenine patirtimi, siekiais, prasmės suvokimu; atsižvelgiant į specifines mokinių, pasižyminčių skirtingu mokymosi potencialu, mokymosi prielaidas, pagalbos teikimas ir pan.).</p>	<p>Teikia individualizuotą pagalbą konsultuojantis su mentoriumi.</p>	<p>Savarankiškai dirbdamas teikia ugdytiniam individualizuotą pagalbą.</p>	<p>Savarankiškai dirbdamas teikia ugdytiniam individualizuotą pagalbą.</p> <p>Konsultuoja* kitus pedagogus dėl mokinių pagalbos būdų.</p>	<p>Tiria, vertina esamas pagalbos sistemas ir kuria naujas.</p>
<p>Geba valdyti klasę / grupę (laiko planavimas, pamokos ar kitos veiklos eigos modeliavimas, tikslinga, metodiškai pagrįsta pamokos ar kitos veiklos eigos, savalaikis trikdžių</p>	<p>Konsultuodamasis su mentoriumi, taiko efektyvias klases / grupės valdymo strategijas.</p>	<p>Savarankiškai parenka ir taiko efektyvias klases / grupės valdymo strategijas.</p>	<p>Savarankiškai parenka ir taiko efektyvias klases / grupės valdymo strategijas.</p> <p>Konsultuoja* kolegas, kaip taikyti efektyvias klases / grupės valdymo strategijas mokyklos /</p>	<p>Konsultuoja kolegas, kaip taikyti efektyvias klases / grupės valdymo strategijas savivaldos ir nacionaliniu lygmeniu.</p>

sprendimas ir pan.).			savivaldos lygmeniu.	
Numato ir kūrybiškai panaudoja metodinius išteklius, įrangą, svarbiems ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos tikslams pasiekti.	Naudoja ir (ar) kuria metodines priemones, įrangą, išteklius, būtinus ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procese, reikalui esant konsultuojasi su mentoriumi jų tikslingumo klausimais.	Savarankiškai naudoja ir (ar) kuria metodines priemones, įrangą, išteklius, būtinus ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procese.	Savarankiškai naudoja ir (ar) kuria metodines priemones, įrangą, išteklius, būtinus ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procese. Konsultuoja* kitus kolegas metodinių priemonių, įrangos pasirinkimo ir taikymo klausimais.	Inicijuoja tyrimus dėl metodinių priemonių ir išteklių naudojimo ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procese, kuria metodines priemones naudojamus ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procese.

* Šios dalies įsivertinimo ir vertinimo įrodymai traktuojami ir kaip profesinės veiklos išmanymas, ir kaip profesinio augimo liudijimas. Įrodymai kaupiami vienoje – profesinio augimo srityje.

Rengia ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos programas / modulius / planus. Šio požymio raiška pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje paremta glaudžiu bendradarbiavimu su mentoriumi, todėl jam svarbu konsultotis su mentoriumi rengiant ugdymo ar švietimo pagalbos programas / modulius / planus. I lygmenyje svarbus pedagogo veiklos savarankiškumas, o II lygmenyje – bendradarbiavimas su kolegomis, todėl pedagogas ne tik savarankiškai rengia ugdymo ar švietimo pagalbos programas / modulius / planus, bet ir konsultuoja kitus, kaip metodiškai rengti ugdymo ar švietimo pagalbos programas / modulius / planus. II lygmenyje pedagogas inicijuoja ir koordinuoja ugdymo ar švietimo pagalbos programų / modulių / planų rengimą. III lygmenyje pedagogo veiklos papildoma koordinacine, tiriamąja ir iniciatyvine: atlieka aktualius tyrimus, siekdamas ugdymo ar švietimo pagalbos programų / modulių / planų turinio atnaujinimo bei tobulinimo.

Organizuoja ir valdo ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos procesą (tikslingas, optimalus, apimantis diferencijavimą, individualizavimą, personalizavimą, tikslingai taikant įvairius mokymo(si) metodus, strategijas, priemones ir pan.). Šio požymio raiška pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje būtų ta, kad pradedantysis pedagogas (stažuotojas) jau savarankiškai bando kurti mokymo ir mokymosi situacijas, atsižvelgdamas į dalyko programos ir (ar) švietimo pagalbos turinio logiką, mokinių turimus gebėjimus, žinias ir jų išankstines nuostatas, tačiau tuo pačiu nepamiršta konsultavimosi su mentoriumi svarbos. I lygmens pedagogo veiklos raiška paremta tais pačiais minėtais aspektais, tačiau pasižymi didesniu pasitikėjimu veikiant savarankiškai. II lygmenyje pasitikėjimas reiškiasi aktyviu bendradarbiavimu, dalijimusi profesine praktika su kolegomis: savarankiškai kuriamos

mokymo ir mokymosi situacijos, atsižvelgiant į dalyko programos ir (ar) švietimo pagalbos turinio logiką, mokinių turimus gebėjimus, žinias ir jų išankstines nuostatas; savarankiškai pasirenkamos ir pritaikomos pažangiausios, moksliniais tyrimais grįstos, ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos strategijos, atsižvelgiama į ugdomų kompetencijų pobūdį, užduoties sudėtingumą, turimą laiką ir mokinių pasiekimų lygį; konsultuojami kolegos mokymo ir mokymosi situacijų kūrimo klausimais, dėl pažangiausių, moksliniais tyrimais pagrįstų, ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos strategijų taikymo ugdymo procese, veiklos diferencijavimo ir individualizavimo. III lygmenyje šis požymis reiškiasi tuo, kad: imamasi iniciatyvos, lyderystės, padedama kitiems, kuriant mokymo ir mokymosi situacijas, atsižvelgiant į dalyko programos ir (ar) švietimo pagalbos turinio logiką, mokinių turimus gebėjimus, žinias ir jų išankstines nuostatas; inicijuojami ir atliekami tyrimai ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos strategijų taikymo, veiklos diferencijavimo, individualizavimo ir personalizavimo srityse.

Teikia pagalbą ugdytiniam, atsižvelgdamas į individualius poreikius ir mokymosi ypatumus bei užtikrina įtrauktį (atsižvelgiant į individualius poreikius ir pasirinkimus, grįstus asmenine patirtimi, siekiais, prasmės suvokimu; atsižvelgiant į specifines mokinių, pasižyminčių skirtingu mokymosi potencialu, mokymosi prielaidas, pagalbą teikimas ir pan.). Pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje požymio raiška – teikia individualizuotą pagalbą konsultuojantis su mentoriumi, I lygmenyje – dirbdamas savarankiškai teikia ugdytiniam individualizuotą pagalbą; II lygmenyje – konsultuoja kitus pedagogus dėl mokinių pagalbos būdų. III lygmenyje – tiria, vertina esamas pagalbos sistemas ir kuria naujas.

Geba valdyti klasę / grupę (laiko planavimas, pamokos ar kitos veiklos eigos modeliavimas, tikslingas, metodiškai pagrįstas pamokos ar kitos veiklos eigos planavimas, savalaikis trikdžių sprendimas ir pan.). Šio požymio raiška pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje nėra susieta su jo savarankiška veikla. Svarbu atskleisti, kaip konsultuodamasis su mentoriumi, pradedantysis pedagogas (stažuotojas) taiko efektyvias klases / grupės valdymo strategijas. Šio požymio raiška I lygmenyje – savarankiškai parenka ir taiko efektyvias klases / grupės valdymo strategijas; II lygmenyje – konsultuoja kolegas, kaip taikyti efektyvias klases / grupės valdymo strategijas mokyklos / savivaldos lygmeniu. III lygmenyje požymio raiška apima savivaldos ir nacionalinį lygmenį, todėl apima kolegų konsultavimą, kaip taikyti efektyvias klases / grupės valdymo strategijas savivaldos ir nacionaliniu lygmeniu.

Numato ir kūrybiškai panaudoja metodinius išteklius, įrangą, svarbiems ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos tikslams pasiekti. Šio požymio raiška pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje – naudoja ir (ar) kuria metodines priemones, įrangą, išteklius, būtinus ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procese, reikalui esant konsultuojasi su mentoriumi jų tikslingumo klausimais. I lygmens veiklos raiška paremta šiais esminiais aspektais, fokusuojantis į veiklos savarankiškumą, o II lygmenyje – į konsultacinę veiklą tarp kolegų: savarankiškai naudoja ir (ar) kuria metodines priemones, įrangą,

išteklius, būtinus ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procese; konsultuoja kitus kolegas metodinių priemonių, įrangos pasirinkimo ir taikymo klausimais. III lygmens požymio raiška apima tai, kad pedagogas inicijuoja tyrimus dėl metodinių priemonių ir išteklių naudojimo ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procese, kuria metodines priemones naudojamas ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procese.

Ugdytinių pažangos ir pasiekimų vertinimo kompetencija reiškiasi 3 esminiais požymiais: 1) *taiko mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo metodiką (įvairių vertinimo tipų, metodų tikslingas pasirinkimas, jų pritaikymas individualiems mokinių poreikiams; efektyvaus, skirtingų tipų grįžtamojo ryšio organizavimas ir užtikrinimas); 2) kuria ir taiko pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą (dalykinis lygmuo, integralus institucinis ir pan.); 3) kuria ir palaiko vertinimo ugdant kultūrą mokykloje (mokinių įsivertinimo ir reflektavimo kultūros puoselėjimas) (žr. 2.2.5 lentelę).*

2.2.5 lentelė. *Ugdymo(si) aplinkos planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo kompetencija*

Požymiai (rodikliai) Lygmuo	Pradedantysis pedagogas (stažuotojas)	I lygmuo	II lygmuo	III lygmuo
Taiko mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo metodiką (įvairių vertinimo tipų, metodų tikslingas pasirinkimas, jų pritaikymas individualiems mokinių poreikiams; efektyvaus, skirtingų tipų grįžtamojo ryšio organizavimas ir užtikrinimas).	Tikslingai taiko lanksčius pažangos ir pasiekimų vertinimo tipus ir metodus, konsultuojasi jų taikymo klausimais su mentoriumi.	Savarankiškai ir tikslingai parenka, metodiškai taiko pažangos ir pasiekimų vertinimo metodus, atitinkančius ugdymo(si) ir (ar) švietimo pagalbos tikslus.	Savarankiškai ir tikslingai parenka, metodiškai taiko pažangos ir pasiekimų vertinimo metodus, atitinkančius ugdymo(si) ir (ar) švietimo pagalbos tikslus. Tobulina pažangos ir pasiekimų vertinimo strategijas ir konsultuoja* kolegas šiais klausimais mokyklos / savivaldos lygmeniu.	Tobulina pažangos ir pasiekimų vertinimo strategijas ir konsultuoja* kolegas šiais klausimais savivaldos ir nacionaliniu lygmeniu.
	Atsižvelgia į individualius ugdytinių ypatumus, teikia konstruktyvų grįžtamąjį ryšį ir	Atsižvelgdamas į ugdymo kontekstą ir individualius ugdytinių ypatumus, savarankiškai ir	Atsižvelgdamas į ugdymo kontekstą ir individualius ugdytinių ypatumus,	Vertina ir tobulina konstruktyvaus ir efektyvaus grįžtamojo ryšio praktikas įvairiais

	konsultuojasi jo teikimo klausimais.	metodiškai teikia konstruktyvų grįžtamąjį ryšį, taikydamas adekvačias grįžtamojo ryšio formas ir metodus.	savarankiškai ir metodiškai teikia konstruktyvų grįžtamąjį ryšį, taikydamas adekvačias grįžtamojo ryšio formas ir metodus. Konsultuoja* kolegas, siekdamas tobulinti konstruktyvaus ir efektyvaus grįžtamojo ryšio organizavimą ir vertinimo tipų, formų, metodų pasirinkimą mokyklos / savivaldos lygmeniu.	lygmenimis ir įvairiuose kontekstuose savivaldos ir nacionaliniu lygmeniu.
Kuria ir taiko pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą (dalykinis lygmuo, integralus institucinis ir pan.).	Konsultuodamasis įgyvendina ugdytinių pažangos ir pasiekimų stebėseną.	Savarankiškai kuria ir taiko (palaiko) ugdytinių pažangos ir pasiekimų sistemą profesinės veiklos lygmeniu, atsižvelgdamas į individualius vaiko poreikius. Dalyvauja kuriant pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą ugdymo institucijoje.	Savarankiškai kuria ir taiko (palaiko) ugdytinių pažangos ir pasiekimų sistemą profesinės veiklos lygmeniu, atsižvelgdamas į individualius vaiko poreikius. Dalyvauja kuriant pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą ugdymo institucijoje. Konsultuoja* kolegas ugdytinių pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemos klausimais ir padeda spręsti	Tyrinėja, vertina, tobulina ir kuria ugdytinių pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemos funkcionavimą įvairiais lygmenimis.

			kylančias problemas.	
Kuria ir palaiko vertinimo ugdant kultūrą mokykloje (mokinių įsivertinimo ir reflektavimo kultūros puoselėjimas).	Konsultuodamasis tikslingai parenka ir taiko įsivertinimo ir refleksijos metodus, skatina ugdytinius reflektuoti savo pažangą ir pasiekimus.	Savarankiškai ir tikslingai parenka bei organizuoja įsivertinimo ir refleksijos metodų taikymą. Įtraukia ugdytinius į ugdymo proceso, pasiekimų įsivertinimą ir pažangos stebėjimą pamokoje ar kitoje veikloje. Skatina ugdytinį apmąstyti savo ugdymosi rezultatus, numatant tolimesnius žingsnius ir teikia pagalbą jų įgyvendinimui.	Savarankiškai ir tikslingai parenka bei organizuoja įsivertinimo ir refleksijos metodų taikymą. Įtraukia ugdytinius į ugdymo proceso, pasiekimų įsivertinimą ir pažangos stebėjimą pamokoje ar kitoje veikloje. Skatina ugdytinį apmąstyti savo ugdymosi rezultatus, numatant tolimesnius žingsnius ir teikia pagalbą jų įgyvendinimui. Kuria ir tobulina vertinimo ugdant kultūrą mokykloje.	Tyrinėja, vertina ir teikia rekomendacijas vertinimo ugdant kultūros klausimais savivaldos ir nacionaliniu lygmeniu.

* Šios dalies įsivertinimo ir vertinimo įrodymai traktuojami ir kaip profesinės veiklos išmanymas, ir kaip profesinio augimo liudijimas. Įrodymai kaupiami vienoje – profesinio augimo srityje.

Taiko mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo metodiką (įvairių vertinimo tipų, metodų tikslingas pasirinkimas, jų pritaikymas individualiems mokinių poreikiams; efektyvaus, skirtingų tipų grįžtamojo ryšio organizavimas ir užtikrinimas). Šio požymio raiška pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje – pradedantis pedagogas (stažuotojas) turi atskleisti, kaip tikslingai taiko lanksčius pažangos ir pasiekimų vertinimo tipus ir metodus, tačiau tai gali būti ne savarankiška veikla, o paremta konsultacijomis jų taikymo klausimais su mentoriumi. Pradedantysis pedagogas (stažuotojas) taip pat atsižvelgia į individualius ugdytinių ypatumus, teikia konstruktyvų grįžtamąjį ryšį ir konsultuojasi jo teikimo klausimais su mentoriumi ir (ar) švietimo pagalbos specialistais. I lygmenyje svarbūs šie aspektai: savarankiškai ir tikslingai parenka, metodiškai taiko pažangos ir pasiekimų vertinimo metodus, atitinkančius ugdymo(si) ir (ar) švietimo pagalbos tikslus; tobulina pažangos ir pasiekimų vertinimo strategijas. II lygmenyje – konsultuoja kolegas šiais klausimais mokyklos /

savivaldos lygmeniu; atsižvelgdamas į ugdymo kontekstą ir individualius ugdytinių ypatumus, savarankiškai ir metodiškai teikia konstruktyvų grįžtamąjį ryšį taikydamas adekvačias grįžtamojo ryšio formas ir metodus; konsultuoja kolegas, siekdamas tobulinti konstruktyvaus ir efektyvaus grįžtamojo ryšio organizavimą ir vertinimo tipų, formų, metodų pasirinkimą mokyklos / savivaldos lygmeniu. III lygmenyje požymio raiška apima savivaldos ir nacionalinį lygmenį, bei prisideda sklaidos ir ekspertinė veikla – tobulina pažangos ir pasiekimų vertinimo strategijas ir konsultuoja kolegas šiais klausimais savivaldos ir nacionaliniu lygmeniu; vertina ir tobulina konstruktyvaus ir efektyvaus grįžtamojo ryšio praktikas įvairiais lygmenimis ir įvairiuose kontekstuose savivaldos ir nacionaliniu lygmeniu.

Kuria ir taiko pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą (dalykinis lygmuo, integralus institucinis ir pan.). Šio požymio raiška pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje apima ugdytinių pažangos ir pasiekimų stebėsenos įgyvendinimą. I lygmens požymio raiška: savarankiškai kuria ir taiko (palaiko) ugdytinių pažangos ir pasiekimų sistemą profesinės veiklos lygmeniu, atsižvelgdamas į individualius vaiko poreikius; dalyvauja kuriant pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą ugdymo institucijoje; II lygmens požymio raiška: konsultuoja kolegas ugdytinių pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemos klausimais ir padeda spręsti kylančias problemas. III lygmenyje pedagogo veikla dar apima ugdytinių pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemos funkcionavimo tyrinėjimą, vertinimą, tobulinimą ir kūrimą įvairiais lygmenimis.

Kuria ir palaiko vertinimo ugdant kultūrą mokykloje (ir mokinių įsivertinimo ir reflektavimo kultūros puoselėjimas). Šio požymio raiška pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje – konsultuodamasis su mentoriumi tikslingai parenka ir taiko įsivertinimo ir refleksijos metodus, skatina ugdytinius reflektuoti savo pažangą ir pasiekimus. I lygmenyje – savarankiškai ir tikslingai parenka bei organizuoja įsivertinimo ir refleksijos metodų taikymą; įtraukia ugdytinius į ugdymo proceso, pasiekimų įsivertinimą ir pažangos stebėjimą pamokoje ar kitoje veikloje; skatina ugdytinį apmąstyti savo ugdymosi rezultatus, numatant tolimesnius žingsnius ir teikia pagalbą jų įgyvendinimui; kuria ir tobulina vertinimo ugdant kultūrą mokykloje. II lygmens požymio raiška: konsultuoja kolegas vertinimo ugdant kultūros klausimais ir padeda spręsti kylančias problemas. III lygmens požymio raiška apima tiriamąją, ekspertinę veiklą: tyrinėja, vertina ir teikia rekomendacijas vertinimo ugdant kultūros klausimais savivaldos ir nacionaliniu lygmeniu.

2.3. Pedagogo profesinės bendruomenės sritis

Pedagogo profesinės bendruomenės srities kompetencijos susijusios su pedagogo veikla mokyklos vidiniuose ir išoriniuose tinkluose bei su ugdytinio šeima / globėjais / rūpintojais, siekiant įgyvendinti ugdymo tikslus. Šios srities kompetencijos išryškina socialinio kapitalo reikšmę, kai mokytojo profesionalumas auga priklausant profesinei bendruomenei ir įvairiems jos tinklams, teikiant

tarpusavio pagalbą, kartu sistemingai puoselėjant ir savo profesinį kapitalą. Šios srities kompetencijos yra bendros visiems pedagogams (ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo, neformaliojo ugdymo ir profesinio mokymo) ir švietimo pagalbos specialistams (išskyrus psichologus). Kompetencijos yra skirstomos pagal lygmenis (pradedantysis pedagogas (stažuotojas), I, II ir III lygmuo). Profesinės bendruomenės veiklos srities kompetencijos sudėtinės dalys (žr. 2.3.1 lentelę):

1. bendradarbiavimo su šeima / globėjais / rūpintojais kompetencija;
2. darbo komandoje ir bendradarbiavimo su socialiniais partneriais ir švietimo bei socialinę pagalbą teikiančiomis institucijomis kompetencija.

2.3.1 lentelė. *Profesinės bendruomenės srities kompetencijos sudėtinės dalys*

KOMPETENCIJA (KRITERIJUS)	RAIŠKOS POŽYMIAI (RODIKLIAD)
Bendradarbiavimo su šeima / globėjais / rūpintojais kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Bendraudamas ir bendradarbiaudamas su tėvais taiko skirtingus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus bei formas, skatindamas mokinių mokymosi pažangą ir gerovę. • Įtraukia tėvus į mokyklos tobulinimo veiklas (projektus, pamokas ar kitas veiklas) pagal savo veiklos sritį.
Darbo komandoje ir bendradarbiavimo su socialiniais partneriais ir švietimo ir socialinę pagalbą teikiančiomis institucijomis kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Dalyvauja profesinio bendradarbiavimo veiklose ir teikia pagalbą kolegoms profesinės veiklos klausimais. • Plėtoja socialinės partnerystės tinklus.

Bendradarbiavimo su šeima, globėjais, rūpintojais kompetencija reiškiasi dviem požymiais: 1) *bendravimu ir bendradarbiavimu su tėvais, taikant skirtingus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus bei formas, skatinant mokinių mokymosi pažangą ir gerovę* ir 2) *tėvų įtraukimu į mokyklos tobulinimo veiklas (projektus, pamokas ar kitas veiklas) pagal savo veiklos sritį.*

Bendravimas ir bendradarbiavimas su tėvais, taikant skirtingus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus bei formas, skatinant mokinių mokymosi pažangą ir gerovę pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje reiškiasi gebėjimu bendrauti ir bendradarbiauti su šeima, atsižvelgiant į jos poreikius ir konkretų kontekstą, kuris plėtojamas padedant mentoriui. I lygmenyje analizuojamas požymis reiškiasi gebėjimu bendrauti ir bendradarbiauti su tėvais bei atsižvelgiant į konkrečius poreikius bei kontekstą, taikyti skirtingus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus bei formas, skatinant mokinių mokymosi pažangą ir gerovę. II lygmenyje pedagogas konsultuoja savo švietimo įstaigos bei savivaldybės kolegas dėl skirtingų pagalbos ir bendradarbiavimo būdų taikymo dirbant su tėvais; įtraukia tėvus į mokyklos

tobulinimo veiklas, analizuoja bei vertina jų įsitraukimą, teikia siūlymus dėl mokyklos ir tėvų bendradarbiavimo tobulinimo. III lygmenyje pedagogas konsultuoja dėl skirtingų pagalbos ir bendradarbiavimo su tėvais būdų ir formų nacionaliniu lygmeniu, atlieka tyrimus apie bendravimo ir bendradarbiavimo su tėvais tobulinimą regioniniu / nacionaliniu lygmeniu bei teikia rekomendacijas dėl bendravimo ir bendradarbiavimo su tėvais tobulinimo.

Tėvų įtraukimo į mokyklos tobulinimo veiklas (projektus, pamokas ar kitas veiklas) pagal savo veiklos sritį požymis I lygmenyje reiškiasi gebėjimu organizuoti ugdomąsias veiklas, įtraukiant klasės / mokyklos bendruomenę; II lygmenyje reiškiasi gebėjimais organizuoti ugdomąsias veiklas, įtraukiant visą klasės / mokyklos bendruomenę; įtraukti tėvus į mokyklos tobulinimo veiklas (mokyklinius projektus ir kitas mokyklos bendruomenės veiklas); teikti tėvams grįžtamąjį ryšį apie mokyklos gyvenimą ir plėtros planus; analizuoti ir vertinti tėvų įsitraukimą į mokyklos bendruomenės veiklas siekiant tobulinti mokyklos ir tėvų bendradarbiavimą; teikti siūlymus dėl mokyklos ir tėvų bendradarbiavimo tobulinimo, mokyklos kultūros kaitos. III lygmenyje reiškiasi gebėjimu atlikti tyrimus regioniniu / nacionaliniu lygmeniu ir gebėjimu teikti rekomendacijas dėl bendravimo ir bendradarbiavimo su tėvais tobulinimo (žr. 2.3.2 lentelę).

2.3.2 lentelė. *Bendravimo ir bendradarbiavimo su šeima / globėjais / rūpintojais kompetencija*

Požymiai (rodikliai) Lygmuo	Pradedantysis pedagogas (stažuotojas)	I lygmuo	II lygmuo	III lygmuo
Bendraudamas ir bendradarbiaudamas su tėvais taiko skirtingus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus bei formas, skatindamas mokinių mokymosi pažangą ir gerovę.	Padedamas mentoriaus, bendrauja ir bendradarbiauja su šeima, atsižvelgdamas į jos poreikius ir konkretų kontekstą.	Bendraudamas ir bendradarbiaudamas su tėvais bei atsižvelgdamas į konkrečius poreikius bei kontekstą, savarankiškai ir tikslingai taiko skirtingus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus bei formas , skatindamas mokinių mokymosi pažangą ir gerovę.	Konsultuoja savo švietimo įstaigos bei savivaldybės (-ių) kolegas skirtingų pagalbos ir bendradarbiavimo būdų bei formų taikymo su tėvais klausimais	Konsultuoja dėl skirtingų pagalbos ir bendradarbiavimo su tėvais būdų bei formų nacionaliniu lygiu. Atlieka tyrimus ir teikia rekomendacijas dėl bendravimo ir bendradarbiavimo su tėvais tobulinimo regioniniu ir nacionaliniu lygmeniu.

Įtraukia tėvus į mokyklos tobulinimo veiklas (projektus, pamokas ar kitas veiklas) pagal savo veiklos sritį.	Padedant mentoriui organizuoja ugdomąsias veiklas, įtraukdamas visą klasės / mokyklos bendruomenę.	Organizuoja ugdomąsias veiklas, įtraukdamas visą klasės bendruomenę. Teikia tėvams grįžtamąjį ryšį apie mokyklos gyvenimą ir plėtros planus.	Įtraukia tėvus į mokyklos tobulinimo veiklas (mokyklinius projektus ir kitas mokyklos bendruomenės veiklas). Analizuoja ir vertina tėvų įsitraukimą į mokyklos bendruomenės veiklas siekdamas tobulinti mokyklos ir tėvų bendradarbiavimą. Teikia siūlymus dėl mokyklos ir tėvų bendradarbiavimo tobulinimo, mokyklos kultūros kaitos.	Atlieka tyrimus ir teikia rekomendacijas dėl bendravimo ir bendradarbiavimo su tėvais tobulinimo regioniniu ir nacionaliniu lygmeniu.
--	--	---	--	---

Darbo komandoje ir bendradarbiavimo su socialiniais partneriais, švietimo ir socialinę pagalbą teikiančiomis institucijomis kompetencija reiškiasi dviem požymiais: 1) *dalyvavimu profesinio bendradarbiavimo veiklose ir pagalbos kolegoms profesinės veiklos klausimais teikimu* ir 2) *socialinės partnerystės tinklų plėtojimu* (žr. 2.3.3 lentelę).

2.3.3 lentelė. *Darbo komandoje ir bendradarbiavimo su socialiniais partneriais ir švietimo ir socialinę pagalbą teikiančiomis institucijomis kompetencija*

Požymiai (rodikliai) Lygmuo	Pradedantysis pedagogas (stažuotojas)	I lygmuo	II lygmuo	III lygmuo
Dalyvauja profesinio bendradarbiavimo veiklose ir teikia pagalbą kolegoms profesinės	Siekdamas pažinti mokyklos bendruomenėje vykstančias bendradarbiavimo praktikas ir tikslingai įsitraukti į jų veiklą, stebi mokykloje	Dalyvauja mokyklos komandose, darbo grupėse, siekdamas mokinių mokymosi pažangos ir gerovės ir (ar)	Imasi lyderystės kuriant, tobulinant ir įgyvendinant mokymo programas ir (ar) švietimo pagalbą mokykloje.	Vadovauja komandoms ir darbo grupėms siekdamas tobulinti profesinę ugdymo praktiką ir (ar) švietimo pagalbą savivaldos ar

veiklos klausimais.	vykstančias profesinio bendradarbiavimo veiklas, komandų, darbo grupių veiklos specifiką.	koordinuoja švietimo pagalbos ugdytiniams teikimą.	Teikia pagalbą kolegoms profesinės veiklos klausimais: dalijasi informacija, idėjomis, patirtimi, teikia profesinę paramą mokyklos lygmeniu. Įsitraukia į mentorystės veiklas mokykloje / kitose savivaldybės (-ių) mokyklose	nacionaliniu lygmeniu. Įsitraukia į profesinio bendradarbiavimo veiklas (darbo grupės, projektai) nacionaliniu ir (ar) tarptautiniu lygmenimis. Įsitraukia į mentorių rengimo programas, dalijasi su kolegomis mentorystės patirtimi ir skatina jos kultūrą savivaldos ir nacionaliniu lygmeniu.
Plėtoja socialinės partnerystės tinklus	Siekdamas pažinti mokyklos bendruomenės socialinės partnerystės praktikas ir tikslingai įsitraukti į jų veiklą stebi ir susipažįsta su mokyklos bendruomenės socialinės partnerystės tinklų veiklą, vykdomais projektais.	Siekdamas ugdymo tikslų, užmezga ir palaiko konstruktyvius santykius su socialiniais partneriais, darbdaviais ir švietimo bei socialinę pagalbą teikiančiomis institucijomis.	Tikslingai, atsižvelgiant į mokyklos ir mokinio poreikius, formuoja partnerystės tinklus mokyklos ir (ar) savivaldybės (-ių) lygmeniu. Atstovauja mokyklą įvairiuose tinkluose ir projektinėse veiklose. Į(si)vertina tinklaveikos naudą ir sąnaudas.	Formuoja partnerystės tinklus nacionaliniu ir (ar) tarptautiniu lygmeniu ir jiems vadovauja.

Dalyvavimo profesinio bendradarbiavimo veiklose ir pagalbos kolegoms profesinės veiklos klausimais teikimo požymis pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje reiškiasi mokykloje vykstančių profesinio bendradarbiavimo veiklų, komandų, darbo grupių stebėjimu, siekiant pažinti

mokyklos bendruomenėje vykstančias bendradarbiavimo praktikas ir tikslingai įsitraukti į jų veiklą. I lygmenyje šis požymis reiškiasi tikslingu įsitraukimu į profesinio bendradarbiavimo veiklas mokykloje, dalyvavimu mokyklos komandų, darbo grupių veiklose, siekiant mokinių mokymosi pažangos ir gerovės ir (ar) koordinuojant švietimo pagalbos ugdytiniams teikimą. II lygmenyje požymis reiškiasi lyderyste kuriant, tobulinant ir įgyvendinant mokymo programas ir (ar) švietimo pagalbą mokykloje, bendradarbiavimu su kolegomis profesinės veiklos klausimais, pagalbos ir profesinės paramos kolegoms profesinės veiklos klausimais teikimu, įsitraukimu į mentorystės veiklas mokykloje, kitose savivaldybės (-ių) mokyklose. III lygmenyje požymis reiškiasi gebėjimais įsitraukti į profesinio bendradarbiavimo veiklas (darbo grupės, projektai) nacionaliniu ir (ar) tarptautiniu lygmenimis; vadovaujant komandoms ir darbo grupėms siekiant tobulinti profesinio ugdymo praktiką ir (ar) švietimo pagalbą savivaldos ar nacionaliniu lygmeniu; įsitraukiant į mentorių rengimo programas, dalijantis su kolegomis mentorystės patirtimi ir skatinant jos kultūrą savivaldos / nacionaliniu lygmeniu.

Socialinės partnerystės tinklų plėtojimo požymis pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmenyje reiškiasi mokyklos bendruomenės socialinės partnerystės tinklų veiklos stebėjimu, susipažinimu su mokykloje vykdomais projektais, siekiant pažinti mokyklos bendruomenės socialinės partnerystės praktikas ir tikslingai įsitraukti į jų veiklą. I lygmenyje analizuojamas požymis reiškiasi konstruktyvių santykių su socialiniais partneriais, darbdaviais, švietimo bei socialinę pagalbą teikiančiomis institucijomis užmezgimu ir palaikymu, siekiant ugdymo tikslų. II lygmenyje požymis reiškiasi mokyklos atstovavimu įvairiuose tinkluose ir projektinėse veiklose; partnerystės tinklų, atsižvelgiant į mokyklos ir mokinio poreikius, formavimu; tinklaveikos naudos ir sąnaudų įsivertinimu. III lygmenyje analizuojamas požymis reiškiasi gebėjimu formuoti partnerystės tinklus savivaldos, nacionaliniu ir (ar) tarptautiniu lygmeniu bei jiems vadovauti.

2.4. Pedagogo profesinio augimo sritis

Pedagogo profesinio augimo sritis išskiriama kaip atskira pedagogų vertinimo sritis, pabrėžiant pedagogų profesinių kompetencijų tobulėjimo svarbą ir būtinumą. Kiekvieną dieną kylantys įvairūs iššūkiai mokytojo darbui brėžia gaires įgyti naujų žinių ir gebėjimų bei neapsiriboti tik vienu ar keliais, priskirtais ir (ar) prisiimtais vaidmenimis. Todėl, vertinant ir plėtojant mokytojų profesines kompetencijas, dėmesys turi būti sutelkiamas į mokytojus, ir kaip aktyvius besimokančiuosius, planuojančius, organizuojančius ir vertinančius savo mokymosi procesą ir profesinį tobulėjimą. Šios profesinio augimo srities kompetencijos yra bendros visiems pedagogams (ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo, neformaliojo ugdymo ir profesinio mokymo) ir švietimo pagalbos specialistams (išskyrus psichologus). Kompetencijos yra skirstomos į šiuos lygmenis: pradedančiojo pedagogo (stažuotojo), I, II ir III lygmenis.

Profesinio augimo srities kompetencijos sudėtinės dalys (žr. 2.4.1 lentelę):

1. profesinės veiklos vertinimo ir tobulinimo kompetencija;
2. profesinės veiklos tyrimo kompetencija;
3. kolegialaus mokymosi kompetencija.

2.4.1 lentelė. *Profesinio augimo srities kompetencijos sudėtinės dalys*

KOMPETENCIJA (KRITERIJUS)	RAIŠKOS POŽYMIAI (RODIKLIAI)
Profesinės veiklos vertinimo ir tobulinimo kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Reflektuoja savo profesinę veiklą ir savirefleksiją taiko kompetencijoms įsivertinti, stipriesiems bei tobulintiniems profesinės veiklos aspektams išskirti. • Profesinės veiklos įsivertinimą susieja su sistemingu, nuolatiniu mokymusi ir tikslingai planuoja profesinio tobulėjimo kryptį ir priemones. • Nuosekliai ir sistemingai tobulina savo profesinės veiklos gebėjimus.
Profesinės veiklos tyrimo kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Nuolat stiprina gebėjimą analizuoti ir tirti savo paties veiklą. • Domisi, kritiškai vertina ir pritaiko savo praktinėje veikloje ugdymo mokslo tyrimų rezultatus, gerąją praktiką ir edukacines inovacijas. • Atlieka profesinės veiklos tyrimą ir jo rezultatais remiantis tobulina savo profesinę veiklą.
Kolegialaus mokymosi kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Bendrauja ir bendradarbiauja tobulindamas profesinę veiklą mokyklos komandoje ir (ar) profesinėse bendruomenėse. • Taiko kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas (pamokos studiją, kolegų konsultavimą, profesines bendruomenes), siekdamas savo profesinio tobulėjimo.

Profesinės veiklos vertinimo ir tobulinimo kompetencija reiškiasi trimis požymiais: 1) *pedagogas reflektuoja savo profesinę veiklą ir savirefleksiją taiko kompetencijoms įsivertinti, stipriesiems bei tobulintiniems profesinės veiklos aspektams išskirti*, 2) *savo profesinės veiklos įsivertinimą susieja su sistemingu, nuolatiniu mokymusi ir tikslingai planuoja profesinio tobulėjimo kryptį ir priemones*, 3) *nuosekliai ir sistemingai tobulina savo profesinės veiklos gebėjimus* (žr. 2.4.2 lentelę).

2.4.2 lentelė. *Profesinės veiklos vertinimo ir tobulinimo kompetencija*

Požymiai (rodikliai) Lygmuo	Pradedantysis pedagogas (stažuotojas)	I lygmuo	II lygmuo	III lygmuo
Reflektuoja savo profesinę veiklą ir savirefleksiją taiko kompetencijoms įsivertinti , stipriesiems bei tobulintiniems profesinės veiklos aspektams išskirti.	Padedamas mentoriaus reflektuoja bei apmąsto savo profesinę patirtį ir veiklos rezultatus; įsivertindamas savo kompetencijas, išskiria stipriuosius bei tobulintinus profesinės veiklos aspektus.	Reflektuoja savo profesinę veiklą, apmąsto patirtį ir veiklos rezultatus. Savirefleksiją taiko kompetencijoms įsivertinti ir stipriesiems bei tobulintiniems profesinės veiklos aspektams išskirti.	Reflektuoja ir vertina kitų pedagogų veiklą mokyklos ir savivaldybės (-ių) lygmeniu.	Reflektuoja ir vertina kitų pedagogų veiklą nacionaliniu, tarptautiniu lygmenimis.
Profesinės veiklos įsivertinimą susieja su sistemingu, nuolatiniu mokymusi ir tikslingai planuoja profesinio tobulėjimo kryptį ir priemones.	Remdamasis veiklos įsivertinimu tikslingai planuoja profesinio tobulėjimo kryptį ir priemones.	Profesinės veiklos įsivertinimą susieja su sistemingu, nuolatiniu mokymusi ir tikslingai planuoja profesinio tobulėjimo kryptį ir priemones.	Mokslu grįstais įrodymais tikslingai formuoja / kuria profesinio tobulėjimo priemones mokyklos ir savivaldybės (-ių) lygmeniu.	Mokslu grįstais įrodymais tikslingai formuoja / kuria profesinio tobulėjimo priemones nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis.
Nuosekliai ir sistemingai tobulina savo profesinės veiklos gebėjimus.	Padedamas mentoriaus nusistato tobulintinas kompetencijas ir jas nuosekliai bei sistemingai tobulina.	Savarankiškai ir tikslingai, nuosekliai ir sistemingai tobulina profesines kompetencijas.	Teikia rekomendacijas dėl profesinio tobulėjimo mokyklos ir savivaldybės (-ių) lygmeniu.	Vertina profesinio tobulėjimo sistemos efektyvumą ir teikia rekomendacijas jos tobulinimui nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis.

Savo profesinės veiklos reflektavimas ir savirefleksijos taikymas savo kompetencijoms įsivertinti pradedančio pedagogo (stažuotojo) lygmenyje reiškiasi gebėjimu padedant mentoriumi apmąstyti savo profesinę patirtį ir veiklos rezultatus, taip pat įsivertinti savo kompetencijas, pamatant savo stipriuosius

bei tobulintinus profesinės veiklos aspektus. I lygmenyje analizuojamas požymis reiškiasi gebėjimu visa tai atlikti savarankiškai, II lygmenyje – pedagogas taip pat atlieka ir kitų pedagogų veiklos refleksiją ir vertinimą mokyklos ir savivaldybės (-ių) lygmeniu, o III lygmenyje – pedagogas reflektuoja ir vertina kitų pedagogų veiklą nacionaliniu / tarptautiniu lygmenimis.

Profesinės veiklos įsivertinimo atlikimas, jo susiejimas su sistemingu, nuolatiniu mokymusi ir tikslingu savo profesinio tobulėjimo krypties ir priemonių planavimu pradedančio pedagogo (stažuotojo) lygmenyje reiškiasi gebėjimu įvertinti savo veiklą ir tikslingai susiplanuoti profesinio tobulėjimo kryptį ir priemones padedant mentoriui, o I lygmenyje visą tai mokytojas atlieka savarankiškai. II ir III lygmenyse pedagogo įsivertinimas yra susiejamas su sistemingu, nuolatiniu mokymusi ir mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas (išskyrus psichologus), remdamasis mokslu grįstais įrodymais, tikslingai formuoja ir (ar) kuria profesinio tobulėjimo priemones tam tikram lygmeniui: II – mokyklos ir savivaldybės (-ių) lygmeniu, III – šalies ar tarptautiniu lygmeniu.

Trečiasis požymis – mokytojo *nuoseklus ir sistemingas savo profesinės veiklos gebėjimų tobulėjimas* – pradedančio pedagogo (stažuotojo) lygmenyje reiškiasi gebėjimu tai atlikti padedant mentoriui, I lygmenyje – veikiant savarankiškai. II ir III lygmenyje pedagogai ne tik nuosekliai ir sistemingai tobulina savo profesinės veiklos gebėjimus, bet ir teikia rekomendacijas dėl profesinio tobulėjimo mokyklos ir savivaldybės (-ių) mastu (II lygmenyje) ar rekomendacijas dėl profesinio tobulėjimo sistemos efektyvumo tobulinimo nacionaliniu / tarptautiniu mastu (III lygmenyje).

Profesinės veiklos tyrimo kompetencija reiškiasi trimis požymiais: 1) *mokytojas nuolat stiprina gebėjimą analizuoti ir tirti savo paties veiklą*, 2) *domisi, kritiškai vertina ir pritaiko savo praktinėje veikloje ugdymo mokslo tyrimų rezultatus, gerąją praktiką ir edukacines inovacijas* ir 3) *atlieka profesinės veiklos tyrimą ir jo rezultatais remiantis tobulina savo profesinę veiklą* (žr. 2.4.3 lentelę).

2.4.3 lentelė. *Profesinės veiklos tyrimo kompetencija*

Požymiai (rodikliai) Lygmuo	Pradedantysis pedagogas (stažuotojas)	I lygmuo	II lygmuo	III lygmuo
Nuolat stiprina gebėjimą analizuoti ir tirti savo paties veiklą.	Padedamas mentoriaus stebi ir vertina ugdymo(si) procesą ir pasiektus tikslus; renka, analizuoja ir interpretuoja duomenimis grįstus įrodymus.	Analizuoja ir vertina savo profesinės veiklos rezultatus, siekdamas nustatyti kylančių sunkumų priežastis ir rasti sprendimų būdus.	Analizuoja ir vertina kitų mokytojų profesinę veiklą mokyklos ir savivaldybės (-ių) lygmeniu.	Analizuoja ir vertina kitų mokytojų profesinę veiklą regioniniu / nacionaliniu / tarptautiniu lygmenimis.

<p>Domisi, kritiškai vertina ir pritaiko savo praktinėje veikloje ugdymo mokslo tyrimų rezultatus, gerąją praktiką ir edukacines inovacijas.</p>	<p>Taiko ugdymo mokslo tyrimų rezultatus, gerąją praktiką ir edukacines inovacijas; aptaria jas su mentoriumi.</p>	<p>Taiko naujausius ugdymo mokslo tyrimų rezultatus, edukacines inovacijas savo profesinėje veikloje.</p>	<p>Sprendžia kylančias pedagogines problemas mokyklos, savivaldybės (-ių) lygmenyse, pasinaudodamas naujausiais mokslo pasiekimais, gerąją patirtimi.</p>	<p>Sprendžia kylančias pedagogines problemas, pasinaudodamas naujausiais mokslo pasiekimais, gerąją patirtimi, regioniniu / nacionaliniu / tarptautiniu lygmenimis.</p>
<p>Atlieka profesinės veiklos tyrimą ir jo rezultatais remiantis tobulina savo profesinę veiklą.</p>	<p>Padedamas mentoriaus parenka tyrimo metodiką, atlieka tyrimą ir jo rezultatus pristato mokyklos bendruomenei.</p>	<p>Atlieka profesinės veiklos tyrimą: pasirenka ir taiko profesinės veiklos tyrimo metodus, atsižvelgdamas į problemos ar situacijos pobūdį, ir juos taikyti.</p>	<p>Inicijuoja, vykdo profesinės veiklos, mokyklos bendruomenės ir (ar) savivaldybės (-ių) mokyklų bendruomenių tyrimus, siekdamas efektyvinti ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procesą.</p>	<p>Inicijuoja ir įgyvendina kompleksinius pedagoginės praktikos tyrimus, siekdamas pateikti mokslinius ugdymo proceso vertinimo ir problemų sprendimo būdus, gerinti ugdymo praktiką ir įgyvendinti ugdymo proceso inovacijas regioniniu ir (ar) nacionaliniu / tarptautiniu lygmenimis.</p>

Mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, siekdamas *nuolat stiprinti savo gebėjimą analizuoti ir tirti savo paties profesinę veiklą*, pradedančio pedagogo (stažuotojo) lygmenyje padedamas mentoriaus stebi ir vertina savo profesinę veiklą (mokinių ugdymo ir ugdymosi procesą ir pasiektus tikslus), renka, analizuoja ir interpretuoja duomenimis grįstus įrodymus. I lygmenyje pedagogas jau geba savarankiškai analizuoti ir vertinti savo profesinės veiklos rezultatus, diagnozuoja kylančių sunkumų priežastis ir randa tinkamus jų sprendimo būdus. II ir III lygmenyse mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų gebėjimai reiškiasi ne tik mokykloje, bet atitinkamai ir savivaldybės (II lygmuo) ar nacionaliniu, tarptautiniu mastu (III lygmenyje).

Profesinės veiklos tyrimo kompetencija taip pat skleidžiasi gebėjimu *domėtis, kritiškai vertinti ir pritaikyti savo praktinėje veikloje ugdymo mokslo tyrimų rezultatus, gerąją praktiką ir edukacines inovacijas*. Pradedančio pedagogo (stažuotojo) lygmenyje mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas

(išskyrus psichologus) tai atlieka su mentoriaus pagalba, I lygmenyje – jis, žinodamas naujausius ugdymo mokslo tyrimų rezultatus ir edukacines inovacijas bei kritiškai jas įvertinęs, savarankiškai taiko tai savo profesinėje veikloje. II ir III lygmenyse šis gebėjimas reiškiasi atitinkamai savivaldybės / nacionaliniu / tarptautiniu mastu.

Gebėjimas *atlikti profesinės veiklos tyrimą ir jo rezultatais remiantis tobulinti savo profesinę veiklą* yra trečiasis šios kompetencijos gebėjimas. Jo raiška susijusi su mokytojo savarankiškumu ir mokyklos ar platesniu veiklos lauku. Pradedančio pedagogo (stažuotojo) lygmenyje mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas (išskyrus psichologus), padedamas mentoriaus, geba parengti tyrimo metodiką, atlikti tyrimą ir gautus rezultatus pristatyti mokyklos bendruomenei. I lygmenyje pedagogas jau savarankiškai atlieka profesinės veiklos tyrimą, t. y. pasirenka ir taiko profesinės veiklos tyrimo metodus, atsižvelgdamas į problemos ar situacijos pobūdį. Taip pat šiame lygmenyje mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas geba inicijuoti ir vykdyti profesinės veiklos ir mokyklos bendruomenės tyrimus. II ir III lygmenyse profesinės veiklos tyrimo gebėjimai reiškiasi kompleksiniais pedagoginės praktikos tyrimais, kuriais siekiama efektyvinti ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procesą savivaldybės (-ių) (II lygmuo), nacionaliniu arba tarptautiniu mastu (III lygmuo).

Kolegialaus mokymosi kompetencija reiškiasi dviem požymiais: *mokytojas 1) bendrauja ir bendradarbiauja, tobulindamas profesinę veiklą mokyklos komandoje ir (ar) profesinėse bendruomenėse, 2) taiko kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas, siekdamas savo profesinio tobulėjimo* (žr. 2.4.4 lentelę).

2.4.4 lentelė. *Kolegialaus mokymosi kompetencija*

Požymiai (rodikliai) Lygmuo	Pradedantysis pedagogas (stažuotojas)	I lygmuo	II lygmuo	III lygmuo
Bendrauja ir bendradarbiauja, tobulindamas profesinę veiklą mokyklos komandoje ir (ar) profesinėse bendruomenėse.	Bendrauja ir bendradarbiauja su savo mentoriumi, metodinės grupės nariais, mokyklos vadovais, tobulindamas savo profesinę veiklą.	Bendrauja ir bendradarbiauja mokyklos grupėse (metodinės grupės / problemų sprendimo / pokyčių valdymo), tobulindamas savo profesinę veiklą.	Bendrauja ir bendradarbiauja kitų savivaldybės (-ių) mokyklų komandose tobulindamas profesinę veiklą.	Inicijuoja bendravimo ir bendradarbiavimo veiklas tobulinant tiek savo, tiek ir kolegų profesinę veiklą, jomis dalijasi nacionaliniu / tarptautiniu lygmenimis.

Taiko kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas, siekdamas savo profesinio tobulėjimo.	Priima mentoriaus teikiamą pagalbą rinkdamasis tinkamas kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas, siekdamas savo profesinio tobulėjimo.	Savarankiškai pasirenka tinkamas kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas, siekdamas savo profesinio tobulėjimo.	Inicijuoja ir taiko įvairias kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas mokyklos ir savivaldybės (-ių) lygmenimis. Mentorauja mažesnę pedagoginę patirtį turintiems kolegoms.	Inicijuoja ir taiko įvairias kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas nacionaliniu / tarptautiniu lygmenimis.
---	--	---	---	---

Bendravimo ir bendradarbiavimo, siekiant savo profesinės veiklos tobulinimo, gebėjimas pradedančio pedagogo (stažuotojo) lygmenyje reiškiasi bendravimu ir bendradarbiavimu su savo mentoriumi, taip pat su dalyko metodinės grupės nariais ir mokyklos vadovais. I lygmenyje pedagogas bendrauja ir bendradarbiauja įvairiose mokyklos grupėse, o kituose dviejuose lygmenyse šis gebėjimas skleidžiasi jau už mokyklos ribų. II lygmenyje pedagogo bendravimo ir bendradarbiavimo gebėjimų raiška matyti mokyklos ir savivaldybės mastu, o III lygmenyje – nacionaliniu / tarptautiniu mastu, kur pedagogas inicijuoja įvairias veiklas, siekdamas tobulinti ne tik savo, bet ir kolegų profesinę veiklą.

Gebėjimas *taikyti kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas, siekiant savo profesinio tobulėjimo*, taip pat yra labai svarbus kolegialaus mokymosi komponentas. Jo raiška pradedančio pedagogo (stažuotojo) lygmenyje matyti tuo, kad mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas priima mentoriaus teikiamą pagalbą, rinkdamasis tinkamas kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas. I lygmenyje mokytojas savarankiškai pasirenka tinkamas kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas (pamokos studiją, kolegų konsultavimą, profesines bendruomenes), o II lygmenyje – inicijuoja ir taiko įvairias kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas mokyklos ar savivaldybės mastu, gali mentoriauti mažesnę pedagoginę patirtį turintiems kolegoms. III lygmenyje – pedagogas ne tik taiko, bet ir inicijuoja įvairias kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas nacionaliniu ir (ar) tarptautiniu lygmenimis.

2.5. Perėjimas iš I į II ir iš II į III lygmenis

Pradedantieji pedagogai (stažuotojai) į I lygmenį pereina po dviejų metų, atlikę pedagoginę stažuotę ir įgyvendinę individualų stažuotės planą. Perėjimas iš I į II ir iš II į III lygmenis įvyksta į(si)vertinus turimas kompetencijas ir jų atitiktį siekiamam lygmeniui, tačiau ne anksčiau nei po trijų metų pedagoginės veiklos patirties konkrečiame lygmenyje.

Kiekvienas pedagogas, atlikdamas savo kasdienes profesines veiklas I ar II lygmens kompetencijų ribose, tuo pačiu gali įsivertinti, kada jo veikla peržengia turimų kompetencijų ribas ir galima pretenduoti į aukštesnį lygmenį. Pagrindiniai požymiai yra šie:

- veiklos pobūdžio pasikeitimas, atsiradus naujiems nekasdieniams vaidmenims;
- prisiimtų ir (ar) deleguotų naujų atsakomybių prisiėmimas;
- profesinės pedagoginės veiklos, išeinančios iš už klasės / švietimo įstaigos, plėtra.

Naujais vaidmenimis laikomi tie, kurie peržengia įprastas mokytojo, ugdytojo, pedagoginės pagalbos specialisto profesinių veiklų su mokiniais, ugdytiniais, atskiromis jų grupėmis ir profesine bendruomene ribas. Su naujais vaidmenimis atsiranda ir naujos atsakomybės, kurios siejamos su profesinės pagalbos teikimu kolegoms platesnėje nei švietimo / ugdymo įstaigos erdvėje – regiono ar visos šalies.

Šių požymių raiška atskirose kompetencijų srityse ir konkretūs pavyzdžiai pateikiami 2.5.1 – 2.5.6 lentelėse. Tačiau turime pastebėti, kad tai tik iliustracinio pobūdžio pavyzdžiai, todėl jie neturėtų būti traktuojami, kaip vienintelis pavyzdinis ar baigtinis požymių sąrašas, kuriuo visi be išimties turi vadovautis. Priklausomai nuo švietimo įstaigos pobūdžio, kultūros, pedagogų darbo specifikos, aplinkos gali rasti kur kas įvairesnių vaidmenų, platesnio pobūdžio atsakomybių.

Pedagogas, įsivertinęs turimas kompetencijas ir siekdamas II lygmens, turi surinkti ne mažiau kaip po tris skirtingo pobūdžio įrodymus iš kiekvienos kompetencijų srities, kurie liudytų apie:

- aukštą profesionalumą veikiant savarankiškai ir kolegialiai ugdymo institucijoje;
- gebėjimą veikti savarankiškai ir kolegialiai savivaldybės mastu;
- gebėjimą prisiimti naujus, profesinės veiklos ribas išplečiančius vaidmenis bei atsakomybes (pvz.: konsultanto, mentoriaus), siekiant savo paties ir kolegų profesinio tobulėjimo.

Pereiti iš I į II kompetencijų lygmenį pedagogas gali ne anksčiau kaip po trijų pedagoginės veiklos metų ir turėti ne mažesnę nei bakalauro laipsnį bei turėti ambicijų siekti dalyko ar ugdymo mokslų magistro laipsnio. Pereiti iš II į III kompetencijų lygmenį pedagogas gali ne anksčiau kaip po trijų pedagoginės veiklos metų ir turėti ugdymo mokslų magistro laipsnį.

2.5.1 lentelė. *Profesinės ugdymo veiklos srities kompetencijos: perėjimo į II lygmenį rodikliai ir II lygmens pedagogų vaidmenys*

SUBKOMPETENCIJA / VERTINAMASIS KRITERIJUS	Reikalavimai perėjimui iš I į II lygmenį / rodikliai	Vaidmenys ir atsakomybės: paaiškinimai / pavyzdžiai
2.1.UGDYTINIŲ SKIRTYBIŲ IR GALIMYBIŲ PAŽINIMAS Atpažįsta ugdytinių skirtybes, pasitelkdamas žinias apie fizinę,	Pretenduojama į II lygmenį, kuomet pedagogas:	KONSULTANTAS: konsultuoja kitus ugdytinių skirtybių ir galimybių pažinimo klausimais.

<p>emocinę, socialinę, intelektualinę ir kalbos ugdytinių raidą.</p> <p>Taiko įvairias ugdymo / mokymo strategijas, atsižvelgdamas į skirtingus ugdytinių poreikius.</p> <p>Identifikuoja galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai.</p>	<p>nuolat atnaujina ir taiko žinias apie ugdytinių pažinimo priemones ir metodus;</p> <p>atsižvelgia į individualius raidos ypatumus, diferencijuoja, individualizuoja ir suasmenina mokymą / švietimo pagalbą;</p> <p>savarankiškai identifikuoja galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai;</p> <p>dalijasi savo patirtimi šioje srityje su kolegomis savoje ir/ar kitose švietimo įstaigose (savivaldybės mastu)</p>	<p>MENTORIUS: padeda pradedantiesiems pedagogams:</p> <p>pažinti ugdytinius, individualizuoti, diferencijuoti, suasmeninti ugdymo turinį;</p> <p>parinkti tinkamas strategijas ir metodus.</p> <p>PROJEKTŲ / PROGRAMŲ VADOVAS: vadovauja su šia kompetencijos sritimi susijusiai veiklai.</p> <p>METODINIŲ / problemos sprendimo GRUPIŲ VEIKLOS KOORDINATORIUS.</p>
<p>Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo. Pastebėtina, kad profesijos mokytojams, dirbantiems su vaikais ir suaugusiais asmenimis, būtina pateikti kompetencijos įrodymus, dirbant su abejomis ugdytinių tikslinėmis grupėmis. Dirbantieji tik su suaugusiais, pateikia tik su jų mokymu susijusius kompetencijos įrodymus.</p> <p>Išskirtis: ši kompetencija yra pamatinė, pagrindinė švietimo pagalbos specialistams (išskyrus psichologus), dirbantiems Pedagoginėse psichologinėse tarnybose. Tad šios kompetencijos įrodymai turėtų dominuoti įsivertinimo ir vertinimo procese.</p>		
<p>2.2. UGDYMO(SI) APLINKOS (PLANAVIMO, ĮGYVENDINIMO IR TOBULINIMO)</p> <p>Kuria ir palaiko palankią ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką (fizinę, socialinę, emocinę, atvira, saugi, stimuliuojanti, dinamiška, ir funkcionali ir kt.).</p> <p>Kuria inovacijomis grįstą ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką, pasitelkdamas įvairias priemones ir technologijas.</p>	<p>Pretenduojama į II lygmenį, kuomet pedagogas savarankiškai ir tikslingai:</p> <p>apgalvoja, kuria ir palaiko palankią, bendradarbiavimu grįstą, ugdymosi aplinką, visiems ir kiekvienam viso ugdymo proceso ir (ar) švietimo pagalbos teikimo metu;</p> <p>prognozuoja galimus ugdymo aplinkos pokyčius, lanksčiai į juos reaguoja, teikia siūlymus dėl ugdymo aplinkos tobulinimo;</p> <p>numato ir taiko tikslingus ir prasmingus klasės / grupės valdymo būdus bei priemones siekiant įtraukties ir produktyvaus darbo; poreikiui esant juos koreguoja ugdymo proceso eigoje;</p>	<p>KONSULTANTAS: konsultuoja kitus ugdymo(si) aplinkos (planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo) klausimais.</p> <p>MENTORIUS padeda pradedantiesiems pedagogams kurti ir palaikyti palankią ugdymosi aplinką.</p> <p>PROJEKTŲ / PROGRAMŲ VADOVAS: vadovauja su šia kompetencijos sritimi susijusiai veiklai.</p> <p>METODINIŲ / problemos sprendimo GRUPIŲ VEIKLOS KOORDINATORIUS.</p>

	dalijasi savo patirtimi šioje srityje su kolegomis savoje ir/ar kitose švietimo įstaigose (savivaldybės mastu).	
<p>Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo.</p>		
<p>2.3. UGDYMO PROCESO MODELIAVIMAS IR REALIZAVIMAS</p> <p>Rengia ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos programas / modulius / planus.</p> <p>Organizuoja ir valdo ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos procesą.</p> <p>Teikia pagalbą ugdytiniams, atsižvelgdamas į individualius poreikius ir mokymosi ypatumus bei užtikrina įtrauktį.</p> <p>Geba valdyti klasę / grupę (laiko planavimas, pamokos ar kitos veiklos eigos modeliavimas, tikslinga, metodiškai pagrįsta pamokos ar kitos veiklos eiga, savalaikis trikdžių sprendimas ir pan.).</p> <p>Numato ir kūrybiškai panaudoja metodinius išteklius, įrangą, svarbiems ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos tikslams pasiekti.</p>	<p>Pretenduojama į II lygmenį, kuomet pedagogas savarankiškai ir tikslingai:</p> <p>rengia ugdymo / ar švietimo pagalbos programas / modulius / planus;</p> <p>kuria mokymo ir mokymosi situacijas, atsižvelgdamas į dalyko programos ir (ar) švietimo pagalbos turinio logiką, mokinių jau turimus gebėjimus, žinias ir jų išankstines nuostatas;</p> <p>renkasi ir pritaiko pažangiausias, moksliniais tyrimais grįstas, ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos strategijas atsižvelgdamas į ugdomų kompetencijų pobūdį, užduoties sudėtingumą, turimą laiką ir mokinių pasiekimų lygį;</p> <p>teikia ugdytiniams individualizuotą pagalbą;</p> <p>parenka ir taiko efektyvias klases / grupės valdymo strategijas;</p> <p>naudoja ir (ar) kuria metodines priemones, įrangą, išteklius, būtinus ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos procese;</p> <p>dalijasi savo patirtimi šioje srityje su kolegomis savoje ir/ar kitose švietimo įstaigose (savivaldybės mastu).</p>	<p>KONSULTANTAS: konsultuoja kitus ugdymo proceso modeliavimo ir realizavimo klausimais.</p> <p>MENTORIUS padeda pradedantiesiems pedagogams:</p> <p>rengti ugdymo/mokymo ir (ar) švietimo pagalbos programas / modulius / planus; valdyti ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos procesą;</p> <p>teikti pagalbą ugdytiniams;</p> <p>planuoti laiką, modeliuoti pamokos ar kitos veiklos eigą;</p> <p>pataria, kaip tikslingai ir kūrybiškai naudotis metodiniais ištekliais.</p> <p>PROJEKTŲ / PROGRAMŲ VADOVAS: vadovauja su šia kompetencijos sritimi susijusiai veiklai.</p> <p>METODINIŲ / problemos sprendimo GRUPIŲ VEIKLOS KOORDINATORIUS.</p>
<p>Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo.</p> <p>Išskirtis: šios kompetencijos įrodymai nėra būtini švietimo pagalbos specialistams (išskyrus psichologus), dirbantiems Pedagoginėse psichologinėse tarnybose.</p>		

<p>2.4. UGDYMO PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS</p> <p>Taiko mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo metodiką (įvairių vertinimo tipų, metodų tikslingas pasirinkimas, jų pritaikymas individualiems mokinių poreikiams; efektyvus, skirtingų tipų grįžtamojo ryšio organizavimas ir užtikrinimas).</p> <p>Kuria ir taiko pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą (dalykinis lygmuo, integralus institucinis ir pan.).</p> <p>Kuria ir palaiko vertinimo ugdant kultūrą mokykloje (ir mokinių įsivertinimo ir reflektavimo kultūros puoselėjimas).</p>	<p>Pretenduojama į II lygmenį, kuomet pedagogas savarankiškai ir tikslingai:</p> <p>taiko pažangos ir pasiekimų vertinimo metodus, atitinkančius ugdymo(si) ir (ar) švietimo pagalbos tikslus;</p> <p>tobulina pažangos ir pasiekimų vertinimo strategijas;</p> <p>teikia konstruktyvų grįžtamąjį ryšį taikydamas adekvačias grįžtamojo ryšio formas ir metodus;</p> <p>kuria ir taiko (palaiko) ugdytinių pažangos ir pasiekimų sistemą profesinės veiklos lygmeniu, atsižvelgdamas į individualius vaiko poreikius;</p> <p>dalyvauja kuriant pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą ugdymo institucijoje, parenka bei organizuoja įsivertinimo ir refleksijos metodų taikymą;</p> <p>įtraukia ugdytinius į ugdymo proceso, pasiekimų įsivertinimą ir pažangos stebėjimą pamokoje ar kitoje veikloje;</p> <p>skatina ugdytinius apmąstyti ugdymosi rezultatus numatant tolimesnius žingsnius, teikia pagalbą jų įgyvendinimui;</p> <p>kuria ir tobulina vertinimo ugdant kultūrą mokykloje;</p> <p>dalijasi savo patirtimi šioje srityje su kolegomis savoje ir/ar kitose švietimo įstaigose (savivaldybės mastu).</p>	<p>KONSULTANTAS: konsultuoja kitus ugdymo pažangos ir pasiekimų vertinimo klausimais.</p> <p>MENTORIUS padeda pradedantiesiems pedagogams:</p> <p>taikyti pažangos ir pasiekimų vertinimo metodus;</p> <p>tobulinti pažangos ir pasiekimų vertinimo strategijas;</p> <p>teikti konstruktyvų grįžtamąjį ryšį taikant adekvačias grįžtamojo ryšio formas ir metodus;</p> <p>kurti pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą, tikslingai ir apgalvotai taikyti įsivertinimo ir refleksijos metodus;</p> <p>įtraukti ugdytinius į ugdymo proceso, pasiekimų įsivertinimą ir pažangos stebėjimą pamokoje ar kitoje veikloje;</p> <p>mokyti ugdytinius apmąstyti ugdymosi rezultatus numatant tolimesnius žingsnius;</p> <p>prisidėti prie vertinimo ugdant kultūros mokykloje kūrimo ir tobulinimo.</p> <p>PROJEKTŲ / PROGRAMŲ VADOVAS: vadovauja su šia kompetencijos sritimi susijusiai veiklai.</p> <p>METODINIŲ / problemos sprendimo GRUPIŲ VEIKLOS KOORDINATORIUS.</p>
<p>Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo.</p> <p>Išskirtys:</p>		

- Šios kompetencijos įrodymai nėra būtini švietimo pagalbos specialistams (išskyrus psichologus), dirbantiems Pedagoginėse psichologinėse tarnybose.
- Akademinės pažangos įrodymai nėra būtini socialiniams pedagogams; logopedams pažangos įrodymai taikytini tik kalbinės veiklos srityse.

2.5.2 lentelė. *Profesinės bendruomenės veiklos srities kompetencijos: perėjimo iš I į II lygmenį rodikliai ir II lygmens pedagogų vaidmenys*

SUBKOMPETENCIJA/ VERTINAMASIS KRITERIJUS	Reikalavimai perėjimui iš I į II lygmenį / rodikliai	Vaidmenys ir atsakomybės: paaiškinimai / pavyzdžiai
<p>3.2. BENDRADARBIAVIMAS SU ŠEIMA IR GLOBĖJAIS</p> <p>Bendraudamas ir bendradarbiaudamas su tėvais / globėjais taiko skirtingus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus bei formas, skatindamas mokinių mokymosi pažangą ir gerovę.</p> <p>Įtraukia tėvus į mokyklos tobulinimo veiklas (projektus, pamokas ar kitas veiklas) pagal savo veiklos sritį.</p>	<p>Pretenduojama į II lygmenį, kuomet pedagogas profesionaliai:</p> <p>bendrauja ir bendradarbiauja su tėvais/globėjais, taiko skirtingus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus;</p> <p>įtraukia tėvus / globėjus į mokyklos tobulinimo veiklas.</p>	<p>KONSULTANTAS: konsultuoja kitus bendravimo ir bendradarbiavimo su tėvais/globėjais klausimais.</p> <p>MENTORIUS: padeda pradedantiesiems pedagogams bendrauti ir bendradarbiauti su tėvais / globėjais, parinkti skirtingus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus.</p> <p>PROJEKTŲ / PROGRAMŲ VADOVAS: vadovauja su šia kompetencijos sritimi susijusiai veiklai.</p> <p>METODINIŲ / problemos sprendimo GRUPIŲ VEIKLOS KOORDINATORIUS.</p>
<p>Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus).</p> <p>Išskirtis: šios kompetencijos įrodymai nėra būtini profesijos mokytojams ir švietimo pagalbos specialistams (išskyrus psichologus), dirbantiems Pedagoginėse psichologinėse tarnybose.</p>		
<p>3.3. DARBAS KOMANDOJE IR SOCIALINĖS PARTNERYSTĖS PLĖTOJIMAS</p> <p>Dalyvauja profesinio bendradarbiavimo veiklose ir teikia pagalbą kolegoms profesinės veiklos klausimais.</p> <p>Plėtoja socialinės partnerystės tinklus.</p>	<p>Pretenduojama į II lygmenį, kuomet pedagogas tikslingai ir atsakingai:</p> <p>įsitraukia į profesinio bendradarbiavimo veiklas, teikia pagalbą kolegoms profesinės veiklos klausimais;</p> <p>plėtoja socialinės partnerystės tinklus.</p>	<p>KONSULTANTAS: konsultuoja kitus darbo komandoje ir socialinės partnerystės klausimais.</p> <p>MENTORIUS: padeda pradedantiesiems pedagogams įsijungti į profesinius tinklus, socialinės partnerystės veiklas.</p>

		<p>PROJEKTŲ / PROGRAMŲ VADOVAS: vadovauja su šia kompetencijos sritimi susijusiai veiklai.</p> <p>METODINIŲ / problemos sprendimo GRUPIŲ VEIKLOS KOORDINATORIUS.</p>
<p>Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo.</p>		

2.5.3 lentelė. Profesinio augimo srities kompetencijos: perėjimo iš I į II lygmenį rodikliai ir II lygmens pedagogų vaidmenys

SUBKOMPETENCIJA / VERTINAMASIS KRITERIJUS	Reikalavimai perėjimui iš I į II lygmenį / rodikliai	Vaidmenys ir atsakomybės: paaikškinimai / pavyzdžiai
<p>4.1. PROFESINĖS VEIKLOS VERTINIMAS IR TOBULINIMAS</p> <p>Reflektuoja savo profesinę veiklą ir savirefleksiją taiko kompetencijoms įsivertinti, stipriesiems bei tobulintiniems profesinės veiklos aspektams išskirti.</p> <p>Profesinės veiklos įsivertinimą susieja su sistemingu, nuolatiniu mokymusi ir tikslingai planuoja profesinio tobulėjimo kryptį ir priemones.</p> <p>Nuosekliai ir sistemingai tobulina savo profesinės veiklos gebėjimus.</p>	<p>Pretenduojama į II lygmenį, kuomet pedagogas nuosekliai ir tikslingai:</p> <p>reflektuoja profesinę veiklą, savirefleksiją taiko kompetencijų įsivertinimui ir tobulinimui;</p> <p>planuoja tobulinimosi veiklas ir priemones, siedamas jas su įsivertinimo rezultatais.</p>	<p>KONSULTANTAS: konsultuoja kitus profesinės veiklos vertinimo ir tobulinimo klausimais.</p> <p>MENTORIUS: padeda pradedantiesiems pedagogams įsivertinti, reflektuoti profesinę veiklą ir planuoti jos tobulinimą.</p> <p>PROJEKTŲ / PROGRAMŲ VADOVAS: vadovauja su šia kompetencijos sritimi susijusiai veiklai.</p> <p>METODINIŲ / problemos sprendimo GRUPIŲ VEIKLOS KOORDINATORIUS.</p>
<p>Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo.</p>		
<p>4.2. PROFESINĖS VEIKLOS TYRIMAS</p> <p>Nuolat stiprina gebėjimą analizuoti ir tirti savo paties veiklą.</p> <p>Domisi, kritiškai vertina ir pritaiko savo praktinėje veikloje ugdymo mokslo tyrimų</p>	<p>Pretenduojama į II lygmenį, kuomet pedagogas nuosekliai ir tikslingai:</p> <p>stiprina savo veiklos tyrimo analizės ir gebėjimus;</p> <p>domisi, kritiškai vertina ir savo veikloje taiko ugdymo mokslo tyrimų rezultatus,</p>	<p>KONSULTANTAS: konsultuoja kitus profesinės veiklos tyrimo klausimais.</p> <p>MENTORIUS: padeda pradedantiesiems pedagogams stiprinti ir tobulinti profesinės veiklos tyrimo kompetencijas.</p>

<p>rezultatus, gerąją praktiką ir edukacines inovacijas.</p> <p>Atlieka profesinės veiklos tyrimą ir jo rezultatais remiantis tobulina savo profesinę veiklą.</p>	<p>gerąją praktiką ir edukacines inovacijas;</p> <p>atlieka profesinės veiklos tyrimus ir jais remiantis tobulina savo profesinę veiklą.</p>	<p>PROJEKTŲ / PROGRAMŲ VADOVAS: vadovauja su šia kompetencijos sritimi susijusiai veiklai.</p> <p>METODINIŲ / problemos sprendimo GRUPIŲ VEIKLOS KOORDINATORIUS.</p>
<p>Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo.</p>		
<p>4.3. KOLEGIALUS MOKYMASIS</p> <p>Bendrauja ir bendradarbiauja tobulindamas profesinę veiklą mokyklos komandoje ir (ar) profesinėse bendruomenėse.</p> <p>Taiko kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas (pamokos studiją, kolegų konsultavimą, profesines bendruomenes), siekdamas savo profesinio tobulėjimo.</p>	<p>Pretenduojama į II lygmenį, kuomet pedagogas profesionaliai:</p> <p>bendrauja ir bendradarbiauja su kolegomis siekdamas tobulinti profesinę veiklą;</p> <p>taiko kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas.</p>	<p>KONSULTANTAS: konsultuoja kitus kolegialaus mokymosi klausimais.</p> <p>MENTORIUS: padeda pradedantiesiems pedagogams bendradarbiauti ir taikyti kolegialaus mokymosi formas siekiant profesinės veiklos tobulinimo.</p> <p>PROJEKTŲ / PROGRAMŲ VADOVAS: vadovauja su šia kompetencijos sritimi susijusiai veiklai.</p> <p>METODINIŲ / problemos sprendimo GRUPIŲ VEIKLOS KOORDINATORIUS.</p>
<p>Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo.</p>		

Pedagogas, įsivertinęs savo turimas kompetencijas ir **siekdamas III lygmens** turi surinkti ne mažiau kaip po tris skirtingo pobūdžio įrodymus iš kiekvienos kompetencijų srities, kurie liudytų apie:

- aukštą profesionalumą veikiant savarankiškai ir kolegialiai ugdymo institucijoje, regioniniu ir nacionaliniu mastu;
- gebėjimą kurti, tyrinėti, veikti plačiau prisiimant naujus, profesinės veiklos ribas išplečiančius, vaidmenis bei atsakomybes (pvz.: konsultanto, eksperto ir pan.) ir siekiant sisteminių pokyčių.

Pereiti iš II į III kompetencijų lygmenį pedagogas gali ne anksčiau kaip po trijų metų profesinės veiklos patirties, atitinkančios II lygmens kompetencijas, ir ne mažesnę nei ugdymo mokslų magistro laipsnį.

2.5.4. lentelė. *Profesinės ugdymo veiklos srities kompetencijos: perėjimo į III lygmenį rodikliai ir III lygmens pedagogų vaidmenys*

SUBKOMPETENCIJA/ VERTINAMASIS KRITERIJUS	Reikalavimai perėjimui iš II į III lygmenį / rodikliai	Vaidmenys ir atsakomybės: paaiškinimai / pavyzdžiai
<p>2.1.UGDYTINIŲ SKIRTYBIŲ IR GALIMYBIŲ PAŽINIMAS</p> <p>Atpažįsta ugdytinių skirtybes, pasitelkdamas žinias apie fizinę, emocinę, socialinę, intelektualinę ir kalbos ugdytinių raidą.</p> <p>Taiko įvairias ugdymo / mokymo strategijas, atsižvelgdamas į skirtingus ugdytinių poreikius.</p> <p>Identifikuoja galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai.</p>	<p>Pretenduojama į III lygmenį, kuomet:</p> <p>nuolat konsultuoja ir moko kolegas už švietimo įstaigos ribų ugdytinių skirtybių bei galimybių pažinimo klausimais, dalijasi (regioniniu, nacionaliniu mastu) patirtimi ir žiniomis, padeda kitiems individualizuoti, diferencijuoti ir personalizuoti ugdymo turinį;</p> <p>turi sukūręs/adaptavęs / patobulinęs naujas ugdytinių pažinimo priemones ar metodus;</p> <p>yra vertinęs kitų sukurtas ugdytinių pažinimo priemones ar metodus priemones;</p> <p>turi tyrinėjimo (daugiau nei mokyklinio lygmens), patirties;</p> <p>turi dalyvavimo strateginės reikšmės projektuose ir programose patirties (nacionalinių ir tarptautinių).</p>	<p>LEKTORIUS: yra paklašus, kviečiamas turi parengęs autorinę mokymų programą, mokymų medžiagą.</p> <p>KONSULTANTAS: konsultuoja kitus priemonių naudojimo klausimais. Jo sukurtomis priemonėmis naudojasi kolegos, jos yra paviešintos ir laisvai prieinamos, žinomos.</p> <p>EKSPERTAS, RECENZENTAS: vertinęs kitų sukurtas priemones.</p> <p>TYRĖJAS: tyrimų komandos narys.</p> <p>KOORDINATORIUS: projektų ir programų koordinatorius / vadovas.</p>
<p>Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo. Pastebėtina, kad profesijos mokytojams, dirbantiems su vaikais ir suaugusiais asmenimis, būtina pateikti kompetencijos įrodymus dirbant su abejomis ugdytinių tikslinėmis grupėmis. Dirbantieji tik su suaugusiais, pateikia tik su jų mokymu susijusius kompetencijos įrodymus.</p> <p>Išskirtis: ši kompetencija yra pamatinė, pagrindinė švietimo pagalbos specialistams (išskyrus psichologus), dirbantiems Pedagoginėse psichologinėse tarnybose. Tad šios kompetencijos įrodymai turėtų dominuoti įsivertinimo ir vertinimo procese.</p>		
<p>2.2. UGDYMO(SI) APLINKOS (PLANAVIMO, ĮGYVENDINIMO IR TOBULINIMO)</p> <p>Kuria ir palaiko palankią ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką (fizinė, socialinė, emocinė, atvira, saugi,</p>	<p>Pretenduojama į III lygmenį, kuomet:</p> <p>nuolat konsultuoja ir moko kolegas už švietimo įstaigos ribų ugdymo(si) aplinkos planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo klausimais, dalijasi patirtimi ir</p>	<p>LEKTORIUS: yra paklašus, kviečiamas, turi parengęs autorinę mokymų programą, mokymų medžiagą.</p> <p>KONSULTANTAS: konsultuoja kitus ugdymo</p>

<p>stimuliuojanti, dinamiška, ir funkcionali ir kt.).</p> <p>Kuria inovacijomis grįstą ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką, pasitelkdamas įvairias priemones ir technologijas.</p>	<p>žiniomis (regioniniu, nacionaliniu mastu);</p> <p>teikia rekomendacijas ugdymo aplinkų tobulinimo klausimais;</p> <p>yra vertinęs kitų sukurtas priemonės (recenzentas, ekspertas);</p> <p>turi tyrinėjimo patirties, dalyvavimo strateginės reikšmės projektuose ir programose patirties;</p> <p>turi sukūręs inovatyvių priemonių (pvz.: modeliai, metodinė medžiaga, pavyzdžiai, vaizdo įrašai ir pan.);</p> <p>teikia rekomendacijas ugdymo aplinkų tobulinimo klausimais.</p>	<p>aplinkos planavimo, tobulinimo klausimais.</p> <p>EKSPERTAS, RECENZENTAS: vertinęs kitų sukurtas priemonės.</p> <p>TYRĖJAS: tyrimų komandos narys.</p> <p>KOORDINATORIUS: projektų ir programų koordinatorius / vadovas.</p> <p>Išskirtinis vaidmuo – konsultantas / pokyčių valdymo konsultantas / ugdymo turinio ir procesų tobulinimo konsultantas.</p>
<p>Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo.</p>		
<p>2.3. UGDYMO PROCESO MODELIAVIMAS IR REALIZAVIMAS</p> <p>Rengia ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos programas / modulius / planus.</p> <p>Organizuoja ir valdo ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos procesą.</p> <p>Teikia pagalbą ugdytiniam, atsižvelgdamas į individualius poreikius ir mokymosi ypatumus bei užtikrina įtrauktį.</p> <p>Geba valdyti klasę / grupę (laiko planavimas, pamokos ar kitos veiklos eigos modeliavimas, tikslinga, metodiškai pagrįsta pamokos ar kitos veiklos eigos, savalaikis trikdžių sprendimas ir pan.).</p> <p>Numato ir kūrybiškai panaudoja metodinius išteklius, įrangą, svarbiems ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos tikslams pasiekti.</p>	<p>Pretenduojama į III lygmenį, kuomet:</p> <p>nuolat konsultuoja ir moko kolegas už švietimo įstaigos ribų, dalijasi (regioniniu, nacionaliniu mastu);</p> <p>teikia rekomendacijas kolegoms už švietimo įstaigos ribų ugdymo programų, modulių, planų rengimo klausimais;</p> <p>yra vertinęs kitų kurtas programas;</p> <p>turi tyrinėjimo patirties, dalyvavimo ugdymo proceso modeliavimo projektuose ir programose patirties.</p>	<p>LEKTORIUS: yra paklaustus, kviečiamas turi parengęs autorinę mokymų programą, mokymų medžiagą.</p> <p>KONSULTANTAS: konsultuoja kitus ugdymo proceso modeliavimo ir realizavimo klausimais.</p> <p>EKSPERTAS, RECENZENTAS: yra vertinęs kitų sukurtas priemonės.</p> <p>TYRĖJAS: tyrimų komandos narys.</p> <p>KOORDINATORIUS: projektų ir programų koordinatorius / vadovas.</p> <p>Išskirtinis vaidmuo – ugdymo procesų modeliavimo ir valdymo konsultantas.</p>

Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo.

Išskirtis: šios kompetencijos įrodymai nėra būtini švietimo pagalbos specialistams (išskyrus psichologus), dirbantiems Pedagoginėse psichologinėse tarnybose.

2.4. UGDYMO PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

Taiko mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo metodiką (įvairių vertinimo tipų, metodų tikslingas pasirinkimas, jų pritaikymas individualiems mokinių poreikiams; efektyvus, skirtingų tipų grįžtamojo ryšio organizavimas ir užtikrinimas).

Kuria ir taiko pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą (dalykinis lygmuo, integralus institucinis ir pan.).

Kuria ir palaiko vertinimo ugdant kultūrą mokykloje (ir mokinių įsivertinimo ir reflektavimo kultūros puoselėjimas).

Pretenduojama į III lygmenį, kuomet:

nuolat konsultuoja ir moko kolegas už švietimo įstaigos ribų, dalijasi (regioniniu, nacionaliniu mastu);

teikia rekomendacijas vertinimo klausimais, pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemos kūrimo bei diegimo klausimais, vertinimo ugdant kultūros kūrimo klausimais;

yra sukūręs / naudoja autentiškas vertinimo strategijas;

yra vertinęs kitų sukurtas vertinimo priemones, kitų sukurtas sistemas, vertinimo kultūras;

turi tyrinėjimo patirties, dalyvavimo strateginės reikšmės projektuose ir programose patirties.

LEKTORIUS: yra paklausus, kviečiamas turi parengęs autorinę mokymų programą, mokymų medžiagą.

KONSULTANTAS: konsultuoja kitus ugdymo pažangos ir pasiekimų vertinimo klausimais.

EKSPERTAS, RECENZENTAS: yra vertinęs kitų sukurtas priemones.

TYRĖJAS: tyrimų komandos narys.

KOORDINATORIUS: projektų ir programų koordinatorius / vadovas.

Išskirtinis vaidmuo – vertinimo ekspertas / konsultantas / ugdymo įstaigos vidaus vertinimo koordinatorius; stebėsenos ekspertas; vertinimo kultūros ekspertas.

Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo.

Išskirtys:

- Šios kompetencijos įrodymai nėra būtini švietimo pagalbos specialistams (išskyrus psichologus), dirbantiems Pedagoginėse psichologinėse tarnybose.
- Akademinės pažangos įrodymai nėra būtini socialiniams pedagogams; logopedams pažangos įrodymai taikytini tik kalbinės veiklos srityse.

2.5.5 lentelė. *Profesinės bendruomenės veiklos srities kompetencijos: perėjimo į III lygmenį rodikliai ir III lygmens pedagogų vaidmenys*

SUBKOMPETENCIJA/ VERTINAMASIS KRITERIJUS	Reikalavimai perėjimui iš II į III lygmenį / rodikliai	Vaidmenys ir atsakomybės: paaiškinimai / pavyzdžiai/
<p>3.2. BENDRADARBIAVIMAS SU ŠEIMA IR GLOBĖJAIS</p> <p>Bendraudamas ir bendradarbiaudamas su tėvais, taiko skirtingus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus bei formas, skatindamas mokinių mokymosi pažangą ir gerovę.</p> <p>Įtraukia tėvus į mokyklos tobulinimo veiklas (projektus, pamokas ar kitas veiklas) pagal savo veiklos sritį.</p>	<p>Pretenduojama į III lygmenį, kuomet:</p> <p>nuolat konsultuoja ir moko kolegas už švietimo įstaigos ribų, dalijasi (regioniniu, nacionaliniu mastu);</p> <p>teikia rekomendacijas šeimos įtraukimo klausimais;</p> <p>yra vertinęs tėvų įtraukimo sistemas, priemones (recenzentas, ekspertas);</p> <p>turi tyrinėjimo patirties, dalyvavimo strateginės reikšmės projektuose ir programose patirties.</p>	<p>LEKTORIUS: yra paklausus, kviečiamas turi parengęs autorinę mokymų programą, mokymų medžiagą.</p> <p>KONSULTANTAS: konsultuoja kitus tėvų įtraukimo klausimais.</p> <p>EKSPERTAS, RECENZENTAS: yra vertinęs kitų sukurtas priemonės.</p> <p>TYRĖJAS: tyrimų komandos narys.</p> <p>KOORDINATORIUS: projektų ir programų koordinatorius / vadovas.</p> <p>Išskirtinis vaidmuo – bendradarbiavimo su tėvais koordinatorius / ekspertas; ryšių su šeimomis koordinatorius.</p>
<p>Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus).</p> <p>Išskirtis: šios kompetencijos įrodymai nėra būtini profesijos mokytojams ir švietimo pagalbos specialistams (išskyrus psichologus), dirbantiems Pedagoginėse psichologinėse tarnybose.</p>		
<p>3.3.DARBAS KOMANDOJE IR SOCIALINĖS PARTNERYSTĖS PLĖTOJIMAS</p> <p>Dalyvauja profesinio bendradarbiavimo veiklose ir teikia pagalbą kolegoms profesinės veiklos klausimais.</p> <p>Plėtoja socialinės partnerystės tinklus.</p>	<p>Pretenduojama į III lygmenį, kuomet:</p> <p>nuolat konsultuoja ir moko kolegas už švietimo įstaigos ribų, dalijasi patirtimi ir žiniomis (regioniniu, nacionaliniu mastu);</p> <p>koordinuoja profesinių grupių / komandų darbą;</p> <p>turi vadovavimo / koordinavimo / socialiniams tinklams ar grupėms patirties (VVG, kitų profesinės bendruomenės grupių narys; švietimo įstaigos / savivaldos</p>	<p>LEKTORIUS: yra paklausus, kviečiamas turi parengęs autorinę mokymų programą, mokymų medžiagą.</p> <p>KONSULTANTAS: konsultuoja kitus darbo komandoje ir (ar) socialinės partnerystės plėtojimo klausimais.</p> <p>TYRĖJAS: tyrimų komandos narys.</p>

	tarybos narys; kitų formalių ir (ar) neformalių grupių narys; (pvz.: istorinės atminties išsaugojimo; regioninės kultūros, gamtosaugos ir pan.); dalyvauja nacionaliniuose, tarptautiniuose projektuose ir programose.	KOORDINATORIUS: projektų ir programų koordinatorius / vadovas. Išskirtinis vaidmuo – projektų / programų koordinatorius / vadovas / profesinių tinklų koordinatorius; socialinės partnerystės koordinatorius.
Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo.		

2.5.6 lentelė. *Profesinio augimo srities kompetencijos: perėjimo į III lygmenį rodikliai ir III lygmens pedagogų vaidmenys*

SUBKOMPETENCIJA / VERTINAMASIS KRITERIJUS	Reikalavimai perėjimui iš II į III lygmenį / rodikliai	Vaidmenys ir atsakomybės: paaikškinimai / pavyzdžiai
<p>4.1. PROFESINĖS VEIKLOS VERTINIMAS IR TOBULINIMAS</p> <p>Reflektuoja savo profesinę veiklą ir savirefleksiją taiko kompetencijoms įsivertinti, stipriesiems bei tobulintiniams profesinės veiklos aspektams išskirti.</p> <p>Profesinės veiklos įsivertinimą susieja su sistemingu, nuolatiniu mokymusi ir tikslingai planuoja profesinio tobulėjimo kryptį ir priemones.</p> <p>Nuosekliai ir sistemingai tobulina savo profesinės veiklos gebėjimus.</p>	<p>Pretenduojama į III lygmenį, kuomet:</p> <p>turi patirties analizuodamas ir vertindamas kolegų darbą / profesinį tobulėjimą daugiau nei mokyklos / švietimo įstaigos lygiu;</p> <p>dalyvauja nacionaliniuose, tarptautiniuose projektuose ir programose.</p>	<p>LEKTORIUS: yra paklausus, kviečiamas turi parengęs autorinę mokymų programą, mokymų medžiagą.</p> <p>KONSULTANTAS / EKSPERTAS: konsultuoja kitus savianalizės klausimais, yra ekspertų grupių narys.</p> <p>KOORDINATORIUS: projektų ir programų koordinatorius / vadovas.</p> <p>Išskirtinis vaidmuo – profesinio tobulėjimo konsultantas.</p>
Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo.		
<p>4.2. PROFESINĖS VEIKLOS TYRIMAS</p> <p>Nuolat stiprina gebėjimą analizuoti ir tirti savo paties veiklą.</p>	<p>Pretenduojama į III lygmenį, kuomet:</p> <p>turi tyrinėjimo patirties, tyrimų mokymo ir pristatyto patirties;</p>	<p>LEKTORIUS: yra paklausus, kviečiamas turi parengęs autorinę mokymų programą, mokymų medžiagą.</p> <p>KONSULTANTAS / EKSPERTAS: konsultuoja kitus tyrimų, edukacinių</p>

<p>Domisi, kritiškai vertina ir pritaiko savo praktinėje veikloje ugdymo mokslo tyrimų rezultatus, gerąją praktiką ir edukacines inovacijas.</p> <p>Atlieka profesinės veiklos tyrimą ir jo rezultatais remiantis tobulina savo profesinę veiklą.</p>	<p>turi konsultavimo, ekspertavimo, dalyvavimo strateginės reikšmės projektuose ir programose patirties;</p> <p>turi vadovavimo kitų profesiniam tobulėjimui patirties.</p>	<p>naujovių taikymo klausimais, yra ekspertų grupių narys.</p> <p>TYRĖJAS: atliekamų tyrimo grupių narys, tyrimų projektavimo narys.</p> <p>KOORDINATORIUS: projektų ir programų koordinatorius / vadovas.</p> <p>Išskirtinis vaidmuo – profesinės veiklos tyrimų konsultantas / koordinatorius.</p>
<p>Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo.</p>		
<p>4.3. KOLEGIALUS MOKYMASIS</p> <p>Bendrauja ir bendradarbiauja tobulindamas profesinę veiklą mokyklos komandoje ir (ar) profesinėse bendruomenėse.</p> <p>Taiko kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas (pamokos studiją, kolegų konsultavimą, profesines bendruomenes), siekdamas savo profesinio tobulėjimo.</p>	<p>Pretenduojama į III lygmenį, kuomet:</p> <p>turi tyrinėjimo patirties, dalyvavimo strateginės reikšmės projektuose ir programose patirties;</p> <p>turi vadovavimo kitų profesiniam tobulėjimui patirties.</p>	<p>LEKTORIUS: yra paklaustus, kviečiamas turi parengęs autorinę mokymų programą, mokymų medžiagą.</p> <p>KONSULTANTAS / EKSPERTAS: konsultuoja kitus kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo klausimais, yra ekspertų grupių narys, yra metodinių grupių vadovas, mentorius, supervizorius, mediatorius.</p> <p>TYRĖJAS: atliekamų tyrimo grupių narys, tyrimų projektavimo narys.</p> <p>KOORDINATORIUS: strateginio profesinio tobulinimo projektų ir programų koordinatorius / vadovas.</p> <p>Išskirtinis vaidmuo – profesinio augimo konsultantas.</p>
<p>Šios kompetencijos raiška vertinama visose tikslinėse grupėse: ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo, pradinio ugdymo, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, švietimo pagalbos (išskyrus psichologus), profesinio mokymo.</p>		

3. Pedagoگو profesijos kompetencijų vertinimo procedūros

3.1. Pedagoگو profesijos kompetencijų vertinimo sistema

Pedagoگو profesijos kompetencijų vertinimo metu naudojamas kompetencijų modelis gali būti taikomas visiems pedagoگو kvalifikaciją turintiems asmenims šiais atvejais:

- įsivertinant ir reflektuojant pedagoگو profesinę veiklą;
- nusakant reikalavimus pedagoگو profesinei veiklai;
- planuojant pedagoگو karjeros galimybes;
- vertinant pedagoگو profesines kompetencijas ir veiklos rezultatus;
- rengiant ir įgyvendinant pedagoگو kompetencijų tobulinimo programas.

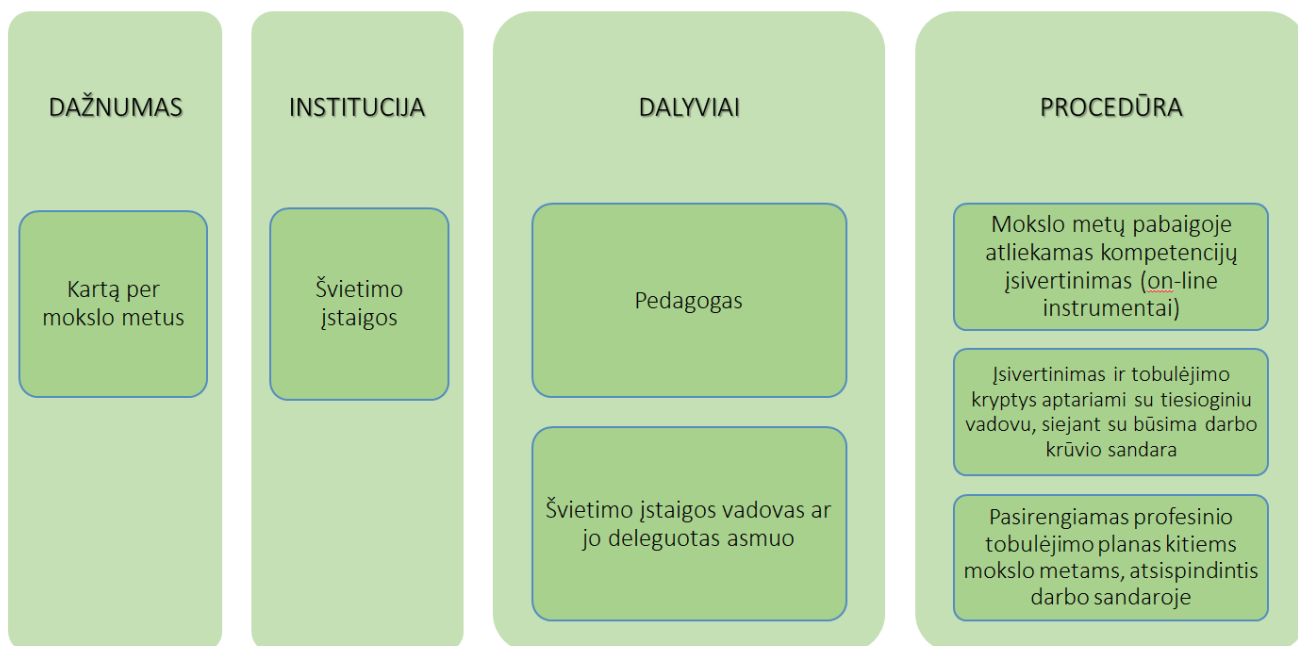
Pedagoگو profesijos kompetencijų (įsi)vertinimo procedūros esminės dalys yra šios:

- kasmetinis įsivertinimas, remiantis asmeniniu profesinio tobulėjimo planu ir sukauptais įrodymais;
- kasmetinio įsivertinimo aptarimas su darbdaviu ir atgalinio kolegialaus ryšio gavimas;
- tolimesnio tobulėjimo plano koregavimas / pasitvirtinimas / naujų užduočių ir atsakomybių prisiėmimas;
- asmeninio tobulėjimo plano įgyvendinimas.

Pedagoگو profesinis tobulėjimas planuojamas penkerių metų laikotarpiui, numatant kasmetinius uždavinius, siekiant kompetencijų tobulinimo plano įgyvendinimo. Iš kiekvienos kompetencijų srities pedagoگas nusimato bent po vieną uždavinį, kurį siekia pilnai įgyvendinti penkerių metų laikotarpyje. Profesinio tobulėjimo plano pateikimo forma priklauso nuo vidinių švietimo įstaigos susitarimų.

3.1.1. Kasmetinis pedagoگو įsivertinimas

Kasmetinis pedagoگو įsivertinimas (žr. 3.1.1 pav.) atliekamas mokslo metų eigoje, o jų pabaigoje (rekomenduojama birželio–rugpjūčio mėn.) jis pristatomas ir aptariamas su darbdaviu. Tobulintų kompetencijų ir pasiektų rezultatų įrodymai kaupiami skaitmeniniame aplanke, su kurio medžiaga darbdavys gali susipažinti iš anksto. Pedagoگas taip pat jame pateikia savo įsivertinimą.

3.1.1 pav. *Kasmetinis pedagogo (įsi)vertinimas*

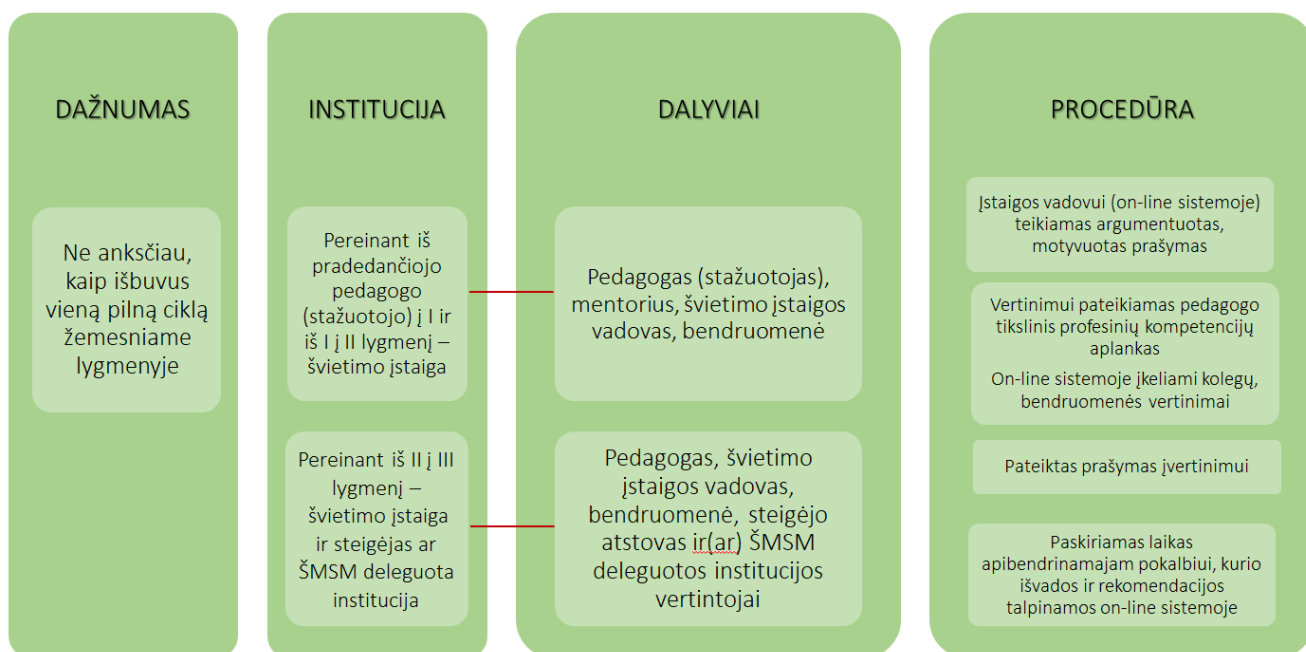
Darbdavys arba darbdavio atstovas teikia kolegialų atgalinį ryšį ir teikia rekomendacijas tolimesniam profesinio tobulėjimo planui – jo koregavimui, tobulinimui ir tolimesniam įgyvendinimui. Darbdavys taip pat siūlo pagalbą ir (ar) paramą profesinio tobulėjimo plano įgyvendinimui. Metinio pokalbio galima išdava – atnaujintas planas / priimtose naujos atsakomybės / pareigybės / naujos profesinio tobulėjimo galimybės.

Kasmetinis įsivertinimas **nėra formalizuota ir reglamentuota procedūra**. Kiekviena švietimo įstaiga gali pati nuspręsti, kokių procedūrų ir (ar) tvarkos laikysis.

3.1.2. *Įsivertinamas siekiant pereiti į aukštesnį lygmenį*

Iš pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) lygmens į I lygmenį pereinama po dviejų metų, atlikus priimtus įsipareigojimus ir įgyvendinus individualų stažuotės planą bei nacionalinę stažuotės programą (žr. 3.1.2 pav.). Perėjimą iš I į II lygmenį tvirtina švietimo įstaigos vadovas. Iš II lygmens į III pereinama sukaupus patirties ir įrodymų apie atitikimą šio lygmens kompetencijoms.

Siekiant perėjimo į III lygmenį, rašomas argumentuotas prašymas švietimo įstaigos vadovui ir jo bei savininko teikimu perduodamas LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos deleguotai institucijai.

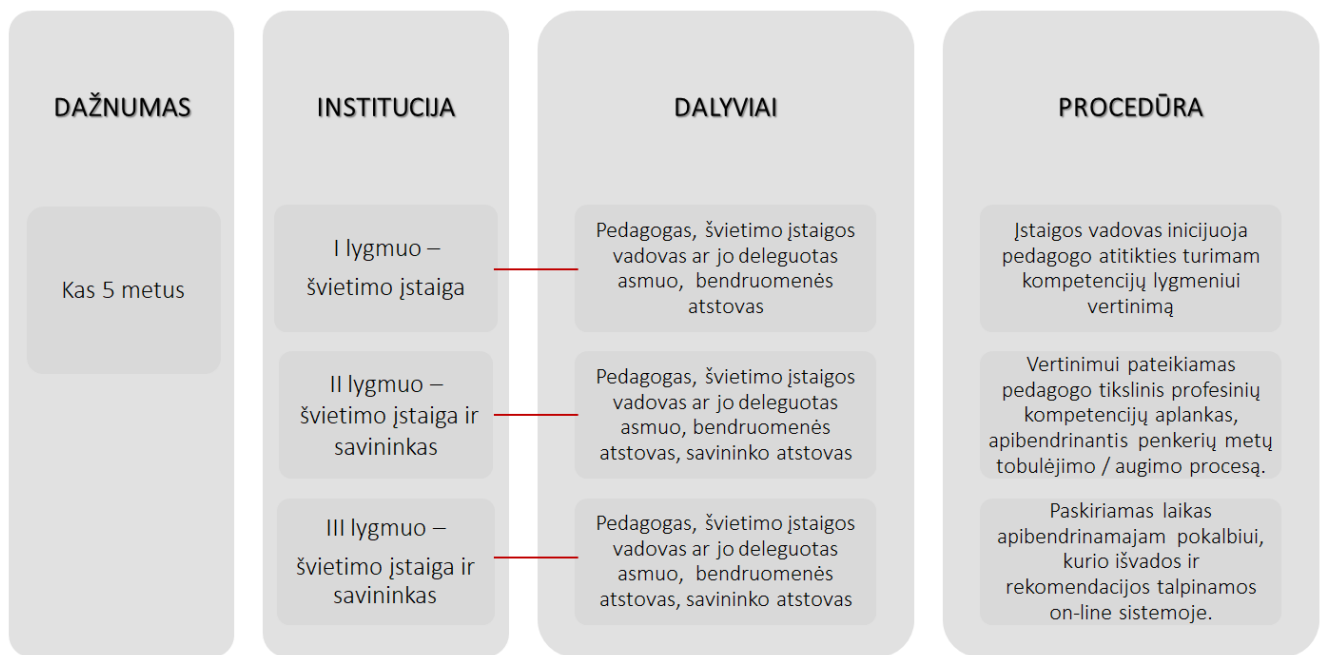
3.1.2 pav. *(Isi)vertinimas siekiant pereiti į aukštesnį lygmenį*

Prašymas su kompetencijų liudijančiais dokumentais talpinamas *on-line* sistemoje ir per nustatytą laiką jis išnagrinėjamas. Įvertinus prašymą, numatomas laikas vertinimui ir paskiriamas laikas apibendrinamajam pokalbiui. Jam įvykus, pokalbio išvados ir rekomendacijos skelbiamos toje pačioje sistemoje per sutartą laiką.

Kompetencijų atitiktį liudijantys dokumentai apima apibendrintus kasmetinius įsivertinimus, kolegialų ir bendruomeninį atgalinį ryšį, taip pat iš kompetencijų aplanko atrinktus dokumentus, liudijančius gebėjimą dirbti atitinkamame lygmenyje.

3.1.3. *(Isi)vertinimas pasitvirtinant turimą lygmenį*

I, II ir III lygmens įsivertinimas (žr. 3.1.3 pav.) atliekamas kas penkerius metus, remiantis kasmetinių įsivertinimu pagrindu – atlikus jų kritinę analizę bei parengus ataskaitą. Pedagogai, siekiantys likti tame pačiame I ir II lygmenyje, to lygmens kompetencijas pasitvirtina savo pačių švietimo įstaigoje. Pasitvirtinimo procese dalyvauja ne tik vadovas ar jo deleguoti asmenys, bet ir platesnės pedagoginės bendruomenės nariai. Su pedagogo, siekiančio turimo lygmens pasitvirtinimo, ataskaita ir ją grindžiančiais dokumentais visi gali susipažinti per sutartą / nurodytą laiką *on-line* sistemoje. Vėliau švietimo įstaigos vadovas ar jo deleguotas asmuo rengia posėdį, kurio metu vyksta pokalbis – aptarimas. Jo išvados ir rekomendacijos taip pat talpinamos *on-line* sistemoje.

3.1.3 pav. *(Isi)vertinimas pasitvirtinant turimą lygmenį*

Pedagogai, siekiantys likti III lygmenyje, šio lygmens kompetencijas pasitvirtina savo pačių švietimo įstaigoje, dalyvaujant savininko atstovams. Reikalui esant, pasitvirtinimo procedūrose gali dalyvauti ir LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos deleguotos institucijos atstovai. Vertinimui pateikiama atlikta kasmetinių įsivertinimų kritinė analizė ir ataskaita, ją grindžiantys įrodymai, sukaupti kompetencijų applanke. Su pateiktais dokumentais susipažįstama per sutartą / nurodytą laiką *on-line* sistemoje. Švietimo įstaigos vadovas ar savininko deleguotas asmuo rengia posėdį, kurio metu vyksta pokalbis – aptarimas. Jo išvados ir rekomendacijos taip pat talpinamos *on-line* sistemoje.

3.1.4. *Veiklos tyrimu grįstos ugdymo praktikos organizavimas*

Pedagoginės veiklos tyrimas (angl. „*action research*“, „*participatory research*“, „*participatory action research*“, „*praxis research*“) apibūdinamas kaip sistemingas tyrinėjimas, siekiant keisti esamą padėtį, ieškoti naujų veiklos būdų, kurie visiems ugdymo proceso dalyviams užtikrintų teigiamus pokyčius. Tai yra veikla, įgalinanti planuoti veiksmų strategiją, kuri vėliau yra įgyvendinama, sistemingai stebima, refleksyviai apmąstoma ir keičiama.

Nepriklausomai nuo srities, kurioje įgyvendinamas veiklos tyrimas, išskirtini šeši jam būdingi principai:

- veiklos tikslingumas (veikla yra atliekama sąmoningai, tikslingai);
- kritinis veiklos apmąstymas ir vertinimas;

- bendradarbiavimas (veiklos tyrimo dalyviai yra ir tyrėjai; tyrėjas – aktyvus tyrimo veiklos dalyvis);
- orientacija į kaitą (veikla yra lanksti ir atvira pokyčiams);
- cikliškumas (išskiriami keturi pagrindiniai veiklos tyrimo etapai, dinamiškai besijungiantys į vientisą ciklą: turimo planavimas, tyrimo veikla, tyrimo stebėjimas, tyrimo refleksija);
- teorijos ir praktikos vienovė (teorija teikia informacijos praktikai, praktika tobulina teoriją, procesas orientuojamas į kaitą).

Svarbu, kad kiekvienas tyrimo dalyvis turėtų jiems priskirtus aiškius vaidmenis, priemones, žinotų veiklos kryptį. Jeigu veiklos tyrimų pagrindas yra visos mokyklos uždavinys, tuomet tokiose veiklose, jas planuojant ir įgyvendinant, turėtų dalyvauti visi mokyklos pedagogai ir administracijos nariai. Galima dirbti mažesnėmis grupelėmis, svarbu, kad būtų aiškiai išdiskutuotas veiklos įgyvendinimo kelias, priemonės, probleminis laukas ir susivienodintas žinojimas tam tikrais itin reikšmingais klausimais, pvz., bendrojo arba tam tikros srities raštingumo samprata. Pasirengimo veiklos tyrimui etape būtina apmąstyti savo žinojimo lauką tam tikroje srityje. Pedagoginiam apmąstymui galima naudoti L. Lafontaine (2006, 2016) idėjų pagrindu sukonstruotą klausimyną (čia jis pateikiamas kaip pavyzdys), kurį užpildytų pedagogai, planuojantys įgyvendinti veiklos tyrimą (žr. 3.1.1 lentelę).

3.1.1 lentelė. *Pasirengimo veiklos tyrimo atlikimui klausimynas*

<p>1. Kaip apibrėžtumėte savo ugdymo praktiką X srityje? <i>Ką aš darau...</i> <i>Ko man reikia...</i></p>
<p>2. Kokias galimas kliūtis matote ugdymui savo bendruomenėje? <i>Ką aš žinau...</i> <i>Ko man reikia...</i></p>
<p>3. Kaip galėtume pasinaudoti mokinių turimomis kompetencijomis X srityje? <i>Ką aš žinau...</i> <i>Ko man reikia...</i></p>
<p>4. Koks galėtų būti teigiamas tėvų indėlis ugdant mokinių gebėjimus X srityje? <i>Ką aš žinau...</i> <i>Ko man reikia...</i></p>
<p>5. Ką jums reiškia mokinių kompetencijų vertinimas X srityje? <i>Ką aš žinau...</i> <i>Ko man reikia...</i></p>
<p>6. Kokią savo veiklą galėtumėte įvardinti kaip pavyzdinę ugdomojo vertinimo srityje? <i>Ką aš žinau...</i> <i>Ko man reikia...</i></p>

Veiklos tyrimo dalyvių atsakymai į 3.1.1 lentelėje pateiktus klausimus yra reikšmingi išskiriant ir aptariant mokytojų-tyrėjų komandos stiprybes ir analizuojant sritis, kuriose būtina pagalba. Planuojant veiklas, būtina atsižvelgti į sritis, kuriose reikalinga pagalba, kad šiose srityse ji būtų suteikta; galima organizuoti pedagogams seminarus ar konsultacijas, kurių metu būtų atsakyta į rūpimus klausimus, pasirengta tam tikrus ugdymo būdus pristatyti mokiniams, išbandyti ugdymo metodus ir pan. Taip pat planuojant veiklos tyrimą būtina apmąstyti, koku būdu bus renkami veiklos tyrimo duomenys. Be to, svarbu aptarti ir susitarti, kokia tvarka bus įgyvendinamos veiklos, kaip dažnai tarsis tyrimo dalyviai ir pan.

3.1.2 lentelė. *Pasirengiamųjų susitikimų prieš atliekant tyrimą plano pavyzdys*

Susitikimų planas
I etapas 1.1. Turimų duomenų ir kaip jais būtų galima pasiremti planuojant tolimesnį darbą aptarimas. 1.2. Galimų tyrimo temų išryškinimas ir kylančių klausimų aptarimas. 1.3. Mokymų, susijusių su konkrečia tyrimo tema, planavimas: išklausomi mokytojų pageidavimai, siūlomi lektoriai ir pan.
II etapas 2.1. Mokymų organizavimas: gilinamasis į problemą, mokymo scenarijų, stebėsenos ir vertinimo kriterijų aptarimas ir pan. 2.2. Mokymo plano ir užduočių rengimas.
III etapas 3.1. Parengto plano ir užduočių aptarimas. 3.2. Tyrėjų funkcijų ir atsakomybių patvirtinimas. 3.3. Papildomų duomenų / medžiagos rinkimas. 3.4. Duomenų / medžiagos analizė. 3.5. Priemonių, reikalingų veiklos tyrimui, įsigijimas .
Įvairūs kiti klausimai Duomenų registravimas/ Kito susitikimo data, esminiai turinio klausimai.

Planuojant veiklos tyrimais grįsti ugdymą, svarbu išsiaiškinti pedagogų patirtis ir jas dokumentuoti, taip pat apmąstyti reikiamas priemones ir jas įsigyti. Be to, apgalvoti, koku būdu patys mokytojai rinks duomenis apie ugdymo praktikos pokyčius. Svarbu pastebėti, kad duomenų rinkimas turi būti siejamas su konkrečia tyrinėjama tema ir (ar) sritimi. Visi kiti duomenys gali būti tik papildančiais (jei to reikia), bet nepagrindiniais tyrimo šaltiniais. Pristatome L. Lafontaine (2016) parengtą klausimyną (žr. 3.1.3 lentelę) apie raštingumo ugdymo suvokimą, pasirinktus veiklos komponentus. Šis klausimynas yra pavyzdys, kaip galėtų būti apmąstoma ugdymo praktika skirtingais

tyrimo veiklos etapais. Tuomet galima pamatyti pedagogų veiklos ir nuomonės pokytį, paanalizuoti, kaip keičiasi teorinio mąstymo samprata, ugdymo praktika ir tai palyginti.

3.1.3 lentelė. *Anketos raštu klausimai apie mokytojų raštingumo plačiąja prasme (visą rašytinę ir sakytinę veiklą) suvokimą*

Rašytinės veiklos sritis, anketa raštu (nurodoma data)	Sakytinės veiklos sritis, anketa raštu (nurodoma data)
<ul style="list-style-type: none"> • Kaip manote, kas yra raštingumas rašytine prasme? Apibūdinkite. • Kaip, jūsų manymu, rašymas yra integruotas į bendrą raštingumo sampratą? • Kaip, jūsų manymu, galima ugdyti rašymo gebėjimus? Kaip tai daryti klasėje, kurioje Jūs dirbate? • Kaip manote, kokia yra ugdymo raštu ir jo vertinimo situacija jūsų klasėje? Kaip sekasi sieti ugdymą su vertinimu? 	<ul style="list-style-type: none"> • Kaip manote, kas yra raštingumas sakytine prasme? Apibūdinkite. • Kaip, jūsų manymu, sakytinės veiklos yra integruotos į bendrą raštingumo sampratą? • Kaip, jūsų manymu, galima ugdyti žodinius gebėjimus? Kaip tai daryti klasėje, kurioje Jūs dirbate? • Kaip manote, kokia yra ugdymo žodžiu ir jo vertinimo situacija jūsų klasėje? Kaip sekasi sieti ugdymą su vertinimu?

Siekiant įvertinti visos tyrimo komandos supratimą apie tyrinėjamą temą, galima rengti struktūruotus grupinius interviu (žr. 3.1.4 lentelę). Jei įmanoma, juos reiktų ne tik įrašyti, bet ir filmuoti, kad paskui būtų galima atlikti išsamią analizę. Grupinius interviu rekomenduojama atlikti skirtingu metu ir kelis kartus. Pakartotiniai interviu ir jų metu gauta informacija tyrėjams leidžia:

- patikrinti dalyvių supratimą *apie tam tikros (pasirinktos, konkrečios) tyrimo veiklos turinį, apie pasirengimą mokyti, apie teikiamą ar trūkstamą kolegų pagalbą ir paramą;*
- rinkti naują informaciją apie ugdymo pokyčius, pedagoginį poveikį mokiniams, apie surinktus įrodymus, liudijančius pokytį.

3.1.4 lentelė. *Grupinio interviu matrica (raštingumo temos pavyzdys)*

Rašytinės veiklos sritis (nurodoma data)	Sakytinės veiklos sritis (nurodoma data)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kokia buvo Jūsų nuomonė apie raštingumo ugdymą raštu po pirmojo susitikimo? 2. Ar po įvykusių mokymų galite paaiškinti, kaip reiktų vaikus mokyti, kad šioje veiklos srityje pasiektumėte pokytį? 3. Kokia radosi paskata ugdyti mokinių raštingumą po mokymų? Kaip jūs tai darysite? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kokia jūsų raštingumo samprata sakytinės veiklos srityje po įvykusių mokymų? Ar ji pasikeitė nuo pirmojo susitikimo? 2. Ar galite, pasiremdami mokymų medžiaga, paaiškinti, kokia sakytinė ugdymo veikla apima raštingumo sąvoką? 3. Kokių žinių įgijote apie raštingumo ugdymą, susijusį su mokinių žodine veikla klasėje? Kaip jomis pasinaudosite?

4. Kaip jūs suprantate raštingumo vertinimą rašytinėje veiklos srityje? Koks jis yra ar turėtų būti?	4. Kaip jūs suprantate raštingumo vertinimą sakytinės veiklos srityje? Koks jis yra ar turėtų būti?
5. Kas jums padeda ar galėtų padėti geriau suprasti raštingumo ugdymą ir jo vertinimą? Kaip konkrečiai?	5. Kas jums padeda ar galėtų padėti geriau suprasti sakytinio raštingumo ugdymą ir jo vertinimą? Kaip konkrečiai?

Kai atliekamas veiklos tyrimas, pedagogams rekomenduojama pildyti individualius (žr. 3.1.5 lentelę) ir grupės (žr. 3.1.6 lentelę) žurnalus, kuriuose būtų fiksuojami tam tikri pastebėjimai apie mokinių mokymąsi ir vertinimą bei teikiamą pagalbą.

3.1.5 lentelė. *Individualaus pedagogo žurnalo pavyzdys*

Veiklos tyrimo fazė	☐ Strateginis / pasirengimo etapas ☐ Formavimo / ugdymo etapas ☐ Apibendrinimo / integracijos etapas
Veiklos pavadinimas:	
Mokinių reakcija į užduotį ir veiklą (emocinė, pažintinė, tarpusavio santykių, elgesio).	
Teigiami pastebėjimai, sunkumai, ką būtina keisti, kita.	
* Tokį pat žurnalą pildykite kiekvienoje veikloje ir mokymosi ir vertinimo, kai teikiama pagalba, situacijoje	

Individualus žurnalas gali būti pildomas siekiant ištirti kiekvieno mokytojo pozityvius pastebėjimus tyrimo metu ir pasižymėti probleminius klausimus. Grupės žurnalas gali būti užpildytas mokslo metų pabaigoje (mokymų metu), kad kiekvienos komandos nariai apibendrintų savo pastebėjimus, apmąstytų veiklos pokyčius, praktikos pavyzdžius ir juos aptartų interviu metu (žr. 3.1.7 lentelę).

3.1.6 lentelė. *Grupės žurnalo pavyzdys*

Pasirengimo etapas: situacijos analizė
Mūsų turimos žinios X ugdymo tema:

Mokinių turimos žinios ir jų vertinimas:
Egzistuojanti profesinė praktika X ugdymo srityje:
Ką reiktų daryti kitaip:
Ką rengiamės daryti kitaip:
Įgyvendinimo etapas: mokymosi patirtis veikiant
Ką konkrečiai darėme:
Ką sužinojome / išmokome:
Ką kitą kartą darytume kitaip:
Apibendrinimo etapas: mokymosi patirties apmastymas tyrimo veiklos pabaigoje
Apibendrinti visos tyrimo veiklos pastebėjimai:
Ką sužinojome apie save ir savo profesinę praktiką:
Ką kitą kartą darytume kitaip:

Tyrimo pabaigoje, siekiant suprasti pokytį konkrečioje ugdymo srityje ir pedagoginį poveikį, gali būti atliekami individualūs interviu (žr. 3.1.7 lentelę).

3.1.7 lentelė. *Interviu pavyzdys*

Rašytinės veiklos sritis (nurodoma data)	Sakytinės veiklos sritis (nurodoma data)
1 sritis. Raštingumo sąvokos apibrėžtis 1. Kokia <i>ugdymo rašant</i> raštingumo samprata vadovaujate?	1 sritis. Raštingumo sąvokos apibrėžtis 1. Kokia <i>ugdymo žodžiu</i> raštingumo samprata vadovaujate?

<p>2. Ar jums tinka ši samprata? Paaiškinkite, kaip ją plėtojate.</p> <p>3. Kaip pasikeitė / kito jūsų požiūris ir supratimas tyrimo eigoje?</p>	<p>2. Ar jums tinka ši samprata? Paaiškinkite, kaip ją plėtojate.</p> <p>3. Kaip pasikeitė / kito jūsų požiūris ir supratimas tyrimo eigoje?</p>
<p>2 sritis. Ugdymo ir vertinimo koncepcijos pritaikymas raštingumui ugdyti</p> <p>1. Kokia jūsų ugdymo rašant vertinimo samprata?</p> <p>2. Ar galite papasakoti apie bendrą ugdymo ir vertinimo poveikį šiai sričiai?</p> <p>3. Ar galite papasakoti, kaip tobulinote ugdymo ir vertinimo sistemą praktikoje? Kokias priemones taikėte? Kaip jas pasirinkote?</p> <p>4. Ar jūs jaučiatės patogiai naudodamas šį (šiuos) įrankį (-ius)?</p> <p>5. Kas padėjo jums geriau suprasti šį (šiuos) įrankį (-ius)?</p>	<p>2 sritis. Ugdymo ir vertinimo koncepcijos pritaikymas raštingumui ugdyti</p> <p>1. Kokia jūsų <i>ugdymo žodžiu</i> vertinimo samprata?</p> <p>2. Ar galite papasakoti apie bendrą ugdymo ir vertinimo poveikį šiai sričiai?</p> <p>3. Ar galite papasakoti, kaip tobulinote ugdymo ir vertinimo sistemą praktikoje? Kokias priemones taikėte? Kaip jas pasirinkote?</p> <p>4. Ar jūs jaučiatės patogiai naudodamas šį (šiuos) įrankį (-ius)?</p> <p>5. Kas padėjo jums geriau suprasti šį (šiuos) įrankį (-ius)?</p>
<p>3 sritis. Raštingumo ugdymo praktikos atnaujinimas</p> <p>1. Kuo išskirtiniai jūsų mokiniai rašytinės veiklos srityje?</p> <p>2. Ar nuo pat pradžių pastebėjote kokių nors ryškesnių mokinių gebėjimų šioje srityje? Kokių? Iš ko supratote?</p> <p>3. Ką jūs konkrečiai pakeitėte savo ugdymo praktikoje?</p> <p>4. Šie pokyčiai yra teigiami ar neigiami? Paaiškinkite, kodėl.</p> <p>5. Kaip jūs dabar ugdote rašymo gebėjimus kasdienėje veikloje?</p> <p>6. Ką dar planuojate nuveikti rašytinės veiklos srityje?</p>	<p>3 sritis. Raštingumo ugdymo praktikos atnaujinimas</p> <p>1. Kuo išskirtiniai jūsų mokiniai sakytinės veiklos srityje?</p> <p>2. Ar nuo pat pradžių pastebėjote kokių nors ryškesnių mokinių gebėjimų šioje srityje? Kokių? Iš ko supratote?</p> <p>3. Ką jūs konkrečiai pakeitėte savo ugdymo praktikoje?</p> <p>4. Šie pokyčiai yra teigiami ar neigiami? Paaiškinkite, kodėl.</p> <p>5. Kaip jūs dabar ugdote žodinius gebėjimus kasdienėje veikloje?</p> <p>6. Ką dar planuojate nuveikti sakytinės veiklos srityje?</p>

Veiklos tyrimai pasižymi tiek lanksčiu, tiek sudėtingu metodiniu dizainu, leidžiančiu surinkti didelį kiekį duomenų apie realią pedagoginę praktiką ir veiklą klasėje. Tokio tipo tyrimai turi didelę socialinę svarbą ir reikšmę, nes veiklos organizuojamos atsižvelgiant į konkrečios mokinių grupės poreikius.

Veiklos tyrimų pranašumai ir apribojimai. Veiklos tyrimai ypač reikšmingi konkrečiai klasei ir konkrečioms mokiniams, nes ugdymo turinys, mokymosi pagalbos ir įsivertinimo sistema yra pritaikyta būtent jiems. Be to, tokia veikla gali tęstis ilgą laiką, kol susiformuoja tam tikri gebėjimai ir pasiekiami konkrečių rezultatų. Tuo pat metu savo supratimą apie analizuojamą problemą gilina ir

pedagogas, nes jis nuolat renka duomenis, apmąsto veiklą, daro duomenimis grįstus sprendimus. O tai reiškia, kad tobulėja analizuojamos problemos srityje, plėtoja tyrėjo kompetencijas. Be to, bendrų susitikimų metu tyrimo dalyviai perduoda ne tik savo patirtį, bet išgirsta ir kolegų patirtis, jų taikomus problemų sprendimo būdus. Taip tobulėja visa bendruomenė. Toks darbas su duomenimis turi įtakos ugdymo praktikos pokyčiams ir daro ilgalaikį poveikį (Lafontaine, 2006, 2016). Kai dirbama komandomis, pokytis matomas ne tik vienoje vaikų klasėje, bet ir visoje pedagoginėje bendruomenėje. Pedagogai pamato, jog kai kuriose srityse jie turi įgyti papildomų kompetencijų, kad galėtų sėkmingai pakeisti ugdymo praktiką tam tikroje klasėje, pvz.: naujos mokymo medžiagos kūrimo, mokymo pagalbos būdų, įvairių strategijų perėmimo ir pritaikymo, vertinimo ir įsivertinimo sistemos atnaujinimo ir pan. Be to, pedagogai ne tik tai įgyvendina praktiškai, bet kartu su mokslininkais savo darbų rezultatais dalijasi seminarų metu, rengia priemones, pagrįstas mokslo įrodymais.

Apibendrinat galima teigti, kad veiklos tyrimas yra nepaprastai veiksmingas profesinio tobulėjimo ir profesinės praktikos keitimo įrankis. Tačiau šiai veiklai reikia kruopščiai ir atsakingai ruoštis. Dažnu atveju pedagogams prireikia papildomų konsultacijų, mokymų, labiau patyrusių kolegų paramos. Tik sutelktomis pastangomis ir turint gerai apgalvotą planą galima nepasiekti norimo rezultato. Veiklos tyrimo įgyvendinimas turi remtis kruopščiai atlikta pedagoginės situacijos analize, naujaisiais mokslo tyrinėjimais ir pažagia praktika.

3.2. Pedagogų profesijos kompetencijų vertinimo instrumentai

3.2.1. Pedagogų profesijos kompetencijų įsivertinimo instrumento gairės

Pedagogų profesijos kompetencijų įsivertinimo instrumentai kuriami vadovaujantis išskirtomis kompetencijomis ir jų pagrindiniais raiškos požymiais. Bendrosios instrumentų kūrimo gairės pristatytos 3.2.1 lentelėje.

3.2.1 lentelė. *Pedagogų profesijos kompetencijų įsivertinimo instrumento gairės*

KOMPETENCIJA (KRITERIJUS)	RAIŠKOS POŽYMAI (RODIKLIAI)
Kalbinė kompetencija (A1)	<ul style="list-style-type: none"> • Sklandžiai bendrauja gimtąja ir valstybine kalba (-omis), yra visapusiškai kalbiškai raštingas. • Geba komunikuoti užsienio kalba (-omis) savo profesinėje srityje.
Kultūrinio identiteto ir pilietiškumo kompetencija (A2)	<ul style="list-style-type: none"> • Suvokia kultūros svarbą žmogaus ugdyme, skirtingų kultūrų įvairovę, ugdymo realybėje ir visuomenėje vykstančius natūralius akulturacijos procesus.

	<ul style="list-style-type: none"> • Suvokia save ir savo ugdytinius kaip konkrečios kultūros atstovą (-us) ir kuria jiems vienodas ugdymo(si) galimybes. • Kuria erdvę savo ir ugdytinių kultūrinių tradicijų puoselėjimui bei prisideda prie savo ir ugdytinių autentiško gyvenimo stiliaus kūrimo ir yra tolerantiškas ugdytinių, jų šeimų, kitų bendruomenės narių įvairovei. • Veikia atsakingai ir yra aktyvus bendruomenės narys, demonstruoja asmeninį pavyzdį kuriant pilietinę visuomenę. • Suvokia žmogaus teisių ir pareigų vienovę, puoselėja demokratinės visuomenės vertybes.
Profesinės etikos kompetencija (A3)	<ul style="list-style-type: none"> • Vadovaujasi bendražmogiškais ir pamatinėmis švietimą įprasminančiomis vertybėmis. • Vadovaujasi profesinės etikos kodekse nurodytais elgesio principais.
Medijų ir skaitmeninio raštingumo kompetencija (A4)	<ul style="list-style-type: none"> • Bendrauja ir bendradarbiauja IKT pagalba. • Moka naudotis šiuolaikinėmis technologijomis ir kuria skaitmeninį turinį. • Saugiai elgiasi elektroninėje erdvėje ir geba apsaugoti jautrų skaitmeninį turinį, konfidencialią informaciją apie ugdytinius, jų pasiekimus, korektiškai taiko privatumo ir autorių teisių taisykles, tinkamai nurodo skaitmeninių išteklių autorystę. • Geba kritiškai vertinti įvairiomis technologinėmis formomis perteiktą medijų tekstų turinį atsižvelgdamas į jų sukūrimo socialinį, istorinį, kultūrinį kontekstą, kūrėjų tikslus ir tikslinę auditoriją.
Ugdytinių skirtybių ir galimybių pažinimo kompetencija (B1)	<ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta ugdytinių skirtybes, pasitelkdamas žinias apie ugdytinių fizinę, emocinę, socialinę, intelektualinę ir kalbos raidą. • Taiko įvairių ugdymo / mokymo strategijas, atsižvelgdamas į skirtingus ugdytinių poreikius. • Identifikuoja galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai.
Ugdymo(si) aplinkos planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo kompetencija (B2)	<ul style="list-style-type: none"> • Kuria ir palaiko palankią ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką (fizinę, socialinę, emocinę, atvira, saugi, stimuliuojanti, dinamiška, funkcionali ir kt.).

	<ul style="list-style-type: none"> • Kuria inovacijomis grįstą ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką, pasitelkdamas įvairias priemones ir technologijas.
Ugdymo proceso modeliavimo ir realizavimo kompetencija (B3)	<ul style="list-style-type: none"> • Rengia ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos programas / modulius / planus. • Organizuoja ir valdo ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos procesą (tikslingas, optimalus, apimantis diferencijavimą, individualizavimą, personalizavimą, tikslingai taikant įvairius mokymo(si) metodus, strategijas, priemones ir pan.). • Teikia pagalbą ugdytiniam atsižvelgdamas į individualius poreikius ir mokymosi ypatumus bei užtikrina įtrauktį (atsižvelgiant į individualius poreikius ir pasirinkimus, grįstus asmenine patirtimi, siekiais, prasmės suvokimu; atsižvelgiant į specifines mokinių, pasižyminčių skirtingu mokymosi potencialu, mokymosi prielaidas, pagalbos teikimas ir pan.). • Geba valdyti klasę / grupę (laiko planavimas, pamokos ar kitos veiklos eigos modeliavimas, tikslinga, metodiškai pagrįsta pamokos ar kitos veiklos eiga, savalaikis trikdžių sprendimas ir pan.). • Numato ir kūrybiškai panaudoja metodinius išteklius, įrangą, svarbiems ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos tikslams pasiekti.
Ugdytinių pažangos ir pasiekimų vertinimo kompetencija (B4)	<ul style="list-style-type: none"> • Taiko mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo metodiką (įvairių vertinimo tipų, metodų tikslingas pasirinkimas, jų pritaikymas individualiems mokinių poreikiams; efektyvus, skirtingų tipų grįžtamojo ryšio organizavimas ir užtikrinimas). • Kuria ir taiko pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą (dalykinis lygmuo, integralus institucinis ir pan.). • Kuria ir palaiko vertinimo ugdant kultūrą mokykloje (ir mokinių įsivertinimo ir reflektavimo kultūros puoselėjimas).
Bendradarbiavimo su šeima / globėjais / rūpintojais kompetencija (C1)	<ul style="list-style-type: none"> • Bendraudamas ir bendradarbiaudamas su tėvais, taiko skirtingus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus bei formas, skatindamas mokinių mokymosi pažangą ir gerovę. (C1.1) • Įtraukia tėvus į mokyklos tobulinimo veiklas (projektus, pamokas ar kitas veiklas) pagal savo veiklos sritį. (C1.2)

<p>Darbo komandoje ir bendradarbiavimo su socialiniais partneriais ir švietimo ir socialinę pagalbą teikiančiomis institucijomis kompetencija (C2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dalyvauja profesinio bendradarbiavimo veiklose ir teikia pagalbą kolegoms profesinės veiklos klausimais. (C2.1) • Plėtoja socialinės partnerystės tinklus. (C2.2)
<p>Profesinės veiklos vertinimo ir tobulinimo kompetencija (D1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Reflektuoja savo profesinę veiklą ir savirefleksiją taiko kompetencijoms įsivertinti, stipriesiems bei tobulintiniems profesinės veiklos aspektams išskirti. • Profesinės veiklos įsivertinimą susieja su sistemingu, nuolatiniu mokymusi ir tikslingai planuoja profesinio tobulėjimo kryptį ir priemones. • Nuosekliai ir sistemingai tobulina savo profesinės veiklos gebėjimus.
<p>Profesinės veiklos tyrimo kompetencija (D2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nuolat stiprina gebėjimą analizuoti ir tirti savo paties veiklą. • Domisi, kritiškai vertina ir pritaiko savo praktinėje veikloje ugdymo mokslo tyrimų rezultatus, gerąją praktiką ir edukacines inovacijas. • Atlieka profesinės veiklos tyrimą ir jo rezultatais remiantis tobulina savo profesinę veiklą.
<p>Kolegialaus mokymosi kompetencija (D3)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bendrauja ir bendradarbiauja tobulindamas profesinę veiklą mokyklos komandoje ir (ar) profesinėse bendruomenėse. • Taiko kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas (pamokos studiją, kolegų konsultavimą, profesines bendruomenes), siekdamas savo profesinio tobulėjimo.

3.2.2. *Pedagogo profesijos kompetencijų įsivertinimo instrumentas*

Pedagogo profesinės veiklos kasmetinis įsivertinimas skirtas struktūruotai reflektuoti metų pasiekimus kompetencijų aspektu. Įsivertinama dviem lygmenimis: pedagogo profesinių kompetencijų svarba / aktualumas pedagogo veikloje ir pedagogo veiklos atlieptis numatytiems rodikliams. 3.2.2 lentelėje pateikiamas vienas iš galimų įsivertinimo instrumentų pavyzdžių.

3.2.2 lentelė. *Pedagogo profesijos kompetencijų kasmetinio įsivertinimo instrumentas (pavyzdys)*

SVARBUMO LYGIS <i>Kaip tai svarbu ar aktualu mano veikloje?</i>				RODIKLIS	ĮSIVERTINIMAS <i>Kaip įsivertinu šį veiklos aspektą?</i>			
Netaikoma	Mažai svarbu	Vidutiškai svarbu	Svarbu		Netaikoma	Man reikėtų daugiau dėti pastangų	Esu patenkintas savo pastangomis	Padariau daugiau nei buvau užsibrėžęs
Kalbinė kompetencija (A1)								
				Sklandžiai bendrauju gimtąja ir valstybine kalba (-omis), esu visapusiškai kalbiškai raštingas .				
				Gebu komunikuoti užsienio kalba (-omis) savo profesinėje srityje.				
Kultūrinio identiteto ir pilietiškumo kompetencija (A2)								
				Suvokiu kultūros svarbą žmogaus ugdyme, skirtingų kultūrų įvairovę ugdymo realybėje ir visuomenėje vykstančius natūralius akultūracijos procesus.				
				Suvokiu save ir savo ugdytinius kaip konkrečios kultūros atstovą (-us) ir kuriu jiems vienodas ugdymo(si) galimybes.				
				Kuriu erdvę savo ir ugdytinių kultūrinių tradicijų puoselėjimui bei prisidedu prie savo ir ugdytinių autentiško gyvenimo stiliaus kūrimo ir esu tolerantiškas ugdytinių, jų šeimų, kitų bendruomenės narių įvairovei.				
				Veikiu atsakingai ir esu aktyvus bendruomenės narys, demonstruoju asmeninį pavyzdį kuriant pilietinę visuomenę.				
				Suvokiu žmogaus teisių ir pareigų vienovę, puoselėju demokratinės visuomenės vertybes.				
Profesinės etikos kompetencija (A3)								
				Vadovaujuosi bendražmogiškais ir pamatinėmis švietimą įprasminančiomis vertybėmis.				

				Vadovaujosi profesinės etikos kodekse nurodytais elgesio principais.				
Medijų ir skaitmeninio raštingumo kompetencija (A4)								
				Bendrauju ir bendradarbiauju IKT pagalba.				
				Moku naudotis šiuolaikinėmis technologijomis ir kuriu skaitmeninį turinį.				
				Saugiai elgiuosi elektroninėje erdvėje ir gebu apsaugoti jautrų skaitmeninį turinį, konfidencialią informaciją apie ugdytinius, jų pasiekimus, korektiškai taikau privatumo ir autorinių teisių taisykles, tinkamai nurodau skaitmeninių išteklių autorystę.				
				Gebu kritiškai vertinti įvairiomis technologinėmis formomis perteiktą medijų tekstų turinį atsižvelgdamas į jų sukūrimo socialinį, istorinį, kultūrinį kontekstą, kūrėjų tikslus ir tikslinę auditoriją.				
Įsivertinamos kompetencijų srities stiprybės:				Įsivertinamos kompetencijų srities tobulintini aspektai (<i>perkeliami į KT planą</i>):				
Ugdytinių skirtybių ir galimybių pažinimo kompetencija (B1)								
				Atpažįstu ugdytinių skirtybes, pasitelkdamas žinias apie ugdytinių fizinę, emocinę, socialinę, intelektualinę ir kalbos raidą.				
				Taikau įvairių ugdymo / mokymo strategijas atsižvelgdamas į skirtingus ugdytinių poreikius.				
				Identifikuoju galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai.				
Ugdymo(si) aplinkos planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo kompetencija (B2)								
				Kuriu ir palaikau palankią ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką (fizinė, socialinė, emocinė, atvira, saugi, stimuliuojanti, dinamiška, funkcionali ir kt.).				
				Kuriu inovacijomis grįstą ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką, pasitelkdamas įvairias priemones ir technologijas.				

Ugdymo proceso modeliavimo ir realizavimo kompetencija (B3)								
				Rengiu ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos programas / modulius / planus.				
				Organizuoju ir valdau ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos procesą (tikslingas, optimalus, apimantis diferencijavimą, individualizavimą, personalizavimą, tikslingai taikant įvairius mokymo(si) metodus, strategijas, priemones ir pan.).				
				Teikiu pagalbą ugdytiniams atsižvelgdamas į individualius poreikius ir mokymosi ypatumus bei užtikrinu įtrauktį (atsižvelgiant į individualius poreikius ir pasirinkimus, grįstus asmenine patirtimi, siekiais, prasmės suvokimu; atsižvelgiant į specifines mokinių, pasižyminčių skirtingu mokymosi potencialu, mokymosi prielaidas, pagalbos teikimas ir pan.).				
				Gebu valdyti klasę / grupę (laiko planavimas, pamokos ar kitos veiklos eigos modeliavimas, tikslinga, metodiškai pagrįsta pamokos ar kitos veiklos eiga, savalaikis trikdžių sprendimas ir pan.).				
				Numatau ir kūrybiškai panaudoju metodinius išteklius, įrangą, svarbiems ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos tikslams pasiekti.				
Ugdytinių pažangos ir pasiekimų vertinimo kompetencija (B4)								
				Taikau mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo metodiką (įvairių vertinimo tipų, metodų tikslingas pasirinkimas, jų pritaikymas individualiems mokinių poreikiams; efektyvus, skirtingų tipų grįžtamojo ryšio organizavimas ir užtikrinimas).				
				Kuriu ir taikau pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą (dalykinis lygmuo, integralus institucinis ir pan.).				
				Kuriu ir palaikau vertinimo ugdant kultūrą mokykloje (ir mokinių įsivertinimo ir reflektavimo kultūros puoselėjimas).				
Įsivertinamos kompetencijų srities stiprybės:				Įsivertinamos kompetencijų srities tobulintini aspektai (perkeliama į KT planą):				

Bendradarbiavimo su šeima / globėjais / rūpintojais kompetencija (C1)							
				Bendraudamas ir bendradarbiaudamas su tėvais, taikau skirtingus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus bei formas , skatindamas mokinių mokymosi pažangą ir gerovę.			
				Įtraukiu tėvus į mokyklos tobulinimo veiklas (projektus, pamokas ar kitas veiklas) pagal savo veiklos sritį.			
Darbo komandoje ir bendradarbiavimo su socialiniais partneriais ir švietimo ir socialinę pagalbą teikiančiomis institucijomis kompetencija (C2)							
				Dalyvauju profesinio bendradarbiavimo veiklose ir teikiu pagalbą kolegoms profesinės veiklos klausimais.			
				Plėtoju socialinės partnerystės tinklus.			
Įsivertinamos kompetencijų srities stiprybės:				Įsivertinamos kompetencijų srities tobulintini aspektai (perkeliami į KT planą):			
Profesinės veiklos vertinimo ir tobulinimo kompetencija (D1)							
				Reflektuoju savo profesinę veiklą ir savirefleksiją taikau kompetencijoms įsivertinti , stipriesiems bei tobulintiniems profesinės veiklos aspektams išskirti.			
				Profesinės veiklos įsivertinimą susieju su sistemingu, nuolatiniu mokymusi ir tikslingai planuoju profesinio tobulėjimo kryptį ir priemones.			
				Nuosekliai ir sistemingai tobulinu savo profesinės veiklos gebėjimus.			
Profesinės veiklos tyrimo kompetencija (D2)							
				Nuolat stiprinu gebėjimą analizuoti ir tirti savo paties veiklą.			
				Domiuosi, kritiškai vertinu ir pritaikau savo praktinėje veikloje ugdymo mokslo tyrimų rezultatus, gerąją praktiką ir edukacines inovacijas.			
				Atlieku profesinės veiklos tyrimą ir jo rezultatais remiantis tobulinu savo profesinę veiklą.			

Kolegialaus mokymosi kompetencija (D3)								
				Bendrauju ir bendradarbiauju , tobulindamas profesinę veiklą mokyklos komandoje ir (ar) profesinėse bendruomenėse.				
				Taikau kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas (pamokos studija, kolegų konsultavimą, profesines bendruomenes), siekdamas savo profesinio tobulėjimo.				
Įsivertinamos kompetencijų srities stiprybės:				Įsivertinamos kompetencijų srities tobulintini aspektai (perkeliama į KT planą):				

Kokias kompetencijas (bent po vieną iš srities) kitais metais planuotumėte tobulinti?

1. *Profesinės kultūros srities:*
2. *Profesinės ugdymo veiklos srities:*
3. *Profesinės bendruomenės veiklos srities:*
4. *Profesinio augimo srities:*

3.2.3. *Pedagogo profesinių kompetencijų aplankas*

Kompetencijų aplankas – pedagogo sukauptų patirties įrodymų – realių faktų, atspindinčių pasiekimus vykdant pedagoginę veiklą, mokantis, plėtojant savanorišką ir (ar) visuomeninę veiklą, keliaujant, bendraujant ir kt., rinkinys.

D. Packiam, P. Fathima (2019) atskleidžia, kad profesinių kompetencijų aplankas yra ypač veiksminga praktika vertinant ir siekiant tobulinti ikimokyklinio ugdymo pedagogų kompetencijas. P. J. T. Winsor (1998) atskleidžia pedagogo kompetencijų aplanko reikšmingumą, pažymi, į ką svarbu atsižvelgti formuojant kompetencijų aplanką – suvokti jo paskirtį, kad kaupiami duomenys (įrodymai, veiklos pavyzdžiai, refleksijos ir kt.) būtų skirti ne tik pedagogo veiklos įsivertinimui, bet ir pedagogo kvalifikacijos išoriniam vertinimui. Taigi, pedagogų profesinių kompetencijų aplanko medžiaga – tai ne vien pedagogo asmeninės veiklos duomenys, bet ir bendradarbiavimą su kolegomis atkleidžianti informacija; kompetencijų aplankas yra dinamiškas dokumentų rinkinys, todėl jį nuolat reikia atnaujinti, papildyti

Yra įvairių kompetencijų aplanko pavyzdžių, o jų struktūra nėra aiškiai reglamentuota. Lietuvos kontekste būtų svarbu atsižvelgti į kiekvieno atskiro pedagogo veiklos specifiką, pedagoginės veiklos kontekstą.

Pedagogo kompetencijų (įsi)vertinimui būtų svarbios šios aplanko dalys:

- informacija apie asmenį;
- kompetencijų įrodymai pagal sritis;
- patobulintų kompetencijų pagrindimas ir reflektavimas (susisteminti tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai, kiekvienas jų pakomentuotas);
- geriausių darbų pavyzdžiai (pamokų planai, užduotys ir kt.);
- metinės veiklos refleksija.

Kompetencijų aplanke gali būti pedagogo laisva valia pasirenkama:

- veiklos įsivertinimo formos;
- kitų asmenų rekomendacijos;
- ugdytinių atsiliepimai;
- ugdytinių tėvų atsiliepimai;
- kolegialaus grįžtamojo ryšio rezultatai ir atsiliepimai;
- biblioteka (perskaityta, įkvėpusi pokyčiams pedagoginė ir kt. literatūra);
- asmeninės veiklos planas kitiems metams ir kt.

Kompetencijų aplanko turinys gali būti siejamas su pedagogo pasirinktu veiklos turiniu ir veiklos specifiškumu. Pvz., Neformaliojo pedagogų kvalifikacijos tobulinimo(si) įvertinimo ir pripažinimo rekomendacijų projekte (2015) įvardijama, kad kompetencijų aplanke turi būti:

- pedagogo kvalifikaciją pažymintys dokumentai (pažymėjimai ir diplomai);
- kvalifikacijos tobulinimo rezultatus, ugdytas kompetencijas įrodantys dokumentai (dalyvavimo studijų moduluose ir specializuotuose renginiuose pažymėjimai, pedagogo kvalifikacijos tobulinimo planai ir veiklos deklamacijos, kolegų, tėvų ir mokinių atsiliepimai, kiti dokumentai ir įrodymai);
- kaupiamuoju būdu rengiama savianalizės suvestinė (pedagogo refleksija, apibūdinanti kvalifikacijos tobulinimo pasiekimus ir atskleidžianti, kaip kompetencijos taikomos profesinėje veikloje.

Atsižvelgiant į pedagogų profesinės veiklos sudėtingumą ir kompleksiskumą, kompetencijų aplanke kaupiami ugdytas kompetencijas įrodantys, pedagogo veiklos ir individualaus kvalifikacijos tobulinimo įrodymai:

- turi būti grindžiami faktine veikla, o ne vien teorinėmis žiniomis;
- atskleisti atitinkamą kompetencijų lygį;
- parodyti žinių ir įgūdžių perkėlimą esant skirtingoms profesinės veiklos situacijoms;
- būti aktualūs (įgyti pakankamai neseniai);
- pateikti kartu su atlikto darbo pavyzdžiais;
- pateikiami kartu su mokinių, jų tėvų ar globėjų bei kolegų atsiliepimais.

Atsižvelgiant į šiuolaikines aktualijas, siūloma naudoti elektroninį kompetencijų aplanką. Tai yra virtuali priemonė, kuri suteikia galimybę susisteminti ir pademonstruoti įvairius kvalifikacijos tobulinimo pasiekimų ir kompetencijų ugdymo ir įgijimo įrodymus bei gauti grįžtamąjį ryšį (pasiekimų įvertinimus ir rekomendacijas).

3.3. Pedagogų profesijos kompetencijų kolegialaus vertinimo pavyzdžiai

3.3.1. Metinis pokalbis (rekomendacijos vadovui)

Metinis pokalbis – vadovo ar jo įgalioto asmens ir pedagogo susitikimas, per kurį pagal aiškius ir iš anksto sutartus kriterijus aptariamas praėjusio laikotarpio tikslų pasiekimas bei pedagogo darbinis elgesys, ir nustatomi ateinančio laikotarpio veiklos bei tobulėjimo tikslai. Rekomenduojama metinį pokalbį grįsti darbuotojo išitraukimo į organizacijos tikslų siekimą ir išsipareigojimo siekiant tikslų aptarimu. Metinio pokalbio tikslai siejami su praėjusių metų rezultatų ir pasiektų tikslų aptarimu ir tikslų numatymu kitiems metams.

Metinio pokalbio principai: pedagogo darbuotojo aktyvus dalyvavimas, dialogu grįstas pokalbis, palaikymu, bendradarbiavimu, tarpusavio supratimu ir pasitikėjimu grįsta atmosfera.

Metinis pokalbis grindžiamas grįžtamojo ryšio suteikimu ir refleksija.

Rekomenduojama metinio pokalbio trukmė – iki 1 val.

Metinio pokalbio eiga. Paprastai metinį pokalbį sudaro trys etapai:

- Pirmojo etapo metu aptariama esama situacija: kas pasiekta, požiūriai, jausena, nuostatos, faktai, kompetencijos.
- Antrajame etape akcentuojama kitų metų perspektyva: ko siekiama, ką planuojama keisti, kokias kompetencijas planuojama stiprinti, kokius vaidmenis prisiimti ar toliau plėtoti.
- Trečiasis etapas skirtas abipusių įsipareigojimų prisiėmimui, kai vadovas ir pedagogas sutaria, kaip veiks ateinančius metus kartu, kokių rezultatų sieks, kokia paramos sistema bus pasitelkta ir pan.

Pasiruošimas metiniam pokalbiui. Prieš metinį pokalbį tiek pedagogui, tiek vadovui ar jo deleguotam asmeniui reikia pasiruošti. Tai padeda struktūruoti metinį pokalbį. Metiniam pokalbiui informaciją rekomenduojama susirinkti iš trijų šaltinių: darbuotojo savirefleksijos (įsivertinimo formos), vadovo refleksijos apie darbuotojo veiklą ir kolegų grįžtamojo ryšio.

Rekomendacijos dėl pokalbio vedimo:

- Pokalbio metu ir vadovas, ir pedagogas naudojasi bendrąja pokalbio vedimo kompetencija ir pasitelkia visus efektyvaus pokalbio vedimo ir palaikymo įgūdžius.
- Pokalbio metu laikomasi nuostatos, kad bet koks vertinimas yra subjektyvus ir vertinant kartais klystama. Tačiau, siekiant tobulėjimo ir veiklos kokybės gerinimo, būtina keistis grįžtamojo ryšio apie tai, kaip sekasi atlikti pavestus darbus, kuriose srityse esame stiprūs, o kur reikėtų tobulėti.
- Metiniam pokalbiui ruošiasi ir vadovas, ir darbuotojas.
- Bent vieną dieną prieš metinį vertinimo pokalbį, suderinamas ir paskiriamas konkretus laikas.
- Formaliąją metinio pokalbio dalį pradeda vadovas. Jis įvardija (primena) pokalbio tikslą ir pirmiausia pakviečia darbuotoją pasidalinti įsivertinimo, savirefleksijos rezultatais.
- Pedagogas pasidalija savęs įsivertinimo rezultatais, pagrindžia juos pavyzdžiais, atsako į patikslinančius vadovo klausimus.
- Išklauses įsivertinimo, vadovas atvirai pasidalija tuo, kaip jis, kaip vadovas, vertina pedagogą. Jei buvo pasirinkta į vertinimo procesą įtraukti kolegas, vadovas pristato, kaip darbuotoją įvertino jo kolegos.
- Vyksta diskusija dėl konkrečių įsivertinimo / įvertinimo aspektų bei pedagogo įsivertinimo ir išorinio (vadovo, kolegų) atitikimo ar neatitikimo. Vadovas nesiekia primesti savo nuomonės apie tai, kokia situacija yra „iš tikrųjų“, tačiau sąžiningai pasidalija tuo, kaip jis mato vertinamą asmenį kaip darbuotoją. Pedagogas išklauso vadovo vertinimo ir siekia suprasti vadovo argumentus.

- Vadovas ir pedagogas siekia priėti vieningos nuomonės apie tai, kaip pedagogas turėtų būti vertinamas už darbą praėjusias metais pagal atskirus kriterijus, kokiose srityse jis įrodė, kad yra stiprus, o kokiose turėtų tobulėti. Pedagogas įvardija, kokios jam reikia pagalbos (jei tokios pagalbos reikia) iš vadovybės ar kolegų, kad jis galėtų tobulėti kaip darbuotojas ir asmuo.
- Metinis pokalbis baigiamas konkrečiais vadovo ir pedagogo susitarimais dėl kitų metų darbinės veiklos tobulinimo ir asmeninio tobulėjimo pastangų bei kryptių. Svarbu, kad susitarimai būtų fiksuojami vadovo ir pedagogo. Jie tampa darbuotojo kitų metų tobulėjimo plano dalimi ir kito metinio pokalbio atskaitos tašku.

3.3.2. Metų tobulėjimo plano gairės

Profesinio tobulėjimo planai yra plačiai naudojama pedagogų profesinio augimo praktika, taikoma siekiant pedagogo profesinį tobulėjimą susieti su karjeros tikslais. Tyrimais įrodyta, kad profesinio tobulėjimo planų rengimas tobulina pedagogų refleksijos įgūdžius, įprasmina jų profesinį augimą, tobulina kasdienę veiklos praktiką ir daro profesinį tobulėjimą labiau kryptingu (Janssen et al., 2013; Kōrkkō, Kotilainen, Toljamo & Turunen, 2020). Metinio tobulėjimo plano sudarymas yra savirefleksija ir įsivertinimu grįstas procesas, kurio tikslas – asmeninių profesinių veiklos ir tobulėjimo tikslų bei pažangos metams nusimatymas. Rekomenduotina, kad metinių tikslų nusimatymas būtų grindžiamas pedagogo ilgalaikiais karjeros tikslais ir karjeros vizija. Plane turėtų būti apibūdinta, ko norima pasiekti ir ką ketinama daryti, siekiant tobulinti profesinei veiklai būtinas kompetencijas ir taip realizuojant savo profesinius tikslus. Taigi, tobulėjimo planas yra tarsi galimybė sukcentruoti mintis ir dėmesį į profesinių siekių realizavimą, įgalina tikslingų karjeros sprendimų priėmimą. Metinio tobulėjimo planavimas siejamas ir su perdegimo prevencija, nes tikslingumo jausmas mažina stresą bei nerimą.

Rekomenduojama, kad metinis tobulėjimo planas apimtų su profesine veikla ir kompetencijų tobulinimu susijusius metų laikotarpio tikslus. Sudarant metų tobulėjimo planą remiamasi įsivertinimo informacija, metinio pokalbio metu gautomis vadovo išvalgomis ir grįžtamuoju ryšiu bei nusimatoma kitų metų perspektyva: kokios profesinės veiklos sritis, vaidmenis būtina stiprinti, siekiant užsibrėžtų karjeros tikslų; kokios kompetencijos yra būtinos siekiant karjeros tikslų; kokių kompetencijų ypač trūksta, ką būtina tobulinti siekiant išsikeltų karjeros tikslų. Plano rengimo procesas apima pagrindinius žingsnius, tokius kaip: esamos situacijos įsivertinimas, konkretaus tikslo (-ų) metams nusimatymas, turimų ir tobulintinų kompetencijų aptarimas, tikslų įgyvendinimo priemonių, būdų ir terminų numatymas, asmeninės pažangos įsivertinimas.

Galima nestrūktūruota ir strūktūruota metinio tobulėjimo plano sudarymo forma. Nestrūktūruota tobulėjimo plano sudarymo forma grindžiama nuolatine savirefleksija apie siekiamus

tikslus, jų prioretizavimą, pasiekiamumą, kai sistemingai apmąstomi išsikelti tikslai, permąstomos jų siekimo, realizavimo formos, pasiekti rezultatai. Paprastai šis planavimo būdas nėra siejamas su vizualine išraiška – rašytine plano versija. Dažniau šio plano išraiška yra dalijimasis ir aptarimas su kitais (refleksijų grupėse, ugdomojo konsultavimo sesijose, individualios supervizijos metu). Pasirinkus struktūruotą tobulėjimo plano sudarymo formą, pildoma lentelė, kurioje aiškiai įvardijami kitų metų tikslai, jų siekimo būdai, terminai ir pan. Galima struktūruoto tobulėjimo plano forma pateikiama 3.3.1 lentelėje.

3.3.1 lentelė. *Struktūruoto metų tobulėjimo plano forma (pavyzdys)*

Tikslas / tikslai	Tobulėjimo būdas (kaip?)	Laikotarpis (iki kada?)

3.3.3. *Kolegialus grįžtamasis ryšys*

Kolegialus grįžtamasis ryšys, konsultuojamasis vertinimas – tai profesinio augimo forma, ugdanti abu šiame vertinamajame procese dalyvaujančius pedagogus, glaudžiai susijusi su saviugda. Mokytojui ar švietimo pagalbos pedagogui kolegialaus atgalinio ryšio teikimas gali būti suprantamas ir kaip bendradarbiavimo forma, suteikianti galimybę tobulėti. Šis vertinimo funkciją turintis procesas pedagogui leidžia reflektuoti ne tik konsultuojamojo asmens veiklą ir patirtį, bet ir savo įgytą patirtį, apžvelgti savo paties darbą dirbant su mokiniais ir bendradarbiaujant su pradedančiuoju pedagogu bei dalintis įgyta patirtimi. Taigi pedagogo veiklos, nukreiptos į mentorystę skatina tobulėti kasdieninėje veikloje ir analizuoti pedagoginę praktiką, tokiu būdu tobulinti savo, kaip pedagogo ir kaip mentoriaus, kompetencijas (Aspfors & Fransson, 2015).

Kad tokia praktika būtų sukurta, dažnais atvejais pedagogams reikalinga savitarpio pagalba, kokybiško ir konstruktyvaus grįžtamojo ryšio teikimas, kolegialus bendravimas ir bendradarbiavimas, kai mokyklos bendruomenės nariai gali vienas kitą papildyti, vienas kitam patarti ir padėti, o ne konkuruoti. Kolegos taip pat gali suteikti reikiamą paramą ištikus neįprastai situacijai, kurioje gelbsti jų

turima profesinė patirtis (European Commission, 2017). Tuo tarpu, jaunas, ką tik mokslus baigęs pedagogas, taip pat gali būti pagalbininkas mokyklos bendruomenėje tam tikrose srityse – pvz., naujų IKT priemonių naudojime. Europos Komisijos (2017) duomenimis, tik ketvirtadalyje Europos mokyklų vaikus moko savo skaitmeninėmis kompetencijomis pasitikintys mokytojai. Vadinasi, abipusio grįžtamojo ryšio teikimas ir kolegiškas vienas kito konsultavimas mokyklos besimokančioje ir nuolat tobulėjančioje bendruomenėje, išvelgiamas kaip vienas iš esminių ir prasmingiausių mokymosi būdų. Europos komisija (European Commission / EACEA / Eurydice, 2019) teigia, jog kolegialus grįžtamasis ryšys gali būti teikiamas skirtingomis formomis: mentoryste, bendru darbu kvalifikacijos tobulinimo mokymuose, tarpusavio į(si)vertinimu ir suplanuotais susitikimais su mokyklos vadovu, per kuriuos teikiama asmeninė, socialinė ir profesinė pagalba. Skirtingą pedagoginę patirtį ir kompetenciją turinčių pedagogų mokymasis gali vykti įvairiomis formomis bei įvairioje aplinkoje. Aukšto profesionalumo, motyvuoti ir vertinami mokytojai yra puikaus ugdymo šerdis. Aiškiai apibrėžti kompetencijos lygiai ir karjeros struktūros didina mokytojų gebėjimus įsivertinti karjeros perspektyvas, o galimybė mokytis neformalioje, palaikančioje ir motyvuojančioje aplinkoje sudaro palankią aplinką šioje profesijoje išlikti ilgesnį laiką (European Commission, 2017).

Kolegialaus darbo organizavimo principai. Pradėti bendradarbiauti geriausia nuo darbo poroje. Taip pat neturėtų būti modelio, kad vienas iš kolegų yra kito „mokytojas“, t. y. akivaizdžiai silpno ir stipraus mokytojo vaidmenys. Visi komandos nariai turėtų jaustis lygiaverčiais partneriais. Teigiama tarpusavio priklausomybė ir individuali atskaitomybė yra bendradarbiavimo pagrindas ir būtina sąlyga skatinant visų narių įsitraukimą ir dalyvavimą (Johnson & Johnson, 2015; Slavin, 2014). Bendradarbiaujantys komandos nariai turi aiškiai suprasti ir įvardyti bendradarbiavimo priežastis. Bendras tikslas turi būti suformuluotas atsižvelgiant į bendrus sutarimus (kad kiekvienas narys suprastų, mokytųsi, įvykdytų iš anksto nustatytą kriterijų, progresuotų), tokiu būdu dėmesys sutelkiamas į du esminius aspektus: asmeninis mokymasis ir partnerio / komandos nario mokymasis. Teigiamos tarpusavio priklausomybės aspektas / kriterijus, gali būti naudingas, kai reikia skatinti pedagogų bendradarbiavimą, tačiau tai reikia daryti labai atsargiai, apgalvotai. Mokyklos administracija taip pat gali pastiprinti tarpusavio priklausomybę, naudodama turimas priemones: skirti papildomus išteklius, paskirti skirtingas / įvairias užduotis, skirti papildomus vaidmenis. Kai bendradarbiaudami asmenys suvokia šią teigiamą tarpusavio priklausomybę, jie geba dirbti siekdami komandos sėkmės. Tarpusavio priklausomybė pabrėžia papildomumą. Kai nariai suvokia, kad yra teigiamai susieti, kad vieno mokymasis palengvina kito mokymąsi, jie yra labiau linkę prisiimti savo pareigas. Mokyklos vadovas padeda sustiprinti individualią atsakomybę organizuodamas veiklą taip, kad kiekvieno komandos nario indėlis būtų įmanomas ir reikalingas komandos tikslui pasiekti ir kad individualus mokymasis būtų matomas. Tuomet pedagogai turi dvigubą atsakomybę: stengtis pasiekti komandos tikslą ir padėti kolegoms padaryti tą patį. Todėl svarbu atkreipti dėmesį į abipusę ir bendrą atsakomybę. Mokymosi

bendradarbiaujant pedagogika daro prielaidą, kad komandos nariai (kas jie bebūtų – du ar keli mokytojai, mokytojai ir mokiniai) gali pakankamai pasitikėti vieni kitais, todėl geba pasidalinti atsakomybėmis. Norint pasiruošti tikslingam bendradarbiavimui ir organizuoti komandinį darbą, reikia kruopštaus veiklos planavimo. Apskritai, bendradarbiavimo struktūravimas ne tik skatina socialinių santykių kokybę, bet ir mokymąsi kognityviniu aspektu (Buchs, 2017).

Kokios būtinos sąlygos, kad sklandžiai vyktų mokymasis bendradarbiaujant? Bendradarbiavimo negalima reguliuoti iš viršaus į apačią. Kad ugdymo įstaiga būtų bendradarbiaujanti, būtina pasidalinto vadovavimo sąlyga (Supovitz, & Christman, 2003; Mattatall, & Power, 2014; Bryk, 2017; Jacq & Gibert, 2019). Atsakomybė turėtų būti paskirstyta tarp visų ugdymo įstaigoje dirbančių pedagogų ir administracijos narių. Tai būtina, kad komandos galėtų dirbti susitelkusios ir siekiančios bendro darbo tikslo (tiek ugdymo procese, tiek rezultate). Turėtų būti skatinama: mokymasis bendradarbiaujant visoje bendruomenėje; pedagoginės praktikos grindimas naujausiais mokslinių tyrimų duomenimis; tarpasmeninių santykių gerinimas; profesinių kompetencijų pripažinimas, pasitikėjimas pedagogais.

Svarbu, kad bendruomenė norėtų mokytis ir siekti vis geresnių rezultatų. Pedagogas labiausiai mokosi tuomet, jeigu apmąsto, kaip pavyko ugdymo procesas, koks gautas rezultatas. Nuolatinis galvojimas apie tai, kas įvyko gerai, o ką dar būtina pagerinti, pedagogą „augina“ labiausiai. Kuo giliau jis galvoja, tuo puikesniu pedagogu tampa, nes kiekvienoje situacijoje gali atsakyti, kodėl elgėsi būtent taip. Kuo sudėtingesnės situacijos, tuo labiau pedagogai vieni kitais turėtų pasitikėti ir remtis.

Kolegialaus grįžtamojo ryšio teikimo priemonės / įrankiai. Šios priemonės apima skirtingas pedagoginės veiklos sritis. Pedagoginės veiklos / pamokos stebėjimas apima mokytojo ir mokinių mokymo(si) veiklą klasėje. Grįžtamojo ryšio susitikimas suteikia galimybę aptarti matytas veiklas, susijusias su platesniu profesionalumu, atsakomybe ir profesiniu elgesiu bei augimu. Priklausomai nuo laiko ar grįžtamojo ryšio teikimo pobūdžio, galima pabrėžti tam tikras temas. Pavyzdžiui, gali būti svarbiau aptarti profesines perspektyvas ar tam tikro metodo / strategijos įvaldymą. Kiekvienu atveju, kolegiškai susitarus, galima apsibrėžti konkrečias interesus / tobulinimosi sritis (Quality Teaching in the European Schools, 2016). Viena iš svarbiausių sričių – pedagoginės veiklos / pamokos stebėjimas.

3.3.4. Pedagoginės veiklos / pamokos stebėjimas

Pamokos / užsiėmimo stebėjimo formoje turėtų būti įvardijami aspektai, kuriuos galima pastebėti pedagoginės veiklos metu. Kolega, kuris yra stebėtojas, gali sutelkti dėmesį į kai kuriuos aspektus arba gali atlikti bendrą veiklos vertinimą, atsižvelgiant į stebėjimo tikslą ir išankstinius susitarimus su stebimuoju pedagogu. Rekomenduojama stebėti pasirinktų mokinių veiklą, kaip jie elgiasi vienu ar kitu atveju. Stebėtojui rekomenduojama atkreipti dėmesį į šiuos pedagoginės veiklos požymius / elementus:

- **Mokytojo veikla, susijusi su mokinių mokymu** (paaiškinimų kokybė, veiklą / pamokų struktūra, turinio aktualizavimas, taikomos strategijos, mokinių motyvavimas, veiklą diferencijavimas ir individualizavimas ir kt.).
- **Mokinių mokymasis** (mokinių į(si)traukimas, savarankiškas darbas, mokymasis bendradarbiaujant, tikslingas IKT naudojimas, mokytojo gebėjimas organizuoti, skatinti ir (arba) vadovauti mokinių mokymosi procesui).
- **Pedagoginis kontekstas** (mokytojo pastangos sukurti saugią atmosferą, pagarbus bendravimas, socialinio elgesio taisyklės ir kt.).
- **Klasės valdymas** (mokytojo pastangos sukurti geranoriškas, savitarpio pagalba ir supratimu grįstas klases, rūpintis atitinkama, ugdymo procesui būtina, įranga ir priemonėmis).
- **Laikas** (efektyvus laiko panaudojimas mokymo(si) procese, pvz., kokybiška pamokos pradžia, sklandus perėjimas iš vienos veiklos į kitą, ugdymo turinio individualizavimas ir diferencijavimas, kai nurodomas optimalus laikas veiklai atlikti).

Svarbu, kad stebėtojas palygintų, ko jis galėtų tikėtis (pagal aplinkybes) su tuo, ką jis iš tikrųjų mato. Pvz., pamokos pradžioje stebėtojas gali tikėtis, kad mokytojas paaiškins pamokos tikslą. Mokytojas tai daro arba nedaro. Paaiškinimas gali būti įvertinamas kaip „pakankamas“ arba „geros kokybės“. Todėl, prieš teikiant geranorišką grįžtamąjį ryšį, rekomenduojama pasižymėti komentarus pagal tai, ar tam tikras aspektas įgyvendintas / pastebėtas, ar yra geros kokybės, įgyvendintas pakankamai, ar nepakankamai (tikimasi, bet nepastebėta).

Gali būti pastebėta aspektų, kurie buvo labai geros kokybės, kurie išpildyti taip, kaip ir buvo planuota, tačiau taip pat gali pasitaikyti tokių aspektų, kurių buvo nepakankamai. Visa tai reikėtų pasižymėti ir aptarti su pedagogu, kai bus analizuojama veikla / pamoka. Be to, kai kurių veiklų / pamokų metu negalima pastebėti tam tikrų aspektų, nes jie tiesiog nėra reikšmingi tam tikrame kontekste. Pvz., jei mokytojas pristato naują projektą, kurį atliks klasė, ši informacija yra svarbi visiems mokiniams, todėl stebėtojui nereikėtų tikėtis individualizuotų ar diferencijuotų veiklų. Tokiu atveju, apie tam tikrą konkretų aspektą nereikėtų kalbėtis ir jo žymėti. Kitas pavyzdys: ypač vidurinės mokyklos mokytojai ne visada turi savo klasę; taip pat ne visi mokytojai turi IKT įrangą klasėje (ypač ikimokyklinio ugdymo įstaigose). Tokiais konkrečiais atvejais šie aspektai tiesiog nefiksuojami. Jeigu kolega stebi ir konsultuoja mokytoją, kuris dirba su skirtingų klasių ar net programų mokiniams, naudinga pastebėti kelias veiklas skirtingose klasėse, atkreipti dėmesį, su kokia mokinių amžiaus grupe kolegai sekasi dirbti geriau.

Kolegialaus stebėjimo / konsultavimo atveju, po stebėtos veiklos / pamokos kalbant su pedagogu, rekomenduojama aptarti visus veiklos aspektus – nuo veiklos planavimo iki jos vertinimo. Labai svarbu tiksliai ir informatyviai pakomentuoti kiekvieną sritį, atsižvelgiant į stebėjimo

(vertinimo) dėmesio aspektą. Kolega, kalbėdamasis su mokytoju, galėtų remtis šiais klausimais ir rodikliais:

- **Dalyko planavimas:**
 - Ar ši nagrinėjama tema jau buvo analizuojama anksčiau, ar dar bus aptariama ateityje, ar įrašyta į planą?
 - Ar pedagogas turi metinį, semestro ar kitokio laikotarpio planą (pagal susitarimus ugdymo įstaigoje), veiklą / pamokų kalendorių, pagrįstų mokymosi planais / programomis?
 - Ar pedagogas derina planavimą horizontaliai (metų laikotarpyje) ir vertikalčiai (temomis / skyriais) su kolegomis?
- **Veiklos tęstinumas:**
 - Ar yra informacijos, kuri yra reikalinga pakaitiniam mokytojui perimti klasės mokymą, jeigu pats mokytojas negalėtų vesti numatytos veiklos?
- **Mokinių pasiekimų vertinimas, instrumentai:**
 - Ar yra mokinių pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo priemonių sistema?
 - Kokių būdu ir kaip dažnai atliekamas mokinių pasiekimų vertinimas?
 - Su kokiais instrumentais (stebėjimai, testai, kompetencijų apžvalga, įsivertinimas ir pan.) atliekamas vertinimas?
 - Kurios sritys, dalykai yra vertinami?
 - Kada vyksta vertinimas? Ar yra kalendorius?
- **Mokinių pažanga, rezultatai:**
 - Ar tinkamai užfiksuota kiekvienos grupės ir kiekvieno mokinio pažanga ir rezultatai?
 - Kaip jie įrašomi (ženklais, lygiais, gebėjimų augimo profiliais ir kt.)?
 - Kur jie įrašyti (mokinio pasiekimų apžvalgoje, skaitmeninėje sistemoje)?
 - Kas turi prieigą prie duomenų?
 - Kiek kokybiškai pateikiama informacija įrašuose? Kaip dažnai tai daroma?
- **Rezultatų analizė:**
 - Ar rezultatai išsamiai analizuojami ir grupuojami (pvz., klaidų rūšis, išsamesni tyrimai, diagnostinė diskusija, nuostatų į analizuojamą objektą tyrimas ir kt.)?
- **Tolimesnis veiklos planavimas:**
 - Ar mokinių pasiekimų rezultatai lemia tikslingus veiksmus?
 - Ką veiks mokytojas / klasės padėjėjas, kokio (-ių) rezultato (-ų) siekiama, kada, kaip, su kuo?
 - Ar tai buvo aiškiai pasakyta?

3.3.5. Kolegialaus grįžtamojo ryšio susitikimas

Grįžtamojo ryšio susitikimo metu kolegos vienas kitam turėtų teikti konstruktyvius pasiūlymus, kuriuos galima pateikti arba pakeisti atsižvelgiant į susitikimo tikslą, vertinamą aspektą, temą ir pan. Kuo jie labiau pritaikyti konkrečiai situacijai, tuo geriau. Norėdamas pasirengti grįžtamojo ryšio susitikimui, kolega-vertintojas gali pasinaudoti šiais klausimais ir rodikliais:

I. Stebėtos veiklos / pamokos apžvalga / apmąstymas:

- Ar jus tenkina veikla / pamoka, kurią stebėjo kolega-vertintojas?
- Ar manote, kad jūsų pamokos tikslai buvo pasiekti? Ką mokiniai turėjo išmokti? Ar jie to išmoko ir kaip jūs žinote, kad jie tai padarė?
- Kuriuos dalykus stebėtoje veikloje / pamokoje išskirtumėte kaip stiprybes, o ką, kaip ir kodėl reikėtų tobulinti?

II. Bendrasis pedagoginis-didaktinis veiksmas:

- Siūloma tema ir planavimas:
 - Mokymosi ir mokymo trajektorijos (vertikalus derinimas).
 - Ar yra derinimas iš vienos pamokos į kitą (kas siūloma palyginti su ankstesne pamoka, kita pamoka), iš vienos klasės į kitą?
 - Suderinimas (horizontalus derinimas).
 - Ar mokinių pasiekimai yra analizuojami metų grupėje / koncentre?
 - Metodai / medžiaga.
 - Ar turite pakankamai naujausių metodų / didaktinės medžiagos (įskaitant programinę įrangą), kad galėtumėte pasiūlyti, ko reikia?
- Mokinių savarankiškumas / autonomija:
 - Ar skatinate mokinius galvoti apie tai, ko jie mokosi (kaip galėtų tai padaryti)?
 - Ar skatinate mokinius naudotis informacijos šaltiniais (internetu, žodynais ir kt.) savarankiškai?
 - Ar mokiniai mokosi savarankiškai dirbti pagal kasdienes ir (arba) savaitines užduotis?
 - Ar jūs ugdote mokinių gebėjimus įsivertinti?
- Vertinimas / įsivertinimas:
 - Suderinimas: ar taikote mokyklos vertinimo gaires? Ar jūs taikote mokyklos susitarimus?
 - Kaip vertinate mokinių pažangą?
 - Kaip dažnai vertinate mokinių pažangą?
 - Ar analizuojate pasiektus rezultatus? Kaip?

- Ar informuojate tėvus apie mokinių rezultatus?
- Ar mokiniai vertina savo darbus? Kaip?
- Švietimo pagalba:
 - Kuriems mokiniams mokykla organizuoja švietimo paramą?
 - Kas dalyvauja priimant šiuos sprendimus?
 - Ar laikotės mokyklos švietimo pagalbos gairių?
 - Ar jūsų klasėje yra vaikų, turinčių individualų mokymosi planą?

III. Veiklos už klasės ribų:

- Kaip prisidedate prie metodinės grupės (ikimokyklinėje įstaigoje, pradinėje mokykloje, progimnazijoje, gimnazijoje) ir kitų profesinių grupių veiklos jūsų mokykloje?
- Ar koordinuojate veiklas (skyriaus, dalykinės srities, mokymosi išteklių ir kt.)?
- Ar prisidedate prie mokyklos bendruomenės kūrimo politikos? Pvz., esate darbo grupių narys ?
- Ar imatės asmeninių iniciatyvų dėl mokyklos veiklos tobulinimo?

IV. Profesinis tobulėjimas:

- Kur? Kuriose srityse vyksta profesinis tobulėjimas? Pvz.: dalyko žinios, kalbų mokėjimas, pedagoginiai-didaktiniai veiksmai, IKT taikymas ir kt.
- Kaip? Dalyvaujant profesinio tobulėjimo renginiuose, skaitant profesinę literatūrą, stebint kolegų veiklą, dalyvaujant profesiniuose tinkluose ir pan.?
- Kokių turite profesinių ambicijų? Ką norėtumėte veikti toliau?
- Kaip apibūdintumėte savo asmenines nuostatas, susijusias su sąžiningumu, punktualumu ir įsipareigojimais?

V. Refleksijos gebėjimai:

- Kaip vertinate save kaip pedagogą?
- Kurią sritį vertinate geriausiai: pedagoginę ugdymo veiklą, profesinį tobulėjimą, veiklą profesinėje bendruomenėje ?
- Kaip vertinate? Kokiomis priemonėmis? Kaip dažnai vertinate?
- Koks vertinimo rezultatas ir išdava? Kokias korekcijas darote ir kaip? Iš ko matote / sprendžiate, kad tai pavyksta?

VI. Komunikacija:

- Kontaktai su kolegomis:
 - Kokie jūsų kontaktai su kolegomis?
 - Ar konsultacijos / dalijimasis patirtimi metodinėje grupėje vyksta sistemingai? Kuo dalijatės, apie ką konsultuojatės?

- Ar yra numatytas naujų mokytojų instruktavimas / konsultavimas?
- Kokios taikomos konsultacijų formos?
- Santykiai su mokinių tėvais:
 - Koks jūsų santykis su mokinių tėvais?
 - Kaip, kokių laiku ir kokiais klausimais bendraujate?
 - Kaip tėvai įsitraukia į vaikų ugdymo aptarimą?

VII. Kiti svarstomi klausimai.

3.4. Pedagogų profesinių kompetencijų raiška ir galimi kompetencijų įrodymai

Šiame pedagogų profesinių kompetencijų vertinimo rinkinio poskyryje pateikiame galimus kompetencijų įrodymus pagal keturias kompetencijų sritis: pedagogų profesinės kultūros, pedagogų profesinės ugdymo, profesinės bendruomenės ir profesinio augimo.

Žemiau lentelėse pateikiami galimi kompetencijų įrodymai yra tik galimi pavyzdžiai, kuriais remiantis pedagogas gali įsivertinti savo veiklą ir (ar) jo veikla gali būti įvertinta. Galima naudoti ir kitus galimus kompetencijų įrodymus, tačiau labai svarbu, kad vertinimo metu surinkti ir pateikiami įrodymai būtų objektyvūs ir patikimi.

Įrodymai kaupiami profesinio tobulėjimo aplanke. Jame kaupiami tiesioginiai ir netiesioginiai profesinio tobulėjimo įrodymai.

Tiesioginiais įrodymais laikytini **paties pedagogo atliktų darbų** pavyzdžiai:

- Veiklos / pamokos / užsiėmimų planas (ilgalaikiai, trumpalaikiai, individualūs);
- parengta metodinė medžiaga ir priemonės (galima pateikti IT nuorodas);
- atlikti tyrimai (ataskaitos, prezentacijos, pranešimai, tyrimo instrumentai);
- atvejo analizės;
- parengtas ir (ar) įgyvendintas projektas;
- parengta prezentacija;
- ugdytinių įvertinimai;
- grįžtamojo ryšio pavyzdžiai (mokiniui, tėvams, kolegoms);
- stebėtų pamokų/veiklų/užsiėmimų protokolai;
- organizuotų ugdymųjų veiklų įrašai ir (ar) nuotraukos;
- refleksijos;
- įsivertinimai;
- kita.

Netiesioginiai įrodymais laikytini **kitų atsiliepimai** apie pedagogo veiklą, darbus, įgytas kompetencijas ir pan.:

- rekomendacijos;
- pažymėjimai;
- diplomai;
- atestatai;
- pagyrimo raštai;
- padėkos;
- atsiliepimai;
- grįžtamojo ryšio komentarai;
- stebėtų pamokų protokolai;
- kita.

3.4.1–3.4.4 lentelėse pateikiami pedagogo profesijos kompetencijų raiškos požymiai ir galimi įrodymai.

3.4.1 lentelė *Pedagogo profesinės kultūros srities kompetencijos raiška ir galimi įrodymai*

KOMPETENCIJA (KRITERIJUS)	RAIŠKOS POŽYMAI (RODIKLIAI)	ĮRODYMAI
Kalbinė kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Sklandžiai bendrauja gimtąja ir valstybine kalba (-omis), yra visapusiškai kalbiškai raštingas. • Geba komunikuoti užsienio kalba (-omis) savo profesinėje srityje. 	Pateikiami rašytinės komunikacijos lietuvių ir užsienio kalba tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai.
Kultūrinio identiteto ir pilietiškumo kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Suvokia kultūros svarbą žmogaus ugdyme, skirtingų kultūrų įvairovę ugdymo realybėje ir visuomenėje vykstančius natūralius akulturacijos procesus. • Suvokia save ir savo ugdytinius, kaip konkrečios kultūros atstovą (-us) ir kuria jiems vienodas ugdymo(si) galimybes. • Kuria erdvę savo ir ugdytinių kultūrinių tradicijų puoselėjimui bei prisideda prie savo ir ugdytinių autentiško gyvenimo 	Pateikiami tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai susiję su šios kompetencijos raiška (pvz. organizuoti edukaciniai renginiai, asmeninė pedagogo saviugda, projektai, pilietinės iniciatyvos, dalyvavimas profesiniuose socialiniuose tinkluose, asociacijų veikloje, savanorystės veiklos ir kt.).

	<p>stiliaus kūrimo ir yra tolerantiškas ugdytinių, jų šeimų, kitų bendruomenės narių įvairovei.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veikia atsakingai ir yra aktyvus bendruomenės narys, demonstruoja asmeninį pavyzdį kuriant pilietinę visuomenę. • Suvokia žmogaus teisių ir pareigų vienovę, puoselėja demokratinės visuomenės vertybes. 	
Profesinės etikos kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Vadovaujasi bendražmogiškais ir pamatinėmis švietimą įprasminančiomis vertybėmis. • Vadovaujasi profesinės etikos kodekse nurodytais elgesio principais. 	Pateikiami tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai susiję su šios kompetencijos raiška (pvz.: atsiliepimai apie mokinius, kolegas, kuriais remiantis galima išvelgti vadovavimą(si) profesinės etikos principais).
Medijų ir skaitmeninio raštingumo kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Bendrauja ir bendradarbiauja IKT pagalba. • Moka naudotis šiuolaikinėmis technologijomis ir kuria skaitmeninį turinį. • Saugiai elgiasi elektroninėje erdvėje ir geba apsaugoti jautrų skaitmeninį turinį, konfidencialią informaciją apie ugdytinius, jų pasiekimus, korektiškai taiko privatumo ir autorinių teisių taisykles, tinkamai nurodo skaitmeninių išteklių autorystę. • Geba kritiškai vertinti įvairiomis technologinėmis formomis perteiktą medijų tekstų turinį atsižvelgdamas į jų sukūrimo socialinį, istorinį, kultūrinį kontekstą, kūrėjų tikslus ir tikslinę auditoriją. 	Pateikiami tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai susiję su šios kompetencijos raiška (pvz. elektroninio dienyno įrankių naudojimas, sukurtos ir naudojamos skaitmeninės priemonės, nuotolinių mokymo platformų naudojimas, IKT priemonių įsivertinimas, tikslingas sklaidos kanalo pasirinkimas, etiškas informacijos naudojimas ir kt.).

3.4.2 lentelė. *Pedagogo profesinės ugdymo veiklos srities kompetencijos raiška ir galimi įrodymai*

KOMPETENCIJA (KRITERIJUS)	RAIŠKOS POŽYMIAI (RODIKLIAI)	ĮRODYMAI
<p>Ugdytinių skirtybių ir galimybių pažinimo kompetencija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atpažįsta ugdytinių skirtybes, pasitelkdamas žinias apie fizinę, emocinę, socialinę, intelektualinę ir kalbos ugdytinių raidą. • Taiko įvairias ugdymo / mokymo strategijas, atsižvelgdamas į skirtingus ugdytinių poreikius. • Identifikuoja galimas grėsmes ugdytinio sveikatai ir psichosocialinei raidai. 	<p>Pateikiami tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai, susiję su šios kompetencijos raiška.</p> <p>Tiesioginių įrodymų pavyzdžiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - veiklos / pamokos / užsiėmimų planas (ilgalaikis, trumpalaikis, individualus); - parengta metodinė medžiaga ir priemonės; - atlikti tyrimai; - atvejo analizės; - parengtas ir (ar) įgyvendintas projektas; - ugdytinių (į)vertinimai; - organizuotų ugdomųjų veiklų įrašai ir (ar) nuotraukos; - refleksijos; - kita. <p>Netiesioginių įrodymų pavyzdžiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kolegų atsiliepimai; - išklaustų kursų pažymėjimai; - diplomai ir kt.
<p>Ugdymo(si) aplinkos planavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo kompetencija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kuria ir palaiko palankią ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką (fizinę, socialinę, emocinę, atvira, saugi, stimuliuojanti, dinamiška, ir funkcionali ir kt.). • Kuria inovacijomis grįstą ugdymo(si) / mokymo(si) aplinką, pasitelkdamas įvairias priemones ir technologijas. 	<p>Pateikiami tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai susiję su šios kompetencijos raiška.</p> <p>Tiesioginių įrodymų pavyzdžiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - veiklos / pamokos / užsiėmimų planas (ilgalaikis, trumpalaikis, individualus); - parengta metodinė medžiaga, priemonės ir rekomendacijos; - atlikti tyrimai; - parengtas ir (ar) įgyvendintas projektas; - stebėtų pamokų protokolai; - organizuotų ugdomųjų veiklų įrašai ir (ar) nuotraukos; - refleksijos; - kita.

<p>Ugdymo proceso modeliavimo ir realizavimo kompetencija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rengia ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos programas / modulius / planus. • Organizuoja ir valdo ugdymo / mokymo ir (ar) švietimo pagalbos procesą (tikslingas, optimalus, apimantis diferencijavimą, individualizavimą, personalizavimą, tikslingai taikant įvairius mokymo(si) metodus, strategijas, priemones ir pan.). • Teikia pagalbą ugdytiniams, atsižvelgdamas į individualius poreikius ir mokymosi ypatumus bei užtikrina įtrauktį. • Geba valdyti klasę / grupę (laiko planavimas, pamokos ar kitos veiklos eigos modeliavimas, tikslinga, metodiškai pagrįsta pamokos ar kitos veiklos eiga, savalaikis trikdžių sprendimas ir pan.). • Numato ir kūrybiškai panaudoja metodinius išteklius, įrangą, svarbiems ugdymo ir (ar) švietimo pagalbos tikslams pasiekti. 	<p>Pateikiami tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai susiję su šios kompetencijos raiška.</p> <p>Tiesioginių įrodymų pavyzdžiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - veiklos / pamokos / užsiėmimų planas (ilgalaikis, trumpalaikis, individualus); - parengta metodinė medžiaga ir priemonės; - atlikti tyrimai; - atvejo analizės; - parengtas ir (ar) įgyvendintas projektas; - stebėtų pamokų protokolai; - organizuotų ugdomųjų veiklų įrašai; - refleksijos; - kita.
<p>Ugdytinių pažangos ir pasiekimų vertinimo kompetencija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Taiko mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo metodiką (įvairių vertinimo tipų, metodų tikslingas pasirinkimas, jų pritaikymas individualiems mokinių poreikiams; efektyvus, skirtingų tipų grįžtamojo ryšio organizavimas ir užtikrinimas). • Kuria ir taiko pažangos ir pasiekimų stebėsenos sistemą (dalykinis lygmuo, integralus institucinis ir pan.). 	<p>Pateikiami tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai susiję su šios kompetencijos raiška.</p> <p>Tiesioginių įrodymų pavyzdžiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - veiklos / pamokos / užsiėmimų planas (ilgalaikiai, trumpalaikiai, individualūs); - parengta metodinė medžiaga ir priemonės; - atlikti tyrimai; - atvejo analizės; - parengtas ir (ar) įgyvendintas projektas; - stebėtų pamokų protokolai; - organizuotų ugdomųjų veiklų įrašai;

	<ul style="list-style-type: none"> • Kuria ir palaiko vertinimo ugdant kultūrą mokykloje. 	<ul style="list-style-type: none"> - grįžtamojo ryšio pavyzdžiai, kriterijų rinkiniai, rodikliai - refleksijos; - mokinių pasiekimų ir (ar) pažangos stebėsenos pavyzdžiai; - kita.
--	---	---

3.4.3 lentelė. *Profesinės bendruomenės srities kompetencijos raiška ir galimi įrodymai*

KOMPETENCIJA (KRITERIJUS)	RAIŠKOS POŽYMIAI (RODIKLIAI)	ĮRODYMAI
Bendradarbiavimo su šeima / globėjais / rūpintojais kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Bendraudamas ir bendradarbiaudamas su tėvais taiko skirtingus pagalbos ir bendradarbiavimo būdus bei formas, skatindamas mokinių mokymosi pažangą ir gerovę. • Įtraukia tėvus į mokyklos tobulinimo veiklas (projektus, pamokas ar kitas veiklas) pagal savo veiklos sritį. 	<p>Pateikiami tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai susiję su šios kompetencijos raiška.</p> <p>Tiesioginių įrodymų pavyzdžiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - parengta metodinė medžiaga ir priemonės; - atlikti tyrimai; - atvejo analizės; - parengtas ir (ar) įgyvendintas projektas; - grįžtamojo ryšio pavyzdžiai; - refleksijos; - veiklų įrašai ir (ar) nuotraukos; - kita.
Darbo komandoje ir bendradarbiavimo su socialiniais partneriais ir švietimo ir socialinę pagalbą teikiančiomis institucijomis kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Dalyvauja profesinio bendradarbiavimo veiklose ir teikia pagalbą kolegoms profesinės veiklos klausimais. • Plėtoja socialinės partnerystės tinklus. 	<p>Pateikiami tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai susiję su šios kompetencijos raiška.</p> <p>Tiesioginių įrodymų pavyzdžiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - parengti raštai, dokumentai partnerių institucijoms; - bendradarbiavimo su socialiniais partneriais parengta metodinė medžiaga ir priemonės; - atlikti tyrimai; - atvejo analizės; - parengtas ir (ar) įgyvendintas projektas; - grįžtamojo ryšio pavyzdžiai; - refleksijos; - veiklų įrašai ir (ar) nuotraukos; - dalyvavimas profesiniuose socialiniuose tinkluose, asociacijų veikloje įrodymai; - kita.

3.4.4 lentelė. *Profesinio augimo srities kompetencijos raiška ir galimi įrodymai*

KOMPETENCIJA (KRITERIJUS)	RAIŠKOS POŽYMIAI (RODIKLIAI)	ĮRODYMAI
Profesinės veiklos vertinimo ir tobulinimo kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Reflektuoja savo profesinę veiklą ir savirefleksiją taiko kompetencijoms įsivertinti, stipriesiems bei tobulintiniems profesinės veiklos aspektams išskirti. • Profesinės veiklos įsivertinimą susieja su sistemingu, nuolatiniu mokymusi ir tikslingai planuoja profesinio tobulėjimo kryptį ir priemones. • Nuosekliai ir sistemingai tobulina savo profesinės veiklos gebėjimus. 	<p>Pateikiami tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai susiję su šios kompetencijos raiška.</p> <p>Tiesioginių įrodymų pavyzdžiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - refleksijos; - profesinio tobulėjimo planas; - įsivertinimo dokumentai; - ugdymo veiklos planai, metodinė medžiaga, veiklų vaizdo įrašai, pagrindžiantys profesinės veiklos gebėjimų tobulinimą; - kita.
Profesinės veiklos tyrimo kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Nuolat stiprina gebėjimą analizuoti ir tirti savo paties veiklą. • Domisi, kritiškai vertina ir pritaiko savo praktinėje veikloje ugdymo mokslo tyrimų rezultatus, gerąją praktiką ir edukacines inovacijas. • Atlieka profesinės veiklos tyrimą ir jo rezultatais remiantis tobulina savo profesinę veiklą. 	<p>Pateikiami tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai susiję su šios kompetencijos raiška.</p> <p>Tiesioginių įrodymų pavyzdžiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - veiklos tyrimai; - atvejo analizė; - refleksijos; - projektai; - kita.
Kolegialaus mokymosi kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Bendrauja ir bendradarbiauja tobulindamas profesinę veiklą mokyklos komandoje ir (ar) profesinėse bendruomenėse. • Taiko kolegialaus mokymosi ir bendradarbiavimo formas (pamokos studiją, kolegų konsultavimą, profesines bendruomenes), siekdamas savo profesinio tobulėjimo. 	<p>Pateikiami tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai susiję su šios kompetencijos raiška.</p> <p>Tiesioginių įrodymų pavyzdžiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - refleksijos; - įsivertinimo dokumentai; - kolegialaus grįžtamojo ryšio įrodymai; - bendro mokymosi projektai - dalyvavimo darbo grupėse, komandose įrodymai; - integruoto turinio kūrimo pavyzdžiai; - atvejo analizės; - kita.

Naudotos literatūros sąrašas

1. Arnold, J. (2011). Career concepts in the 21st century. *The Psychologist*, 24, 106–109.
2. Aspfors, J., Fransson, G. (2015). Research on mentor education for mentors of newly qualified teachers: A qualitative meta-synthesis. *Teaching and Teacher Education*, 48(1), 75–86. doi:org/10.1016/j.tate.2015.02.004
3. Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas. (2021). *TAR*, 5318.
4. *Australian professional standards for teachers*. (2011). Prieiga per internetą: <https://www.aitsl.edu.au/docs/default-source/national-policy-framework/australian-professional-standards-for-teachers.pdf>
5. Barkauskaitė, M., Brandišauskienė, A., Chodzkienė, L., Ignatova, N., Kaušylienė, A., Martišauskienė, E., Mazlaveckienė, G., Meškauskienė, R., Rauckienė-Michaelsson, A., Monkevičius, J., Navickienė, V., Pulkevičiūtė, V. J., Survutaitė, D. ir Vasiliauskas, R. (2015). *Edukologijos inžinerijos link: teorijos ir praktikos sanglauda: mokslo studija*. Vilnius: Lietuvos edukologijos universiteto leidykla.
6. Benko, C., & Anderson, M. (2010). *The corporate lattice: achieving high performance in the changing world of work*. Boston, Massachusetts: Harvard Business Review Press.
7. Bitinas, B. (2011). *Edukologijos terminija: kokybė ir problemos*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
8. Bryk, A. S. (2017). Accélérer la manière dont nous apprenons à améliorer. *Éducation et didactique*, 11-2, 11–29. doi:10.4000/educationdidactique.2796
9. Bruzgelevičienė, R. (2017). Švietimo modeliuotos krypties ir konteksto įtampų tendencijos. *Pedagogika*, 128, 5–19.
10. Buchs, C. (2017). Comment organiser l'apprentissage des élèves par petits groupes? In: *Différenciation pédagogique: comment adapter l'enseignement pour la réussite de tous les élèves?* (p. 137–146). Paris: Conseil National d'évaluation du Système Scolaire. Prieiga per internetą: <https://archive-ouverte.unige.ch/unige:95551>
11. Burgess, S., Rawal, S., & Taylor, E. S. (2019). *Teacher peer observation and student test scores: Evidence from a field experiment in English secondary schools*. Prieiga per internetą: <http://www.edworkingpapers.com/ai19-139>

12. Campbell, C. (2019). Perspectives and evidence on effective CPD from Canada. In Shutt, C., & Harrison, S. (Eds), *Teacher CPD: International trends, opportunities and challenges* (p. 68–74). London: Chartered College of Teaching. Prieiga per internetą: <https://chartered.college/international-teacher-cpd-report/>
13. Commonwealth Secretariat. (2016). *Pan-commonwealth standards framework for teachers and school leaders*. London: Commonwealth Secretariat. Prieiga per internetą: <https://www.saqa.org.za/sites/default/files/2019-11/Pan-Commonwealth%20Standards%20Framework%20for%20Teachers%20and%20School%20Leaders.pdf>
14. Crehan, L. (2016). *Exploring the impact of career models on teacher motivation*. Paris: UNESCO International Institute for Educational Planning (IIEP). Prieiga per internetą: <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002462/246252e.pdf>
15. Dudaitė, J., Prakapas, R. (2016). Lietuvos mokytojų, dirbančių su „Activinspire“ interaktyviaja sistema, patirtys organizuojant pamokos darbą. *Socialinis darbas*, 14(2). 199–209.
16. Dumitru, C., & Voinea, V. (2015). Correlations between Career Management, Communication and Career Development. *Valahian Journal of Economic Studies*, 6(2), 99–108.
17. *Education Support Professionals. Professional Growth Continuum* (2017). Washington: National Education Association, Center for Great Public Schools. Prieiga per internetą: <https://www.nea.org/professional-excellence/professional-learning/teachers>
18. Enriquez, L. E., Hernandez, M. M., Millán, D., Vera, D. V. (2019). Beyond access: Psychosocial barriers to undocumented. *Law & Social Inquiry*, 44(3), 679–703.
19. European Commission (2017). *Communication from the Commission to the European parliament, the Council, The European economic and social committee and the Committee of the regions: School development and excellent teaching for a great start in life*. (2017). Prieiga per internetą: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/aa9ffc00-4524-11e7-aea8-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>
20. European Commission (2013). *Supporting teacher competence development for better learning outcomes*. Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/assets/eac/education/experts-groups/2011-2013/teacher/teachercomp_en.pdf
21. European Commission/EACEA/Eurydice. (2019). *Teaching Careers in Europe: Access, Progression and Support*. Prieiga per internetą: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/435e941e-1c3b-11e8-ac73-01aa75ed71a1/language-en>

22. *Geros mokyklos koncepcija*. (2015). *TAR*, Nr. 20048.
23. Guin, F., & Delahaye, J. P. (2013). Référentiel des compétences professionnelles des métiers du professorat et de l'éducation. In *Le Bulletin officiel de l'éducation nationale, de la jeunesse et des sports*, 30, 25 juillet. Prieiga per internetą: <https://www.education.gouv.fr/bo/13/Hebdo30/MENE1315928A.htm>
24. Hargreaves, A. ir Fullan, M. (2019). *Profesinis kapitalas: Ugdyimo pertvarka kiekvienoje mokykloje*. Vilnius: Eugrimas.
25. Indrašienė, V. ir Žibėnienė, G. (2014). *Pasiekimų vertinimas ir įsivertinimas: Vadovėlis*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
26. Jacq, C., & Gibert, A. F. (2019). Travailler ensemble pour enseigner mieux. In *Édubref. L'essentiel pour comprendre les questions éducatives*. Prieiga per internetą: <https://eduveille.hypotheses.org/files/2019/01/Edubref-janvier-2019.pdf>
27. Janiūnaitė, B. (2019). *Edukacinių inovacijų diegimo atvejai*. Kaunas: Technologija.
28. Janssen, S., Kreijns, K., Bastiaens, T. J., Stijnen, S., & Vermeulen, M. (2013). Teachers' beliefs about using a professional development plan. *International Journal of Training and Development* 17(4), 260–278. doi:10.1111/ijtd.12016
29. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2015). Theoretical approaches to cooperative learning. In R. M. Gillies (Ed.), *Collaborative Learning: Developments in Research and Practice* (p. 17–46). New York: Nova Science.
30. Johnson, D. W., Johnson, R. T., Roseth, C. J., & Shin, T. S. (2014). The relationship between motivation and achievement in interdependent situations. *Journal of Applied Social Psychology*, 44(9), 622–633.
31. Kanten, P., Kanten, S., & Yesiltas, M. (2015). New perspectives in career management: boundaryless career and dual ladder career path. In *Proceedings of the multidisciplinary academic conference, 4-6 December, 2015*. (p. 319–327). Prague: MAC Prague consulting Ltd.
32. Kearney, M., Maher, D., & Pham, L. T. (2020). Investigating pre-service teachers' informally-developed online professional learning networks. *Australasian Journal of Educational Technology*, 36(1), 21–36. doi:10.14742/ajet.4766
33. Körkkö, M., Kotilainen, M. R., Toléjamo, S. & Turunen, T. (2020). Developing teacher in-service education through a professional development plan: Modelling the process. *European Journal of Teacher Education*, 43(5), 1–18. doi:10.1080/02619768.2020.1827393

34. Korsakienė, R. ir Smaliukienė, R. (2014). Šiuolaikinė karjera individo požiūriu: karjeros modeliai, jų sąsajos ir reikšmė. *Business: Theory & Practice*, 15(1), 84–92. doi:10.3846/btp.2014.08
35. Lafontaine, L. (2016). Recherche-action-formation au préscolaire et au 1er cycle du primaire: pistes méthodologiques. *La recherche-action et la recherche-développement au service de la littérature*. Les Éditions de l'université de Sherbrooke, pp. 41-67. doi: <http://dx.doi.org/10.17118/11143/8809>
36. Lafortune, L. (2006). Accompagnement-recherche-formation d'un changement en éducation : un processus exigeant une démarche de pratique réflexive. *Formation et pratiques d'enseignement en questions*, 5, 187-202.
37. Lamanauskas, V. ir Augienė, D. (2015). Universiteto studentų karjeros supratimas, darbo vertybių, kompetencijų ir studijų įtakos profesinei karjerai vertinimas. *Švietimas: politika, vadyba, kokybė*, 7, 8–26.
38. Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašas (2010). *Valstybės žinios*, 56-2761.
39. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. (1991). *Lietuvos aidas*, 153-0.
40. Makrooni, G. (2019). Being a first-generation migrant family student in Finland: Perceptions and experiences of the Educational Journey to Higher Education. *Journal of Ethnic and Cultural Studies*, 6(3), 157–170. Prieiga per internetą: <http://dx.doi.org/10.29333/ejecs/293>
41. Mattatall, C., & Power, K. (2014, mai 30). La collaboration des professionnels de l'enseignement et la réussite des élèves ayant des troubles d'apprentissage: Un examen de la recherche. *TA@l'école*. Prieiga per internetą: <https://www.taalecole.ca/impact-de-la-collaboration-entre-enseignants-sur-le-rendement-scolaire-et-le-developpement-social-des-eleves-ayant-des-troubles-dapprentissage-examen-des-etudes-publiees/>
42. Natale, C., Gaddis, L., Bassett, K., & McKnight, K. (2013). *Creating sustainable teacher career pathways: A 21st century imperative*. Prieiga per internetą: https://www.nnstoy.org/download/career_pathways/Final%20updated%20Research%20Report.pdf
43. *Neformaliojo pedagogų kvalifikacijos tobulinimo(si) įvertinimo ir pripažinimo rekomendacijų projektas*. (2015). Vilnius: Ugdymo plėtotės centras.
44. OECD (2016). Conceptual framework: Key competencies for 2030. Prieiga per internetą: <https://www.oecd.org/education/2030/E2030-CONCEPTUAL-FRAMEWORK-KEY-COMPETENCIES-FOR-2030.pdf>

45. OECD (2019). Raising the attractiveness of a career in schools. In *Working and Learning Together: Rethinking Human Resource Policies for Schools* (p. 113–190). Paris: OECD Publishing. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.1787/8ccea428-en>
46. OECD (2020). *TALIS 2018 Results (Volume II): Teachers and school leaders as valued professionals*. Paris: OECD Publishing. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.1787/19cf08df-en>
47. Packiam, D., & Fathima, P. (2019). Efficacy of portfolio strategy on developing teaching competency of pre-service teachers. *International Journal of Research and Analytical Reviews*, 6(1), 869–872. Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/331010706_EFFICACY_OF_PORTFOLIO_STRATEGY_ON_DEVELOPING_TEACHING_COMPETENCY_OF_PRE-SERVICE_TEACHERS
48. *Pedagogo karjeros aprašo projektas* (2015). Vilnius: Efektyvaus valdymo sprendimų centras. Prieiga per internetą: <https://www.upc.smm.lt/projektai/pkt/rezultatai/PEDAGOGO-KARJEROS-APRASO-projektas.docx>
49. Pedagogų etikos kodeksas. (2018). *TAR*, 9711.
50. Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo koncepcija. (2012). *Valstybės žinios*, 62(3152).
51. Pedagogų rengimo reglamentas. (2018). *TAR*, 20171.
52. *Quality teaching in the European schools*. (2016). Approved by the Joint Teaching Committee at its meeting of 18 and 19 February 2016, in Brussels. Prieiga per internetą: <http://www.gudee.eu/DOC2016/2015-09-D-3-en-2-Booklet.pdf>
53. *Référentiel de compétences professionnelles. Profession enseignante*. (2020). Canada: Québec.
54. Schuwey, C.; Neuenschwander, P., & Fritschi, T. (2020). *Evaluation „Optimierung der beruflichen Integration von Personen aus dem Asylbereich“*. Bern: BFH
55. Skrypnyk T., Martynchuk, O., Klopota, O., Gudonis V., & Voronska, N. (2020). Supporting of children with special needs in inclusive environment by the teachers collaboration. *Pedagogika*, 138(2), 193–208. Prieiga per internetą: https://www.vdu.lt/cris/bitstream/20.500.12259/109778/1/ISSN2029-0551_2020_T_138_N_2.PG_193-208.pdf
56. Slavin, R. E. (2014). Cooperative learning and academic achievement: why does group work? *Anales de Psicologia*, 30(3), 785–791.

57. Supovitz, J., A., & Christman, J. B. (2003). Developing communities of instructional practice: Lessons for Cincinnati and Philadelphia. *CPRE Policy Briefs*, 11, 1–9. Prieiga per internetą: http://repository.upenn.edu/cpre_policybriefs/28
58. Targamadžė, V., Girdzijauskienė, S., Šimelionienė, A., Pečiuliauskienė, P., ir Nauckūnaitė, Z. (2015). *Naujoji (Z) karta – prarastoji ar dar neatrastoji? Naujosios (Z) kartos vaiko mokymosi procesų esminių aspektų identifikavimas: mokslo studija*. Vilnius: Titnagas.
59. TKCOM (2018). *Global teachers' key competences framework*. Prieiga per internetą: http://tkcom.eu/wp-content/uploads/2018/05/20180311_GTKC-english_Finalversion-with-appendix.pdf
60. Vaiko teisių konvencija. (1995). *Valstybės žinios*, 60-1501.
61. Visvizi, A., Lytras, M. D., & Daniela, L. (2019). *The future of innovation and technology in education: Policies and practices for teaching and learning excellence*. Howard House: Emerald Publishing Limited.
62. Winsor, P. J. T. (1998). *A Guide to the Development of professional portfolios in the faculty of education*. Prieiga per internetą: https://studyco.com/db/files/images/pdf/1/303_8545056.pdf
63. Woofter, S. (2019). Book review: building equity: policies and practices to empower all learners. *American Journal of Qualitative Research*, 3(1), 136–139. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.29333/ajqr/5815>
64. Žibėnienė, G., ir Indrašienė, V. (2017). *Šiuolaikinė didaktika: Vadovėlis*. Vilnius: Registrų centras.

Pedagogų kompetencijų vertinimo instrumentų paketo taikymo rekomendacijos ir siūlymai vertinimo sistemos tobulinimui

Pedagogų kompetencijų vertinimo instrumentų paketas yra aktualus pedagogo kvalifikaciją turintiems ir profesines kompetencijas tobulinantiems asmenims, pedagoginėms bendruomenėms, švietimo įstaigoms, pedagogus rengiančioms ir jų profesiniu tobulinimu užsiimančiomis institucijoms, taip pat švietimo politikos formuotojams.

Pirmiausiai jis yra nukreiptas į asmeninį profesinės veiklos įsivertinimą, refleksiją ir tolesnio tobulėjimo bei karjeros projektavimą.

Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogai, mokytojai dalykininkai, specialieji ir socialiniai pedagogai, neformaliojo švietimo ir profesijos mokytojai, šį dokumentą gali naudoti kaip gaires, padedančias:

- atpažinti turimas profesinės kultūros, profesinės ugdymo veiklos, profesinės bendruomenės veiklos ir profesinio augimo kompetencijas;
- įsivertinti turimus kompetencijų raiškos požymius ir juos pagrindžiančius įrodymus;
- nusistatyti tobulintinas kompetencijų sritis ir jose įvardintas konkrečias kompetencijas;
- apsispręsti dėl siektino aukštesnio kompetencijų lygmens ar tolesnio tobulėjimo pasirinktame kompetencijų lygmenyje;
- susieti profesinį tobulėjimą su galimomis horizontalios ir (ar) vertikalios karjeros galimybėmis;
- pasirinkti patogius bei adekvačius įsivertinimo metodus ir instrumentus.

Pedagoginėms bendruomenėms, švietimo įstaigoms šis dokumentas pravers:

- derinant individualius ir institucinius profesinio tobulėjimo poreikius bei galimybes;
- rengiant strateginius veiklos planus, planuojant profesinės bendruomenės tobulinimo kryptis bei metinius planus;
- organizuojant metinius pedagogų ir administracijos pokalbius;
- planuojant tikslinę kolegišką pagalbą ir profesinę paramą;
- formuojant pedagoginės veiklos užduotis, numatant atsakomybes ir priskiriant funkcijas;
- planuojant biudžetą.

Pedagogus rengiančioms ir jų profesiniu tobulinimu užsiimančios institucijos šį dokumentą gali naudoti:

- pedagoginių studijų ir profesinio tobulinimo programų rengimui bei jų tobulinimui;
- pedagoginės praktikos organizavimui ir vertinimui.

Švietimo politikos formuotojams šis dokumentas naudingas:

- formuojant bendruosius reikalavimus pedagogų profesinei veiklai;
- vertinant pedagogų profesines kompetencijas ir veiklos rezultatus;
- rengiant pedagogų profesinės karjeros modelius;
- modeliuojant darbo užmokesčio schemas;
- rengiant kitus strateginius dokumentus.

Pedagogų kompetencijų vertinimo instrumentas neskirtas:

- dirbantiems pedagoginį darbą, bet neturintiems pedagogo kvalifikacijos;
- švietimo įstaigose dirbantiems psichologams.

Pedagogų kompetencijų vertinimo instrumentų paketo taikymo asmeniniu lygiu praktiniai žingsniai:

- Nuodugnus susipažinimas su *Kompetencijų aprašu* ir jo pri(si)taikymas kiekvieno pedagogo specifinei veiklos sričiai.
- Turimų profesinių kompetencijų atpažinimas ir įsivardinimas pateiktame *Kompetencijų apraše*.
- Tobulintinų profesinių kompetencijų (bent po tris iš kiekvienos kompetencijų srities) atpažinimas ir jų plėtojimo numatymas.
- Nuodugnus susipažinimas su pateiktais (*Įsi*)vertinimo instrumentais ir jų pasirinkimas bei praktinis pri(si)taikymas.
- Asmeninio profesinio tobulėjimo aplanko (portfolio) kaupimas.
- Profesinių kompetencijų (*įsi*)vertinimo rezultatų bei profesinio tobulėjimo aplanko (portfolio) medžiagos panaudojimas rengiantis metiniam pokalbiui su ugdymo / mokymo įstaigos vadovu ar jo įgaliotu asmeniu, planuojant pedagogines veiklas, ir (ar) tolesnį profesinį tobulėjimą.
- Profesinės veiklos ir profesinio augimo reflektavimas.
- Sprendimo, siekti aukštesnio kompetencijų lygmens ar pasilikti ir tobulėti esamo lygmens ribose, priėmimas.

Pedagogų kompetencijų vertinimo instrumentų paketo sėkmingam realizavimui siūloma:

- Numatyti tinkamą laikotarpį perėjimui iš dabartinės kvalifikacinės sistemos į naują.
- Sudaryti galimybes pedagogams iš naujo įsivertinti profesines kompetencijas.

- Sukurti virtualią platformą, skirtą kiekvieno pedagogo profesinio tobulėjimo įsivertinimui (dokumentams kaupti, analizuoti, susiejant juos su kitais pedagogo profesinę veiklą reglamentuojančiais dokumentais / aplankais / sistemomis), taip sukuriant vieną patogų instrumentą.
- Pradedančiojo pedagogo (stažuotojo) ir I lygmens profesinių kompetencijų (įsi)vertinimą patikėti švietimo įstaigai.
- II lygmens profesinių kompetencijų (įsi)vertinimą patikėti švietimo įstaigai, bendradarbiaujant su švietimo įstaigos savininku.
- III lygmens profesinių kompetencijų (įsi)vertinimą patikėti švietimo įstaigai, bendradarbiaujant su švietimo įstaigos savininku bei Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos deleguota kompetentinga institucija.

Santrauka

Pedagogų kompetencijų vertinimo instrumentų paketą sudaro mokytojų ir pagalbos mokiniui (išskyrus psichologus) atnaujintas kompetencijų aprašas (toliau – Kompetencijų aprašas) ir pedagogų kompetencijų vertinimo įrankių rinkinys (toliau – Kompetencijų vertinimo rinkinys), skirtas pedagogų kompetencijų nustatymui, pripažinimui ir profesinio augimo planavimui. Kompetencijų aprašas ir Kompetencijų vertinimo rinkinys taikomas *pedagogo kvalifikaciją turintiems asmenims*. Konkrečios tikslinės grupės – ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogai, mokytojai dalykininkai, specialieji ir socialiniai pedagogai, neformaliojo švietimo ir profesijos mokytojai.

Kompetencijų aprašas ir Kompetencijų vertinimo rinkinys yra sudarytas vadovaujantis pedagoginio-praktinio ir mokslinio pagrįstumo principais, atsižvelgiant į pažangių užsienio šalių bei Lietuvos Respublikos mokinių ugdymo(si) poreikių, ugdymo(si) pasiekimų tyrimus ir užsienio šalių patirtį pedagogų kompetencijų tobulinimo, kompetencijų ir pedagogų veiklos vertinimo srityse bei praktinę raišką / pritaikomumą Lietuvos ugdymo įstaigose. Pamatiniai kompetencijų vertinimo instrumentų paketo dokumentai – Lietuvos Respublikos Vyriausybės programinės nuostatos (reg. XIVP-90 2020 m. gruodžio 7 d.), Geros mokyklos koncepcija (2015 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. V-1308), Pedagogų rengimo reglamentas (2018 m. gegužės 29 d. įsakymas Nr. V-501).

Kompetencijų aprašas reglamentuoja pedagogų, kaip juos apibrėžia Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (Žin., 2011, Nr. 38-1804), profesinės veiklos kompetencijų sritis, lygmenis bei jų turinį. Kompetencijų aprašu nustatomos pedagogo profesinio tobulėjimo gairės, padedančios pedagogui įsivertinti profesinę veiklą, numatyti ir tikslingai planuoti tolesnį profesinį augimą bei tobulėjimą.

Kompetencijų aprašas ir Kompetencijų vertinimo rinkinys taikomas šiais atvejais: a) pedagogų profesinės veiklos įsivertinimui ir refleksijai; b) nusakant reikalavimus pedagogų profesinei veiklai; c) planuojant pedagogų karjeros galimybes; d) vertinant pedagogų profesines kompetencijas ir veiklos rezultatus; e) rengiant ir įgyvendinant pedagogų kompetencijų tobulinimo programas.

Kompetencijų apraše išskirtos keturios kompetencijų sritys: 1) profesinės kultūros; 2) profesinės ugdymo veiklos; 3) profesinės bendruomenės veiklos; 4) profesinio augimo. Pedagogo profesinis augimas vertinamas pagal jo turimas kompetencijas, kurių plėtojimas reiškiasi šiais lygmenimis: pradedančiojo pedagogo (stažuotojo), I-uju lygmeniu, II-uju lygmeniu; III- uju lygmeniu. Skirstymas lygmenimis yra pagrįstas skirtinga profesinio savarankiškumo raiška, atliekamomis

funkcijomis, profesinio veikimo lauku. Kiekvienas aukštesnis kompetencijų lygmuo apima visus ankstesnius kompetencijų lygmenis ir jų kriterijus. Pedagogas, siekiantis aukštesnio kompetencijų lygmens, turi tenkinti ir visus žemesnių kompetencijų lygmenų kriterijus. Pedagogo kompetencijų tobulinimo rezultatai vertinami sprendžiant apie turimas ir ugdomas kompetencijas pagal jų atitikimą kompetencijų lygmenis, kriterijams ir jų apibūdinimams.

Šiame dokumente pateikti pedagogo profesijos kompetencijų vertinimo instrumentai yra įrankis kasmetiniam pedagogų profesinių kompetencijų į(si)vertinimui, siekiant jas tikslingai, nuosekliai, konstruktyviai ir sistemingai tobulinti. Į(si)vertinimas grindžiamas prielaida, kad *pedagogo kompetencijos nėra statiškos, joms reikalingas nuolatinis į(si)vertinimas ir tobulinimas*. Pedagogo profesinis tobulėjimas yra *tikslingas*, nes juo siekiama realios savo veiklos kaitos dėl aukštesnės mokinių mokymosi pažangos ir jų gerovės. Pedagogo profesinis tobulėjimas yra *nuoseklus*, tai yra suplanuotas, turintis savo logiką, terminus ir tvarką. Pedagogo profesinis tobulėjimas yra *konstruktyvus*, nes jis, kaip besimokantysis, aktyviai konstruoja savo žinias ir suvokimą, grįsdamas jas jau turimomis žiniomis ir bendradarbiaudamas su kolegomis. Pedagogo profesinis tobulėjimas yra *sistemingas*, nes pokyčiai yra vykdomi ilgesnį laikotarpį ir bendradarbiaujant visai mokyklos bendruomenei. Tokiu būdu profesinis tobulėjimas daro aiškia įtaką tiek asmeniniu, tiek organizacijos lygmeniu. Taigi, pedagogų ir pagalbos mokiniui specialistų kompetencijų (įsi)vertinimas yra suprantamas kaip tęstinis, nuoseklus, kryptingas ir sąmoningas profesinio augimo planavimas, įgyvendinimas ir stebėseną.

Pedagogų kompetencijų vertinimo instrumentų pakete įvardytos kompetencijos ir jų vertinimas pirmiausiai yra skirti *pedagoginės veiklos refleksijai*, įsivertinant savo profesinės veiklos rezultatus, taip pat išsikeliant kompetencijų tobulinimo tikslus, planuojant karjeros galimybes. Todėl šis dokumentas gali būti pedagogo karjeros gairėmis, kokias kompetencijas ir kaip tobulinti siekiant profesinės karjeros ugdymo įstaigoje ar platesnėje profesinėje bendruomenėje. Pedagogai gali įsivertinti savo kompetencijų lygmenį, remdamiesi kompetencijų aprašų lentelėse nurodytais kriterijais.

Šiuo dokumentu taip pat galima naudotis priimant pedagogus į darbą ugdymo / mokymo įstaigoje. Mokyklos vadovai, priimantys į darbą pedagogus, gali kelti papildomus reikalavimus, atsižvelgdami į pareigybės aprašyme numatytas funkcijas. Jis taip pat gali būti parankus sudarant pedagogų kompetencijų tobulinimo programas, jose nurodant tobulinamas kompetencijas ir jų lygmenį.

Pedagogo veikloje kompetencijos vertinamos atsižvelgiant į pedagogo profesinę pareigybę ir ugdymo srities specifiką bei pedagoginės veiklos rezultatus, sprendžiant apie turimas (pasiektas) ar išsiugdytas kompetencijas, įvertinant jų pasireiškimą profesinėje veikloje, remiantis kompetencijų aprašuose pateikiamais kompetencijų lygmenis, apibūdinančiais kriterijais ir juos paaiškinančiu turiniu, o taip pat ir pateikiamais kompetencijų tobulinimo įrodymais.

Pedagogų kompetencijų vertinimo instrumentų paketas parengtas atliepiant keliamus projekto „Tęsk“ reikalavimus. Šis projektas finansuotas Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos

valstybės biudžeto lėšomis pagal Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. rugpjūčio 25 įsakymą V-646, atliepanti 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioritetą „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas 09.2.1-ESFA-V-727 priemonė „Mokytojų ir kitų švietimo sistemos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas“. Atsižvelgiant į švietimo ir visuomenės kaitos keliamus reikalavimus ugdomajai veiklai aprašas gali būti toliau tobulinamas ir atnaujinamas.